

Samyutta Nikāya

Tekster samlet etter tema

Bind 1

Sagāthavagga

Boken med vers

Oversatt av Kåre A. Lie

1. Boken med vers.	12
1.1. Samtaler med guder.	12
1.1.1. Sivkapitlet.	12
1.1.1.1 (1.1.1) Å krysse floden.	12
1.1.1.2 (1.1.2) Frigjøring.	13
1.1.1.3 (1.1.3) Underveis.	14
1.1.1.4 (1.1.4) Timene går.	15
1.1.1.5 (1.1.5) Hvor mange bør skjæres bort?	16
1.1.1.6 (1.1.6) De våkne.	17
1.1.1.7 (1.1.7) De som ikke har forstått.	18
1.1.1.8 (1.1.8) Fullstendig forkludret.	19
1.1.1.9 (1.1.9) Stolte drømmer.	20
1.1.1.10 (1.1.10) I skogen.	21
1.1.2 Paradiskapitlet.	22
1.1.2.1 (1.1.11) Paradiset.	22
1.1.2.2 (1.1.12) Glede og sorg.	23
1.1.2.3 (1.1.13) Kjærlighet til barna.	24
1.1.2.4 (1.1.14) Adelsmannen.	25
1.1.2.5 (1,1,15) Lyder i skogen.	26
1.1.2.6 (1.1.16) Søvnig og sløv.	27
1.1.2.7 (1.1.17) Vanskelig å gjennomføre.	28
1.1.2.8 (1.1.18) Selvrespekt.	29
1.1.2.9 (1.1.19) Hytta.	30
1.1.2.10 (1.1.20) Samiddhi.	32
1.1.3 Sverdkapitlet.	35
1.1.3.1 (1.1.21) Sverdet.	35
1.1.3.2 (1.1.22) Berøring.	36
1.1.3.3 (1.1.23) Villnis.	37
1.1.3.4 (1.1.24) Hold ditt sinn i tømme.	38
1.1.3.5 (1.1.25) Arahanten.	39
1.1.3.6 (1.1.26) Lys.	41

1.1.3.7 (1.1.27) Høyvannet	42
1.1.3.8 (1.1.28) Fyrster med store rikdommer	43
1.1.3.9 (1.1.29) Fire hjul	44
1.1.3.10 (1.1.30) Bein som en antilope	45
1.1.4 Satullapa-kapitlet	46
1.1.4.1 (1.1.31) Gode mennesker	46
1.1.4.2 (1.1.32) Gjerrighet.	49
1.1.4.3 (1.1.33) Velsignet	52
1.1.4.4 (1.1.34) De er ikke permanente.	55
1.1.4.5 (1.1.35) De irritable gudene	57
1.1.4.6 (1.1.36) Tillit.	60
1.1.4.7 (1.1.37) Det store møtet	61
1.1.4.8 (1.1.38) Steinsplinten.	63
1.1.4.9 (1.1.39) Den første teksten om regnguden Pajunnas datter . .	66
1.1.4.10 (1.1.40) Den andre teksten om regnguden Pajunnas datter	67
1.1.5 Kapitlet om brann	68
1.1.5.1 (1.1.41) Balanse mellom forbruk og gaver.	68
1.1.5.2 (1.1.42) Hva gir han?	69
1.1.5.3 (1.1.43) Mat	70
1.1.5.4 (1.1.44) Det som har én rot.	71
1.1.5.5 (1.1.45) Den fullkomne.	72
1.1.5.6 (1.1.46) Nymfene	73
1.1.5.7 (1.1.47) Samfunnsnyttige handlinger	74
1.1.5.8 (1.1.48) Jetalunden	75
1.1.5.9 (1.1.49) Den gjerrige.	76
1.1.5.10 (1.1.50) Ghañikàra	78
1.1.6 Kapitlet om alderdom	81
1.1.6.1 (1.1.51) Alderdom.	81
1.1.6.2 (1.1.52) Det som ikke forfaller	82
1.1.6.3 (1.1.53) Venner.	83
1.1.6.4 (1.1.54) Menneskets fundament	84
1.1.6.5 (1.1.55) Første tekst om hva som skaper et menneske	85

1.1.6.6 (1.1.56) Andre tekst om hva som skaper et menneske	86
1.1.6.7 (1.1.57) Tredje tekst om hva som skaper et menneske	87
1.1.6.8 (1.1.58) Feil kurs.	88
1.1.6.9 (1.1.59) Følgesvennen.	89
1.1.6.10 (1.1.60) Dikteren.	90
1.1.7 Kapitlet med styring.	91
1.1.7.1 (1.1.61) Navnet	91
1.1.7.2 (1.1.62) Sinnet.	92
1.1.7.3 (1.1.63) Begjæret.	93
1.1.7.4 (1.1.64) Lenken.	94
1.1.7.5 (1.1.65) Bindinger.	95
1.1.7.6 (1.1.66) Det som truer verden.	96
1.1.7.7 (1.1.67) Bindinger.	97
1.1.7.8 (1.1.68) Sperret inne	98
1.1.7.9 (1.1.69) Ønsker	99
1.1.7.10 (1.1.70) Verden.	100
1.1.8 Kapitlet om å skjære bort.	101
1.1.8.1 (1.1.71) Hva bør skjæres bort?	101
1.1.8.2 (1.1.72) Vogna	102
1.1.8.3 (1.1.73) Rikdom	103
1.1.8.4 (1.1.74) Regnet	104
1.1.8.5 (1.1.75) Frykt	105
1.1.8.6 (1.1.76) Det som ikke går til grunne.	106
1.1.8.7 (1.1.77) Herredømme	108
1.1.8.8 (1.1.78) Sitt eget beste	109
1.1.8.9 (1.1.79) Niste på veien	110
1.1.8.10 (1.1.80) Et lys for verden	111
1.1.8.11 (1.1.81) Skyldfri	112
1.2 Samtaler med gudesønner.	113
1.2.1 Første kapittel.	113
1.2.1.1 (1.2.1) Første tekst om Kassapa	113
1.2.1.2 (1.2.2) Andre tekst om Kassapa	114
1.2.1.3 (1.2.3) Māgha	115

1.2.1.4 (1.2.4) Māgadha	116
1.2.1.5 (1.2.5) Dāmali	117
1.2.1.6 (1.2.6) Kāmada	118
1.2.1.7 (1.2.7) Paṇcalacaḍḍā	120
1.2.1.8 (1.2.8) Tāyana	121
1.2.1.9 (1.2.9) Candima	123
1.2.1.10 (1.2.10) Sāriya	125
1.2.2 Kapitlet med Anāthapiḍḍika	127
1.2.2.1 (1.2.11) Candimasa	127
1.2.2.2 (1.2.12) Veḍḍu	128
1.2.2.3 (1.2.13) Dāghalaññhi	129
1.2.2.4 (1.2.14) Nandana	130
1.2.2.5 (1.2.15) Candana	131
1.2.2.6 (1.2.16) Vāsudatta	132
1.2.2.7 (1.2.17) Subrahma	133
1.2.2.8 (1.2.18) Kakudha	134
1.2.2.9 (1.2.19) Uttara	136
1.2.2.10 (1.2.20) Anāthapiḍḍika	137
1.2.3 Kapitlet med forskjellige sektledere	138
1.2.3.1 (1.2.21) Siva	138
1.2.3.2 (1.2.22) Khema	140
1.2.3.3 (1.2.23) Serā	142
1.2.3.4 (1.2.24) Ghaṇṇikāra	145
1.2.3.5 (1.2.25) Jantu	148
1.2.3.6 (1.2.26) Rohitassa	149
1.2.3.7 (1.2.27) Nanda	151
1.2.3.8 (1.2.28) Nandavisāla	152
1.2.3.9 (1.2.29) Susima	153
1.2.3.10 (1.2.30) Elevene til forskjellige sektledere	155
1.3 Samtaler i Kosala	158
1.3.1 Første kapittel	158
1.3.1.1 (1.3.1) De som er unge	158
1.3.1.2 (1.3.2) Det som ødelegger et menneske	161

1.3.1.3 (1.3.3) Alderdom og død.	162
1.3.1.4 (1.3.4) Hva kan vi ta med oss?	163
1.3.1.5 (1.3.5) Hvem beskytter seg selv?	165
1.3.1.6 (1.3.6) Det er ikke mange	166
1.3.1.7 (1.3.7) Kapitalister	167
1.3.1.8 (1.3.8) Mallikå	168
1.3.1.9 (1.3.9) Ofring	169
1.3.1.10 (1.3.10) Bindinger.	170
1.3.2 Andre kapittel.	171
1.3.2.1 (1.3.11) De sju langhårete asketene	171
1.3.2.2 (1.3.12) De fem fyrstene	173
1.3.2.3 (1.3.13) Spis med måte	175
1.3.2.4 (1.3.14) Krig	176
1.3.2.5 (1.3.15) Den som krenker, vil selv bli krenket	177
1.3.2.6 (1.3.16) Godt å få en datter	178
1.3.2.7 (1.3.17) Iherdighet.	179
1.3.2.8 (1.3.18) Om godt vennskap.	180
1.3.2.9 (1.3.19) Bruk rikdommen med fornuft	182
1.3.2.10 (1.3.20) Den gjerrige rikmannen.	184
1.3.3 Tredje kapittel	186
1.3.3.1 (1.3.21) Fire slags personligheter	186
1.3.3.2 (1.3.22) Bestemor	190
1.3.3.3 (1.3.23) Verden.	192
1.3.3.4 (1.3.24) Bueskytterkunst.	193
1.3.3.5 (1.3.25) Fjellet og døden.	196
1.4 Samtaler med Måra.	199
1.4.1 Første kapittel.	199
1.4.1.1 (1.4.1) Askese	199
1.4.1.2 (1.4.2) Måra i skikkelse av en elefant.	201
1.4.1.3 (1.4.3) Skjønnhet.	202
1.4.1.4 (1.4.4) Første tekst om snarer	203
1.4.1.5 (1.4.5) Andre tekst om snarer	204
1.4.1.6 (1.4.6) Slangen	206

1.4.1.7 (1.4.7) Han sover.	207
1.4.1.8 (1.4.8) Gleder	208
1.4.1.9 (1.4.9) Første tekst om livet	209
1.4.1.10 (1.4.10) Andre tekst om livet	210
1.4.2 Andre kapittel.	211
1.4.2.1 (1.4.11) Steinene	211
1.4.2.2 (1.4.12) Løven.	212
1.4.2.3 (1.4.13) Steinsplinten	213
1.4.2.4 (1.4.14) Hva som sømmer seg for den oppvåkne	215
1.4.2.5 (1.4.15) Tanken.	216
1.4.2.6 (1.4.16) Bollene	217
1.4.2.7 (1.4.17) De seks sansefeltene	218
1.4.2.8 (1.4.18) Matgaver	219
1.4.2.9 (1.4.19) Bonden	220
1.4.2.10 (1.4.20) Om regjeringsmakt	222
1.4.3 Tredje kapittel	223
1.4.3.1 (1.4.21) Mange munkar.	223
1.4.3.2 (1.4.22) Samiddhi	225
1.4.3.3 (1.4.23) Godhika.	227
1.4.3.4 (1.4.24) Sju år	230
1.4.3.5 (1.4.25) Måras døtre	233
1.5 Samtaler med nonner	239
1.5.1 âëavikà	239
1.5.2 Somà	241
1.5.3 Gotamā den magre	243
1.5.4 Vijayà	245
1.5.5 Uppalavaõõa	247
1.5.6 Cālā	249
1.5.7 Upacālā	250
1.5.8 Sāsupacālā	252
1.5.9 Selà.	254
1.5.10 Vajirā	256
1.6 Samtaler med Brahma.	258

1.6.1 Første kapittel.	258
1.6.1.1 (1.6.1) Brahmas bønn	258
1.6.1.2 (1.6.2) Respekt	261
1.6.1.3 (1.6.3) Brahmadeva.	263
1.6.1.4 (1.6.4) Baka Brahma.	265
1.6.1.5 (1.6.5) En annen Brahma	268
1.6.1.6 (1.6.6) Brahmas verden.	270
1.6.1.7 (1.6.7) Den første teksten om Kokàlika	272
1.6.1.8 (1.6.8) Katamodakatissa	273
1.6.1.9 (1.6.9) Brahma Tudu.	274
1.6.1.10 (1.6.10) Den andre teksten om Kokàlika	276
1.6.2 Andre kapittel.	279
1.6.2.1 (1.6.11) Den evigunge Brahma.	279
1.6.2.2 (1.6.12) Devadatta.	280
1.6.2.3 (1.6.13) Andhakavinda	281
1.6.2.4 (1.6.14) Aruḍavatā	283
1.6.2.5 (1.6.15) Det endelige nibbana.	286
1.7 Samtaler med brahmaner	288
1.7.1 Kapitlet med arahanter.	288
1.7.1.1 (1.7.1) Dhanañjanā	288
1.7.1.2 (1.7.2) Skjellsord.	290
1.7.1.3 (1.7.3) Asurindaka	292
1.7.1.4 (1.7.4) Bilaṅgika	294
1.7.1.5 (1.7.5) Ahiṅsaka	295
1.7.1.6 (1.7.6) Villnis	297
1.7.1.7 (1.7.7) Suddhika	299
1.7.1.8 (1.7.8) Aggika.	301
1.7.1.9 (1.7.9) Sundarika.	304
1.7.1.10 (1.7.10) Mange døtre.	308
1.7.2 Kapitlet med legmenn	311
1.7.2.1 (1.7.11) Plogkaren.	311
1.7.2.2 (1.7.12) Udaya.	314
1.7.2.3 (1.7.13) Devahita	316

1.7.2.4 (1.7.14) Rikmannen	318
1.7.2.5 (1.7.15) Den stivsinnede	320
1.7.2.6 (1.7.16) Kverulanten	323
1.7.2.7 (1.7.17) Nybyggeren	324
1.7.2.8 (1.7.18) Vedsankeren	326
1.7.2.9 (1.7.19) Brahmanen som tok seg av sin mor.	328
1.7.2.10 (1.7.20) Tiggeren.	329
1.7.2.11 (1.7.21) Saïgàrava	330
1.7.2.12 (1.7.22) Khomadussa	332
1.8 Samtaler med Vaïgāsa.	333
1.8.1 Om å forlate hjemmet	333
1.8.2 Misnøye	335
1.8.3 Hovmot	337
1.8.4 ânanda	339
1.8.5 Gode ord.	341
1.8.6 Sàriputta	343
1.8.7 Tal fritt, munker!	345
1.8.8 Mer enn tusen.	347
1.8.9 Koōdaṃṃa	350
1.8.10 Moggallàna.	352
1.8.11 Ved Gaggarà	353
1.8.12 Vaïgāsa.	354
1.9 Samtaler i skogen	355
1.9.1 Ensomhet	355
1.9.2 Oppmuntring	356
1.9.3 Kassapa og jegeren.	358
1.9.4 Mange munker	359
1.9.5 ânanda	360
1.9.6 Anuruddha	361
1.9.7 Nàgadatta	363
1.9.8 Husmoren.	364
1.9.9 Munken fra Vajji-folket.	365
1.9.10 Resitasjon.	366

1.9.11 Usunne tanker	367
1.9.12 Midt på dagen	368
1.9.13 Munker uten klar forstand	369
1.9.14 Duften av lotus.	371
1.10 Samtaler med yakkhaer.	373
1.10.1 Indaka.	373
1.10.2 Sakka	374
1.10.3 Såciloma.	375
1.10.4 Maõibhadda	377
1.10.5 Sànu	378
1.10. 6. Piyaïkara.	380
1.10.7 Punabbasu	381
1.10.8 Sudatta	383
1.10.9 Første tekst om Sukkà	386
1.10.10 Andre tekst om Sukkà	387
1.10.11 Cãrà	388
1.10.12 âëavaka.	389

1. Boken med vers

Sagāthavagga

1.1. Samtaler med guder

Devatāsaṃyutta

1.1.1. Sivkapitlet

Nalavagga

1.1.1.1 (1.1.1) Å krysse floden

Oghataraṇasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattthī. Tidlig en morgen kom en gud og lyste opp hele Jetalunden. Han gikk bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens han sto der, sa han:

“Hvordan krysset du floden, min herre?”

“Jeg krysset den uten å stoppe og uten å streve, min venn.”

“Hvordan krysset du floden uten å stoppe og uten å streve, min herre?”

“Hvis jeg stoppet, så sank jeg. Og hvis jeg strevde, så fløt jeg bort. Slik krysset jeg floden uten å stoppe og uten å streve, min venn.”

“Det er lenge siden jeg har sett

en brahman som har oppnådd det endelige nibbana.

Uten å stoppe og uten å streve

har han krysset den klebrige verden.”

Dette sa guden, og Mesteren erklærte seg enig. Da guden så at Mesteren var enig, tok han høflig avskjed ved å gå medsols rundt ham. Så forsvant den på flekken.

1.1.1.2 (1.1.2) Frigjøring

Nimokkhasutta

I Sāvatthī. Tidlig en morgen kom en gud og lyste opp hele Jetalunden. Han gikk bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens han sto der, sa han:

“Vet du hvordan levende vesener finner frigjøring, forløsning og løsrivelse, min herre?”

“Ja, min venn. Jeg vet hvordan levende vesener finner frigjøring, forløsning og løsrivelse.”

“Og hvordan finner levende vesener frigjøring, forløsning og løsrivelse, min herre?”

Mesteren svarte:

“De slutter å nyte tilblivelse,
de avslutter bevissthet på sanseinntrykk,
de lar følelsene falle til ro.
Slik vet jeg at levende vesener
finner frigjøring, forløsning og løsrivelse.”

1.1.1.3 (1.1.3) Underveis

Upanīyasutta

I Sāvatthī. Guden ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, sa han:

“Alle er underveis, og livet er kortvarig.

Underveis mot alderdommen finnes ingen skjulesteder.

Når de dødelige får øynene opp for denne faren,
bør de gjøre gode gjerninger som fører til lykke.”

Mesteren svarte:

“Alle er underveis, og livet er kortvarig.

Underveis mot alderdommen finnes ingen skjulesteder.

Når de dødelige får øynene opp for denne faren,
bør de forkaste verdens forlokkelse og søke fred.”

1.1.1.4 (1.1.4) Timene går

Accentisutta

I Sāvatthī. Guden ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, sa han:

“Timer og døgn kommer og går.

Alt forfaller med tiden.

Når de dødelige får øynene opp for denne faren,
bør de gjøre gode gjerninger som fører til lykke.”

Mesteren svarte:

“Timer og døgn kommer og går.

Alt forfaller med tiden.

Når de dødelige får øynene opp for denne faren,
bør de forkaste verdens forlokkelse og søke fred.”

1.1.1.5 (1.1.5) Hvor mange bør skjæres bort?

Katichindasutta

I Sāvatthī. Guden ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, sa han:

“Hvor mange bør skjæres bort?

Hvor mange bør fjernes?

Hvor mange bør dyrkes fram?

Hvor mange bånd bør en munk legge bak seg
for å kalles en som har kryssset floden?”

Mesteren svarte:

“Fem bør skjæres bort.

Fem bør fjernes.

Fem bør dyrkes fram.

Fem bånd bør en munk legge bak seg
for å kalles en som har kryssset floden.”

Note: Fem bør skjæres bort: Troen på et jeg, ubesluttksomhet, klamre seg til regler og ritualer, sansebegjær og hat. Fem bør fjernes: Lidenskapelig begjær etter former, lidenskapelig begjær etter det formløse, innbilninger, rastløshet og uvitenhet. Fem bør dyrkes fram: Tillit, iherdighet, oppmerksomhet, konsentrasjon og visdom. Fem bånd å legge bak seg: begjær, hat, vrangforestillinger, stolthet og feilaktige teorier.

1.1.1.6 (1.1.6) De våkne

Jāgarasutta

I Sāvatthī. Guden ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, sa han:

“Hvor mange sover blant de våkne?
Hvor mange er våkne blant dem som sover?
Hvor mange gjør at vi samler støv?
Hvor mange gjør at vi blir helt rene?”

Mesteren svarte:

“Fem sover blant de våkne.
Fem er våkne blant dem som sover.
Fem gjør at vi samler støv.
Fem gjør at vi blir helt rene.”

1.1.1.7 (1.1.7) De som ikke har forstått

Appaṭivīditaṣutta

I Sāvatthī. Guden ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, sa han:

“De som ikke har forstått læren,
blir ført på villspor av andre.
De sover, og de våkner ikke.
Men nå er det på tide å våkne!”

Mesteren svarte:

“De som virkelig forstår læren,
blir ikke ført på villspor av andre.
De er lys våkne og har riktig kunnskap
og vandrer stødig gjennom forvirringens landskap.”

1.1.1.8 (1.1.8) Fullstendig forkludret

Susamutthasutta

I Sāvatthī. Guden ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, sa han:

“De som fullstendig har forkludret læren,
blir ført på villspor av andre.
De sover, og de våkner ikke.
Men nå er det på tide å våkne!”

Mesteren svarte:

“De som ikke har forkludret læren,
blir ikke ført på villspor av andre.
De er lys våkne og har riktig kunnskap
og vandrer stødig gjennom forvirringens landskap.”

1.1.1.9 (1.1.9) Stolte drømmer

Mānakāmasutta

I Sāvatthī. Guden ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, sa han:

“Den som drømmer stolte drømmer
og er ukonsentrert, vinner ingen visdom.
Er han sløv, krysser han ikke dødsrikets grenser,
selv om han bor alene i skogen.”

Mesteren svarte:

“Den som kvitter seg med stolte drømmer
og er konsentrert, som alltid tenker gode tanker
og som er frigjort, han krysser dødsrikets grenser,
når han trener iherdig alene i skogen.”

1.1.1.10 (1.1.10) I skogen

Araññasutta

I Sāvatthī. Guden ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, sa han:

“Hva kommer det av at de som fredelig
lever det opphøyde liv alene ute i skogen,
som nøyer seg med ett måltid om dagen,
alltid er preget av en dyp tilfredshet?”

Mesteren svarte:

“De sørger ikke over fortiden
og bekymrer seg ikke for framtiden.
De er tilfreds med øyeblikket her og nå.
Derfor er de alltid tilfredse.

Men tåpene sørger over fortiden
og de bekymrer seg for framtiden.
Derfor går de og visner bort
som et sivstrå sigden har skåret over.”

1.1.2 Paradiskapitlet

Nandanavagga

1.1.2.1 (1.1.11) Paradiset

Nandanasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattḥī, henvendte han seg til munkene og sa:

“Munker!”

“Ja, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“En gang vandret en av de trettitre gudene i Paradisets hage omgitt av himmelske nymfer, og nøt tilværelsene gjennom alle fem sanser. Da utbrøt han:

“De som ikke har sett Paradiset,
vet ikke hva lykke er!
Her bor de tretti
himmelske heltene!”

Men en annen av gudene sa:

“Du er dum, for du kjenner ikke
ordene til arahanten:
Alt som er sammensatt, er forgjengelig.
Det oppstår og går til grunne, slik er dets natur.
Om de har blitt til, blir de borte igjen.
Lykken er å ikke bry seg om dem.”

1.1.2.2 (1.1.12) Glede og sorg

Nandatisutta

I Sāvatthī. Guden ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, sa han:

“Foreldre gleder seg over barna.

Kvegeiere gleder seg over kveget.

Mennesket gleder seg over sine bindinger,

og de som mangler bindinger, har ikke noe å glede seg over.”

Mesteren svarte:

“Foreldre bekymrer seg over barna.

Kvegeiere bekymrer seg over kveget.

Mennesket opplever sorg ut fra sine bindinger,

Og de som mangler bindinger, har ingen sorger.”

1.1.2.3 (1.1.13) Kjærlighet til barna

Natthiputtasamasutta

I Sāvatthī. Guden ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, sa han:

“Ingen kjærlighet er som kjærlighet til barna.

Ingen rikdom er som mye kveg.

Intet lys er kraftigere enn sola.

Ingen innsjø er større enn havet.”

Mesteren svarte:

“Ingen kjærlighet er som kjærligheten til oss selv.

Ingen rikdom er større enn nok av korn.

Intet lys er kraftigere enn visdommen.

Ingen innsjø er større enn regnet.”

1.1.2.4 (1.1.14) Adelsmannen

Khattiyasutta

I Sāvatthī. Guden ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, sa han:

“Adelsmannen er den beste blant mennesker,
oksen den beste på fire bein.
Adelspiken er den beste brud,
og den førstefødte er den beste av sønner.”

Mesteren svarte:

“Den oppvåknete er den beste blant mennesker,
fullblodshesten den beste på fire bein.
Hun som er god til å lytte, er den beste brud,
og en lydig sønn er den beste av sønner.”

1.1.2.5 (1,1,15) Lyder i skogen

Sanamānasutta

En gud sa:

“Når fuglene tier stille
i heten midt på dagen,
hører jeg lyder i skogen,
og da blir jeg redd.”

Mesteren svarte:

“Når fuglene tier stille
i heten midt på dagen,
hører jeg lyder i skogen,
og da blir jeg glad.”

1.1.2.6 (1.1.16) Søvnig og sløv

Niddātandīsutta

En gud sa:

“De gjesper, er søvnige og sløve
og gidder ingenting etter at de har spist.
Det er ikke slik de får den edle vei
til å lyse opp for menneskene.”

Mesteren svarte:

“De setter kreftene inn, og bukker ikke under
for gjesping, søvnighet og sløvhets
eller giddesløshet etter måltidet.
Slik blir den edle vei renset.”

1.1.2.7 (1.1.17) Vanskelig å gjennomføre

Dukkarasutta

En gud sa:

“Det er vanskelig å gjennomføre,
vanskelig å holde ut,
for den som mangler erfaring som munk.
Det er så mange vanskeligheter
som kan ta knekken på den uforstandige.

Hvor mange dager kan han leve som munk
hvis han ikke har styring på tankene sine?
Den ene tingen etter den andre kommer i veien
og tar styringen over tankene hans.”

Mesteren svarte:

“Munken bør trekke inn tankene sine
slik skilpadden trekker seg inn under skallet sitt.
Uavhengig av andre, og uten å skade noen,
skal han finne fred i seg selv uten å tale vondt om noen.”

1.1.2.8 (1.1.18) Selvrespekt

Hirīsutta

En gud sa:

“Hvor i verden finner du noen
som holder seg tilbake ut fra selvrespekt?
En som unngår å bli klandret,
slik en veltrenet hest unngår pisken?”

Mesteren svarte:

“De få som alltid vandrer i oppmerksomhet
og som holder seg tilbake ut fra selvrespekt,
gjør slutt på all lidelse
og vandrer stødig gjennom forvirringens landskap.”

1.1.2.9 (1.1.19) Hytta

Kuṭṭikāsutta

En gud sa:

“Har du ikke noen hytte?

Har du ikke noe reir?

Har du ikke noen livline?

Er du fri fra alle bindinger?”

Mesteren svarte:

“Jeg har slett ikke noen hytte.

Jeg har slett ikke noe reir.

Jeg har slett ikke noen livline.

Jeg er helt fri fra alle bindinger.”

En gud sa:

“Hva mente jeg med hytte?

Hva mente jeg med reir?

Hva mente jeg med livline?

Hva mente jeg med bindinger?”

Mesteren svarte:

“Med hytte mente du mor.

Med reir mente du hustru.

Med livline mente du barn.

Med bindinger mente du begjær.”

En gud sa:

“Det er bra du ikke har noen hytte.

Det er bra du ikke har noe reir.

Det er bra du ikke har noen livline.

Det er bra du ikke har noen bindinger.”

1.1.2.10 (1.1.20) Samiddhi

Samiddhisutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren var i Rājagaha, bodde han i Tapoda-parken. Munken Samiddhi sto tidlig opp en morgen og gikk til de varme kildene i Tapoda-parken for å bade. Da han kom opp av vannet, sto han med en enkel kappe på seg og tørket seg. Da kom en gud og lyste opp hele Tapoda-parken. Han gikk bort til Samiddhi, ble stående og sveve i lufta og sa:

“Du har ennå ikke spist deg mett, munk,
og du kommer heller ikke til å spise deg mett.
Men gå nå og spis deg mett
før du mottar matgaver.
Ikke la timen gå fra deg.”

Samiddhi svarte:

“Jeg kjenner ikke timen,
for den er skjult.
Derfor spiser jeg først etter
at jeg har mottatt matgaver,
så ikke timen skal gå fra meg.”

Da steg guden ned på marken og sa til Samiddhi:

“Du er ung, munk. Du har forlatt hjemmet som ung mann og er fortsatt mørk i håret. Du er i din beste ungdom, men har ikke hatt slik moro som hører ungdommen til. Ta for deg av livets retter, munk. Ikke si fra deg øyeblikket her og nå for å løpe etter slikt som tar tid!”

“Jeg sier ikke fra meg øyeblikket her og nå for å løpe etter slikt som tar tid, min venn. Jeg sier fra meg slikt som tar tid for å oppnå noe her og nå. For Mesteren har sagt at sanselige nytelser er noe som tar tid, og de er knyttet til angst og lidelser, så det er stor fare forbundet med dem. Denne læren gir resultater her og nå, innbyr til innsyn, fører til målet og forstandige mennesker kan selv finne ut av den.”

“Hvordan har Mesteren forklart at sanselige nytelser er noe som tar tid, og de er knyttet til angst og lidelser, så det er stor fare forbundet med dem, munk? Og hvordan har Mesteren forklart at denne læren gir resultater her og nå, innbyr til innsyn, fører til målet og forstandige mennesker kan selv finne ut av den?”

“Jeg er ny som munk, min venn. Det er ikke lenge siden jeg sluttet meg til denne læren og treningsdisiplinen, så jeg kan ikke gi noen detaljert forklaring. Men nå holder Mesteren til i Tapoda-parken i Rājagaha. Gå og spør ham om dette, så kan du huske det slik han forklarer det.”

“Det er ikke så lett for oss å komme fram til Mesteren, munk, for han er omgitt av andre og mektigere guder. Men hvis du vil gå og spørre ham om dette, så blir vi med og hører hva han sier.”

“Det skal jeg gjøre,” svarte Samiddhi. Han gikk til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så fortalte han om møtet med guden.

“Og hvis den guden snakket sant, så er han like i nærheten.”

Og guden sa:

“Spør, munk, spør, for her er jeg!”

Mesteren henvendte seg til guden med disse versene:

“Folk oppfatter verden ut fra ord og betegnelser,
og de baserer sin oppfattelse på disse.
De som ikke helt har forstått dette,
er bundet av tunge lenker.

Men den som forstår ord og betegnelser,
forestiller seg ikke at noen har uttalt dem.
Han forestiller seg ikke noe
som kan legges ham til last.
Si om du forstår dette, du ånd.”

“Jeg forstår ikke helt den kortfattede forklaringen du ga, Mester. Det hadde vært fint om du kunne forklare det slik at jeg kan forstå detaljene i den fullt ut.”

“Den som mener han er bedre enn andre,

eller dårligere, slik at han mener det er en forskjell,
framprovoserer bare krangel.

Men den som beholder roen
i alle tre situasjoner, mener heller ikke
at han er likeverdig eller annerledes.
Si om du forstår dette, ånd.”

“Jeg forstår ikke helt den kortfattede forklaringen du ga nå heller, Mester. Det hadde vært fint om du kunne forklare det slik at jeg kan forstå detaljene i den fullt ut.”

“Han har lagt bort all klassifisering og all stolthet.
Han har ikke lenger noe begjær etter det objektive eller det subjektive.
Han har brutt alle bånd, er fri og glad.
Om guder eller mennesker leter etter ham her eller der,
så finner de ham ikke, verken i himmelen eller noe annet sted.
Si om du forstår dette, ånd.”

“Den kortfattede forklaringen du nå ga, forstår jeg slik, Mester:

Vi bør ikke gjøre noe galt her i verden,
verken i tanke, ord eller handling.
Om vi slipper taket i sansenytelser
og vandrer i oppmerksomhet, med klar forståelse,
slipper vi alle unyttige sorger.”

1.1.3 Sverdkapitlet

Sattivagga

1.1.3.1 (1.1.21) Sverdet

Sattisutta

I Sāvatthī. Guden ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, sa han:

“En munk bør legge bort alle sanselige lidenskaper
og vandre i full oppmerksomhet,
som om hodet hans skulle stå i brann
eller det skulle henge et sverd over ham.”

Mesteren svarte:

“En munk bør legge bort alle ideer om en sjel
og vandre i full oppmerksomhet,
som om hodet hans skulle stå i brann
eller det skulle henge et sverd over ham.”

1.1.3.2 (1.1.22) Berøring

Phusatisutta

En gud sa:

“Den som ikke berører noe, blir ikke berørt.

Den som berører noe, kan bli berørt.

Derfor vil den som skader en uskyldig,

selv bli berørt av dette.”

Mesteren svarte:

“Den som krenker en skyldfri mann,

et rent og uplettet menneske,

den dåren faller det onde tilbake på,

som fint støv kastet mot vinden.”

1.1.3.3 (1.1.23) Villnis

Jaṭāsutta

En gud sa:

“Indre villnis og ytre villnis,
folk vikler seg inn i et villnis.
Derfor spør jeg deg, Gotama:
Hvordan skal man vikle seg ut av villniset?”

Mesteren:

“En vis mann som har en grunnfestet moral
og som utvikler sitt sinn og sin visdom,
en forstandig munk som trener iherdig,
han kan vikle seg ut av villniset.

En arahant uten negative tendenser
som har kvittet seg med lidenskaper,
og som har kvittet seg med sinne og uvitenhet,
han kan vikle seg ut av villniset.

Der det ikke lenger er noen forskjell
på objekt og subjekt,
og der objekter ikke føles som materielle,
der er villniset hogd over ved roten.”

1.1.3.4 (1.1.24) Hold ditt sinn i tømme

Manonivāraṇasutta

En gud sa:

“I den grad man holder sitt sinn i tømme,
i den grad unngår man lidelser.
Den som alltid holder sinnet i tømme,
vil alltid være fri fra lidelser.”

Mesteren svarte:

“Sinnet bør ikke alltid holdes i tømme,
det bør ikke alltid holdes stramt.
Men når det opptrer onde tanker,
bør sinnet holdes i tømme.”

1.1.3.5 (1.1.25) Arahanten

Arahantasutta

En gud sa:

“En munk som har gjort det som skal gjøres,
som har utslettet sine negative tendenser
og som bærer sitt siste legeme, er en arahant.
Han kan si: ‘Jeg sier’, og han kan si:
‘De sier: Det er mitt’.”

Mesteren svarte:

“En munk som har gjort det som skal gjøres,
som har utslettet sine negative tendenser
og som bærer sitt siste legeme, er en arahant.
Han kan si: ‘Jeg sier’, og han kan si:
‘De sier: Det er mitt’.”
Han vet hvilke ord og uttrykk folk bruker,
og han kjenner vanlig språkbruk.”

En gud sa:

“Hvis en munk som har gjort det som skal gjøres,
som har utslettet sine negative tendenser
og som bærer sitt siste legeme, er en arahant,
sier: ‘Jeg sier’, og hvis han sier:
‘De sier: Det er mitt’,
har han da gjort seg skyldig i arroganse?”

Mesteren svarte:

“Den som er fri fra arroganse, har ingen bindinger.

Alle arrogansens bindinger er gått opp i røyk.

Den kloke har sluppet taket i alle meninger.

Han kan godt si: ‘Jeg sier’, og han kan si:

‘De sier: Det er mitt.’

Han vet hvilke ord og uttrykk folk bruker,

og han kjenner vanlig språkbruk.”

1.1.3.6 (1.1.26) Lys

Pajjotasutta

En gud sa:

“Hvor mange lys er det som lyser opp verden
slik at alt blir lyst og klart?
Vi har kommet for å spørre deg om dette, Mester.
Vi vil gjerne høre hva du har å si.”

Mesteren svarte:

“Det er fem lys som lyser opp verden.
Noe femte lys finnes ikke.
Solen skinner om dagen, månen lyser om natten.
Ilden kan lyse både dag og natt her og der.
Men det beste lys av dem alle
er lyset fra den fullkomment oppvåknete.”

1.1.3.7 (1.1.27) Høyvannet

Sarasutta

En gud sa:

“Hvor går høyvannet når det ebber?

Hvor er det ingen strømvirvler?

Hvor tar objekt og subjekt slutt

uten at det blir noe tilbake?”

Mesteren svarte:

“Der hvor verken vann eller jord,

ild eller luft har fotfeste,

dit går høyvannet når det ebber,

der er det ingen strømvirvler,

der tar objekt og subjekt slutt

uten at det blir noe tilbake.”

1.1.3.8 (1.1.28) Fyrster med store rikdommer

Mahaddhanasutta

En gud sa:

“Selv fyrster med store rikdommer
og makt over et rike misunner hverandre
og får ikke nok av sansenytelser.
Hvem av disse, som velter seg i nytelser,
som følger strømmen av nye opplevelser,
kan klare å slippe taket i begjæret?
Hvem av dem kan vende seg bort fra verden?”

Mesteren svarte:

“En arahant som har forlatt hus og hjem,
som har forlatt både kone og barn,
som har sluppet taket i lidenskaper,
og som har sluppet taket i hat og uvitenhet,
og som dessuten har kvittet seg med negative tendenser,
kan klare å vende seg bort fra verden.”

1.1.3.9 (1.1.29) Fire hjul

Catucakkasutta

En gud sa:

“Denne tingen på fire hjul og med ni åpninger
som er full av grådighet og født av gjørme –
hvordan skal den klare seg, du store helt?”

Mesteren sa:

“Skjær over reimer og bånd,
ønsker, grådighet og ondskap”
Når du har skåret over grådigheten
ved roten, skal den klare seg bra.”

Note: Fire hjul: gå, stå, sitte, ligge. Ni åpninger: De ni kroppsåpningene

1.1.3.10 (1.1.30) Bein som en antilope

Enijaṅghasutta

En gud sa:

“Vi har kommet til deg, du sterke helt,
du slanke, med bein som en antilope,
du som spiser lite og ikke lever i luksus,
du som vandrer alene som en løve eller en elefant,
du som ikke bryr deg om sanselige nytelser –
og vi spør deg hvordan man blir fri fra lidelser.”

Mesteren svarte:

“Det finnes fem slags sansenytelser i verden,
og den sjette nytelsen finner vi i sinnet.
Når du ikke lenger ønsker deg disse,
blir du fri fra alle lidelser.”

1.1.4 Satullapa-kapitlet

Satullapakāyikavagga

1.1.4.1 (1.1.31) Gode mennesker

Sabbhisutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en stor flokk Satullapa-guder like før morgengry til parken. De lyste opp hele parken med sin stråleglans. Så gikk de bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens de sto der, uttalte en av gudene dette verset:

“Ha bare omgang med gode mennesker,
og vær bare sammen med gode mennesker.
Når du vet hvordan de gode lever sitt liv,
vil også ditt eget liv bli bedre.”

En annen av gudene sa:

“Ha bare omgang med gode mennesker,
og vær bare sammen med gode mennesker.
Når du vet hvordan de gode lever sitt liv,
vil visdommen gi større gaver enn noe annet.”

En annen av gudene sa:

“Ha bare omgang med gode mennesker,
og vær bare sammen med gode mennesker.
Når du vet hvordan de gode lever sitt liv,
vil du ikke sørge om du enn er omgitt av sorger.”

En annen av gudene sa:

“Ha bare omgang med gode mennesker,
og vær bare sammen med gode mennesker.
Når du vet hvordan de gode lever sitt liv,
vil du stråle i kretsen av slektninger.”

En annen av gudene sa:

“Ha bare omgang med gode mennesker,
og vær bare sammen med gode mennesker.
Når du vet hvordan de gode lever sitt liv,
vil du være på vei mot himmelen.”

En annen av gudene sa:

“Ha bare omgang med gode mennesker,
og vær bare sammen med gode mennesker.
Når du vet hvordan de gode lever sitt liv,
har du et varig grunnlag å stå på.”

En annen av gudene sa:

“Hvilket av disse versene var best, Mester?”
“Alle versene var gode. Men hør nå på mitt vers:

Ha bare omgang med gode mennesker,
og vær bare sammen med gode mennesker.
Når du vet hvordan de gode lever sitt liv,
blir du fri fra alle lidelser.”

Slik talte Mesteren. Gudene tok fornøyd avskjed med ham og forsvant på flekken.

1.1.4.2 (1.1.32) Gjerrighet

Maccharisutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en stor flokk Satullapa-guder like før morgengry til parken. De lyste opp hele parken med sin stråleglans. Så gikk de bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens de sto der, uttalte en av gudene dette verset:

“Gjerrigknarken og den tankeløse
gir ikke noen gaver.
Den som vil se gode resultater,
bør være fornuftig og gi gaver.”

En annen av gudene sa:

“Det som gjerrigknarken er redd for
og som gjør at han ikke vil gi noe,
nettopp det er den faren han utsetter seg for:
Sult og tørst er hva gjerrigknarken er redd for.
Men det er nettopp dette som rammer den tosken
enten i denne verden eller en annen verden.
Derfor bør han fordrive sin gjerrighet
og gi gaver, slik at gaven kan rense ham.
Da vil han med egne hender gjøre noe godt
som kan gi ham et godt grunnlag i den andre verden.”

En annen av gudene sa:

“De som vandrer veien i godt selskap
og deler det lille de har,
de forsvinner ikke blant de døde,

det er en evig lov.

Noen gir av det lille de har,

andre holder på sitt selv om de har mye.

De som gir av det lille de har,

regnes som likeverdige med dem som gir tusener.”

En annen av gudene sa:

“Det er vanskelig for giveren å gi en gave,

ja, slike gjerninger er vanskelige å utføre.

Dårlige mennesker har vondt for å bedre seg,

for det er vanskelig å følge de godes praksis.

Derfor venter forskjellige resultater

på gode og dårlige mennesker.

Dårlige mennesker havner i helvete,

mens de gode kommer til himmelen.”

En annen av gudene sa:

“Hvilket av disse versene var best, Mester?”

“Alle versene var gode. Men hør nå på mitt vers:

“Den som eier hundretusener

og som gir noen tusen av dette,

er ikke verd en brøkdel av ham

som lever i samsvar med læren,

selv om han lever fra hånd til munn

og deler det han har med sin hustru,

men som likevel gir av det lille han har.”

En annen av gudene sa:

“Hvorfor er ikke en slik storslagen ofring

likeverdig med gaven fra et godt menneske?

Hvorfor er ikke en gave på tusen
fra den som eier hundretusener
verd en brøkdel av det den fattige gir?”

Mesteren svarte:

“Noen gir gaver selv om de oppfører seg dårlig.
De slår og dreper, og etterpå gir de trøst.
Slike gaver hefter det tårer og smerte ved.
De er ikke verd en brøkdel
av det et godt menneske gir.
Derfor er ikke en gave på tusen
fra den som eier hundretusener
verd en brøkdel av det den fattige gir.”

1.1.4.3 (1.1.33) Velsignet

Sādhusutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en stor flokk Satullapa-guder like før morgengry til parken. De lyste opp hele parken med sin stråleglans. Så gikk de bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens de sto der, uttalte en av gudene dette verset:

“Det er en velsignelse å gi, min herre!
Den som er gjerrig, og den som er tankeløs
gir slett ikke noen gaver.
Men den forstandige som ønsker gode resultater,
gir gjerne gaver.”

En annen av gudene sa:

“Det er en velsignelse å gi gaver, min herre!
Det er godt å gi gaver, selv om man har lite.
Noen gir av det lille de har,
andre holder på sitt selv om de har mye.
De som gir av det lille de har,
regnes som likeverdige med dem som gir tusener.”

En annen av gudene sa:

“Det er en velsignelse å gi gaver, min herre!
Det er godt å gi gaver, selv om man har lite.
Det er godt å gi gaver ut fra tillit.
Det sies at det å gi gaver er som å gå i krigen,
der noen få gode menn kan beseire en stor skare.
Selv om man gir lite, så vil det føre til glede

dersom man gir gaver ut fra tillit.”

En annen av gudene sa:

“Det er en velsignelse å gi gaver, min herre!

Det er godt å gi gaver, selv om man har lite.

Det er godt å gi gaver ut fra tillit.

Det er godt å gi av det man rettmessig har ervervet seg.

Den som gir av det man rettmessig har ervervet seg,

av det man har vunnet med flid og eget arbeid,

krysser dødens elv og kommer til himmelen.”

En annen av gudene sa:

“Det er en velsignelse å gi gaver, min herre!

Det er godt å gi gaver, selv om man har lite.

Det er godt å gi gaver ut fra tillit.

Det er godt å gi av det man rettmessig har ervervet seg.

Det er godt å tenke seg om før man gir gaver,

for Mesteren roser dem som gir med omtanke,

som gir til dem som fortjener det her i verden.

Disse gavene bærer store frukter.

De er som frø som blir sådd i god jord.”

En annen av gudene sa:

“Det er en velsignelse å gi gaver, min herre!

Det er godt å gi gaver, selv om man har lite.

Det er godt å gi gaver ut fra tillit.

Det er godt å gi av det man rettmessig har ervervet seg.

Det er godt å tenke seg om før man gir gaver,

og det er godt å vise selvbeherskelse overfor andre.

Den som ferdes uten å skade noen,

som respekterer andre og ikke gjør noe vondt,
høster ros for sin beskjedenhet, noe helten ikke gjør.
Frykt for kritikk gjør at gode mennesker ikke gjør noe vondt.”

En annen av gudene sa:

“Hvilket av disse versene var best, Mester?”

“Alle versene var gode. Men hør nå på mitt vers:

“Mange gleder seg over gaver og tillit,

men ord om læren er bedre enn gaver.

I gamle dager og lenge før det igjen

oppnådde gode mennesker nibbana gjennom visdom.”

1.1.4.4 (1.1.34) De er ikke permanente

Nasantisutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en stor flokk Satullapa-guder like før morgengry til parken. De lyste opp hele parken med sin stråleglans. Så gikk de bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens de sto der, uttalte en av gudene disse versene:

“De sansenytelsene vi skaper oss, er ikke permanente.

De er til stede, de nytelsene vi binder oss til

mens vi i ørska tror de vil gjenta seg.

Men vi møter døden uten å møte nytelsene igjen.

Sorger fødes av begjær, smerte fødes av begjær.

Når begjæret blir fordrevet, forsvinner sorgene.

Når begjæret blir fordrevet, forsvinner også smerten.

Nytelsene kommer ikke av den fargerike verden.

Nytelsene kommer fra dine egne ønsker.

La verden være så fargerik den vil.

De vise fordriver uansett sitt begjær.

Vær ikke sint, og gi avkall på stolthet

gå rolig forbi alt som binder.

Lidelsen kommer aldri til den

som ikke henger ved objekt og subjekt.

Han har fridd seg fra klassifiseringer

og lagt stoltheten bak seg,

og skåret over båndene, glad og uten lengsler.

Guder og mennesker leter etter ham her og der,

men finner ham ikke, verken i himmelen eller andre steder.”

Munken Mogharaja sa:

Hvis verken guder eller mennesker kan finne ham,
verken her eller der, den fremste av mennesker,
han som har nådd målet,
er det fordi han har funnet frihet.
Skal vi også rose dem som lovpriser ham?

Mesteren sa:

“Ja, de fortjener også ros, munk,
de som lovpriser ham som har funnet frihet.
De som forstår læren, foretar undersøkelser
og gir deretter avkall. De blir også
fri fra alle bindinger, munk.”

1.1.4.5 (1.1.35) De irritable gudene

Ujjhānasaññisutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en stor flokk av irritable guder like før morgengry til parken. De lyste opp hele parken med sin stråleglans. Så gikk de bort til Mesteren og ble stående der i lufta. Mens de sto der, uttalte en av gudene dette verset:

“Hvis en mann påstår han er noe annet
enn hva han egentlig er,
spiser han sin mat som en tyv,
en svindler og en juksemer.
Han bør gjøre som han sier
og ikke skryte på seg noe han ikke har gjort.
De vise vil gjennomskue ham
som prøver å skryte på seg det han ikke har gjort.”

Mesteren svarte:

“Bare prat eller lytting er ikke nok
til å gjøre framskritt på den veien
som de sterke og vise følger mot frigjøring,
mens de mediterer seg fri fra Maras bindinger.
Det er ikke slik de vise gjør
når de har lært verden å kjenne.
Når de vise ser hvordan det henger sammen,
krysser de den klebrige verden
og oppnår nibbana.”

Da steg guden ned på marken, bøyde sitt hode for Mesterens føtter og sa:

“Vi har begått en overtredelse, Mester. Vi har vært så uvitende, dumme og tåpelige at vi trodde vi kunne fornærme Mesteren. Vær så snill å tilgi oss for dette, Mester, så skal det ikke gjenta seg!”

Mesteren bare smilte.

Da ble disse gudene enda mer irriterte og steg til værds. En av dem sa:

“Den som ikke gir tilgivelse
til dem som bekjenner sine overtredelser,
men fortsatt ruger på sitt sinne og ikke kan slippe det,
han binder en knute av hat i sitt indre.

Hvis man ikke erkjenner overtredelsen
og heller ikke kan slippe taket i den,
tar hatet aldri slutt.
Hvem har da en sunn holdning?

Hvem er det som ikke erkjenner overtredelsen?
Hvem er det som ikke kan slippe taket i den?
Hvem er det som ikke oppfører seg dumt?
Hvem er alltid vis og oppmerksom?”

Mesteren svarte:

“Han som har kommet fram til sannheten,
den fullkomment oppvåkne,
har medfølelse med alle levende vesener.

Han ser ingen overtredelser,
så derfor kan han heller ikke slippe taket i dem.
Han oppfører seg ikke dumt,
men er alltid vis og oppmerksom.

Den som ikke gir tilgivelse

til dem som bekjenner sine overtredelser,
men fortsatt ruger på sitt sinne og ikke kan slippe det,
han binder en knute av hat i sitt indre.
Jeg har ingen glede av slikt hat,
så jeg gir gjerne tilgivelse.”

1.1.4.6 (1.1.36) Tillit

Saddhāsutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom en stor flokk Satullapa-guder like før morgengry til parken. De lyste opp hele parken med sin stråleglans. Så gikk de bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens de sto der, uttalte en av gudene disse versene:

“Menneskets nærmeste venn er tillit,
så ikke bli gående uten tillit til noen.
Den som har tillit, får godt ry og berømmelse,
og etter at kroppen har lagt seg til hvile
kommer han til himmelen.”

En annen av gudene sa:

“Slutt å være sint og slipp taket i stoltheten.
Overvinn alle bindinger som holder deg
fast til oppfatninger om objekt og subjekt.
Da vil du ikke lenger involvere deg i noe.”

Mesteren svarte:

“Tosker med lite vett sløser bort livet sitt.
De kloke, derimot, er flittige
og betrakter fliden som sin største rikdom.
Ikke hengi deg til sløvhets og sansenytelser.
Hvis du mediterer iherdig og flittig,
vil du oppnå den høyeste lykke.”

1.1.4.7 (1.1.37) Det store møtet

Samayasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang oppholdt Mesteren seg i Storskogen i Kapilavatthu sammen med en stor flokk munker. Det var omtrent fem hundre munker der, og alle var ærverdige. Det hadde også møtt fram en stor skare guder fra de ti verdenssystemene for å besøke Mesteren og munkene.

Da sa fire guder fra de rene boligene til hverandre:

“Mesteren oppholder seg i Storskogen i Kapilavatthu sammen med en stor flokk munker. Det er omtrent fem hundre munker der, og alle er ærverdige. Det har også møtt fram en stor skare guder fra de ti verdenssystemene for å besøke Mesteren og munkene. Enn om vi også gikk og besøkte Mesteren og leste et vers hver for ham?”

Dermed forsvant disse fire gudene fra de rene boligene like hurtig som når en kraftig mann bøyer eller retter ut armen, og kom til syne framfor Mesteren. De hilste høflig på ham, og en av gudene sa:

“Det er en stor forsamling her i lunden,
mange guder er kommet sammen.
Vi har også kommet hit
for å se den ubeseirede munkeforsamling.”

Så tok en annen av gudene ordet og sa:

“Der har munkene kommet sammen
og samlet sinnet i konsentrasjon.
De vise vokter sine sanser
slik vognstyreren griper om tøylene.”

En tredje gud sa dette verset:

“Som kraftige elefanter
bryter de alle stengsler og sperrer

og vandrer i frihet og renhet,
med klart og våkent blikk.”

Til slutt sa den fjerde av gudene følgende:

“De som tar sin tilflukt til Buddha,
kommer aldri til helvete.
Når livet som menneske tar slutt,
slutter de seg til de himmelske skarer.”

1.1.4.8 (1.1.38) Steinsplinten

Sakalikasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang oppholdt Mesteren seg i hjorteparken Maddakucchi i Rājagaha. På den tiden var foten hans såret av en steinsplint. Mesteren var plaget av sterke smerter, av stikkende, skarpe, vonde og plagsomme smerter i kroppen. Men han holdt ut smertene med oppmerksomhet og klar forståelse, uten å la dem gå inn på seg. Han brettet kappen i fire lag og la seg oppmerksomt og med klar forståelse i løvestilling på høyre side, idet han støttet hodet med hånden og la den ene foten oppå den andre.

Da kom sju hundre Satullapa-guder til parken like før morgengry. De lyste opp hele parken med sin stråleglans. Så gikk de bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens de sto der, utbrøt en av gudene :

“Filosofen Gotama er sannelig en elefant! På elefanter vis holder han ut sterke smerter, stikkende, skarpe, vonde og plagsomme smerter i kroppen, med oppmerksomhet og klar forståelse, uten å la dem gå inn på seg!”

En annen gud utbrøt:

“Filosofen Gotama er sannelig en løve! På løvers vis holder han ut sterke smerter, stikkende, skarpe, vonde og plagsomme smerter i kroppen, med oppmerksomhet og klar forståelse, uten å la dem gå inn på seg!”

En annen gud utbrøt:

“Filosofen Gotama er sannelig en fullblodshest! På fullblodshesters vis holder han ut sterke smerter, stikkende, skarpe, vonde og plagsomme smerter i kroppen, med oppmerksomhet og klar forståelse, uten å la dem gå inn på seg!”

En annen gud utbrøt:

“Filosofen Gotama er sannelig en førerokse! På føreroksers vis holder han ut sterke smerter, stikkende, skarpe, vonde og plagsomme smerter i kroppen, med oppmerksomhet og klar forståelse, uten å la dem gå inn på seg!”

En annen gud utbrøt:

“Filosofen Gotama er sannelig en trekkokse! På trekkoksers vis holder han ut sterke smerter, stikkende, skarpe, vonde og plagsomme smerter i kroppen, med oppmerksomhet og klar forståelse, uten å la dem gå inn på seg!”

En annen gud utbrøt:

“Filosofen Gotama er sannelig veltemmet! På veltemmedes vis holder han ut sterke smerter, stikkende, skarpe, vonde og plagsomme smerter i kroppen, med oppmerksomhet og klar forståelse, uten å la dem gå inn på seg!”

En annen gud utbrøt:

“Se hvordan konsentrasjonen hans er velutviklet og sinnet hans er frigjort! Det lener seg verken framover eller til siden! Det er verken holdt tilbake eller hindret av noen indre tendenser! Jeg skulle mene at det ikke finnes noen som kan overgå en slik elefant av en mann, en slik løve av en mann, en slik fullblodshest av en mann, en slik førerokse av en mann, en slik trekkokse av en mann, en slik veltemmet mann!

Vedakyndige brahmaner kan praktisere askese i hundre år.

Sinnet deres blir ikke like frigjort,
for de som setter seg så usle mål,
krysser ikke over til den andre bredden.

De er gjennomsyret av grådighet
og følger ritualer og regler,
så selv om de driver sin usle askese i hundre år,
blir ikke sinnet deres fullstendig frigjort,
for de som setter seg så usle mål,
krysser ikke over til den andre bredden.”

Mesteren svarte:

“Den som er stolt og nytelsessyk,
klarer ikke å temme seg selv,
og den som ikke er konsentrert,
vinner ikke noen visdom.

Den som er distrahert og sløv,
klarer ikke å fri seg fra dødens velde
og krysse over til den andre bredd,

selv om han lever alene i skogen.

Men den som fordriver sin stolthet
og som øver god konsentrasjon,
vil alltid ha et lyst sinn
og nå fram til frigjøring.

Om han lever alene i skogen
og ikke henfaller til sløvhets,
vil han fri seg fra dødens velde
og krysse over til den andre bredd.”

1.1.4.9 (1.1.39) Den første teksten om regnguden Pajunnas datter

Paṭhamapajunnadhītusutta

Slik har jeg hørt det:

En gang bodde Mesteren i huset med de spisse gavlene i Storskogen ved Vesāli. Like før morgengry kom Kokanadā, regnguden Pajunnas datter, til parken og lyste opp hele parken med sin stråleglans. Så gikk hun bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens hun sto der, sa hun:

“Den fullkomment oppvåknete,
den fremste av alle skapninger,
bor nå i skogen i Vesāli.
Jeg er Kokanadā, Pajunnas datter,
og jeg er kommet for å hylle deg.

Tidligere har jeg bare hørt om læren
til den oppvåknete med det skarpe blikket.
I dag ser jeg med egne øyne
den vise og gode som gir undervisning.

De toskene som går omkring
og kritiserer den edle lære,
kommer til det fryktelige Roruva-helvete
der de blir pint i lang tid.

Men de som nærmer seg den edle lære
med åpent sinn, blir fullkomne
i gudenes selskap etter døden,”

1.1.4.10 (1.1.40) Den andre teksten om regnguden Pajunnas datter

Dutiyapajunnadhītusutta

Slik har jeg hørt det:

En gang bodde Mesteren i huset med de spisse gavlene i Storskogen ved Vesāli. Like før morgengry kom Lille-Kokanadā, regnguden Pajunnas datter, til parken og lyste opp hele parken med sin stråleglans. Så gikk hun bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens hun sto der, sa hun:

“Kokanadā, Pajunnas datter
er kommet hit i stråleglans som lynet
for å hylle den oppvåkne og hans lære,
og hun sier fram disse vers.

Selv om jeg kunne ha lagt fram denne læren
på mange forskjellige måter,
skal jeg gi en kort oppsummering
så langt jeg selv forstår den.

Vi bør ikke gjøre noe galt her i verden,
verken i tanke, ord eller handling.
Om vi slipper taket i sansenytelser
og vandrer i oppmerksomhet, med klar forståelse,
slipper vi alle unyttige sorger.”

1.1.5 Kapitlet om brann

Ādittavagga

1.1.5.1 (1.1.41) Balanse mellom forbruk og gaver.

Ādittasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattthī. En gang da natten nesten var omme, kom en gud og lyste opp hele Jetalunden med sin stråleglans. Guden gikk bort og hilste høflig på Mesteren og uttalte disse versene:

“Når huset brenner, er det best å bære ut
alt man har der inne, så det ikke skal brenne opp.
Siden verden brenner i alderdom og død, er det best
å bære ut gaver, for gaver er en god investering.

Gaver gir gode resultater. Det du ikke gir bort,
blir tatt av tyver og konger, eller ilden fortærer det.
Til syvende og sist må du slippe taket
i kroppen din og i alt du eier.

Den som er vis og innser dette,
vil nyte sine goder og gi sine gaver.
Har han balanse mellom forbruk og gaver,
kommer han til himmelen og ingen klandrer ham.”

1.1.5.2 (1.1.42) Hva gir han?

Kimḍadasutta

En gud sa:

“Hva gir han som gir styrke?

Hva gir han som gir skjønnhet?

Hva gir han som gir lykke?

Hva gir han som gir syn?

Hvem er det som gir alt?

Svar meg på disse spørsmålene.”

Mesteren svarte:

“Den som gir mat, gir styrke.

Den som gir klær, gir skjønnhet.

Den som gir kjøretøy, gir lykke.

Den som gir lamper, gir syn.

Den som gir bolig, gir alt.

Den som underviser i læren,

gir udødelighet.”

1.1.5.3 (1.1.43) Mat

Annasutta

En gud sa:

“Både guder og mennesker er glade i mat.
Hvilket vesen er vel ikke glad i mat?”

Mesteren svarte:

“De som gir mat i tillit,
glade til sinns,
får selv glede av denne maten,
enten her eller i neste verden.
Derfor bør de overvinne sin gjerrighet,
beseire sin dårlige natur og gi gaver.
Det gir gode resultater i den neste verden,
det skaper et godt grunnlag for alle vesener.”

1.1.5.4 (1.1.44) Det som har én rot

Ekamūlasutta

“Vismannen har krysset avgrunnen,
han har krysset havet med tolv virvler,
selv om han har én rot og ser to veier,
med tre forurensninger og fem arenaer.”

Note: Én rot: uvitenhet. To veier: evighetsteori og nihilisme. Tre forurensninger: begjær, hat og vrangforestillinger. Fem arenaer: syn, hørsel, smak, lukt, berøring. Tolv virvler: De fem sansene pluss sinnet, og deres seks ytre objekter.

1.1.5.5 (1.1.45) Den fullkomne

Anomasutta

“I den fullkomnes navn, han med subtilt syn,
han som gir visdom og ikke sitter fast i nytelsene –
se ham som vet alt og som har skarp forstand,
den store vismann som hjelper alle på den edle vei.”

1.1.5.6 (1.1.46) Nymfene

Accharāsutta

En gud sa:

“Skogen gjenlyder av nymfenes sang,
og det myldrer av demoner her.
Skogens navn er Vrangforestillinger –
hvordan finner jeg veien ut?”

Mesteren svarte:

“Veien heter ‘Rett Fram’,
og den går i retning av ‘Fryktløs’.
Vognen heter ‘Stødig’,
og den triller på lærens hjul.

‘Selvrespekt’ er bremseskoen,
vogntaket er ‘Oppmerksomhet’.
Vognkusken kaller jeg ‘Sannhet’
og han som løper foran er ‘Rett Syn’.

Den som har en vogn som denne,
det være seg mann eller kvinne,
har et pålitelig kjøretøy
for reisen fram til nibbana.”

1.1.5.7 (1.1.47) Samfunnsnyttige handlinger

Vanaropasutta

En gud sa:

“Hva slags mennesker bygger opp et forråd
av gode fortjenester dag og natt?
Hvem har så god atferd og gjør det som er godt,
slik at de kommer til himmelen?”

Mesteren svarte:

“De som planter trær som gir ly og gode frukter,
de som bygger bruer, brønner og vannreservoarer,
og de som gir vandrere husly –
de bygger opp et forråd av gode fortjenester dag og natt
De har så god atferd og gjør så mye godt
at de kommer til himmelen.”

1.1.5.8 (1.1.48) Jetalunden

Jetavanasutta

“Dette er Jetalunden, der fellesskapet av vismenn holder til.

Her bor lærens konge som fyller meg med glede.

Menneskene blir rensset av gode gjerninger,

visdom, sannhet, moral og et høyverdige liv,

ikke av avstamning eller penger.

Derfor bør den som er klok,

og som har sitt eget beste for øye,

studere læren omhyggelig.

På den måten blir han ren.

En munk bør ta Sāriputta som forbilde

og krysse over til den andre bredd

med visdom, moral og fred i sinnet.

Da blir han å regne blant de fremste.”

1.1.5.9 (1.1.49) Den gjerrige

Maccharisutta

En gud sa:

“De som er gjerrige, smålige og som skjeller ut andre,
de som forhindrer andre i å gi gaver –
hvilken frukt får de å høste, hvordan går det med dem?
Vi har kommet for å spørre Mesteren om dette
og vil gjerne høre det svar han gir.”

Mesteren svarte:

“De som er gjerrige, smålige og som skjeller ut andre,
de som forhindrer andre i å gi gaver –
de kommer til helvete eller blir gjenfødt som dyr.
De kommer til dødsrikets hersker.

Hvis de blir gjenfødt som mennesker,
blir de født i en fattig familie der de nesten ikke
får noe mat, klær, kjærighet eller moro.

Det de toskene håper å få fra andre,
det får de ganske enkelt ikke.
De nyter fruktene her og nå
og får svi for dem i framtiden.”

Guden sa:

“Dette forstår vi godt.
Men vi har et spørsmål til, Gotama.
De som er blitt født som mennesker,

som lytter til råd og som ikke er gjerrige,
som gleder seg over den oppvåknedes lære

og har stor respekt for munkefellesskapet –
hvilken frukt får de å høste, hvordan går det med dem?
Vi har kommet for å spørre Mesteren om dette
og vil gjerne høre det svar han gir.”

Mesteren svarte:

“De som er blitt født som mennesker,
som lytter til råd og som ikke er gjerrige,
som gleder seg over den oppvåknedes lære
og har stor respekt for munkefellesskapet –
de kommer til himmelen og blir gjenfødt der.

Hvis de blir gjenfødt som mennesker,
blir de født i en rik familie der de
får mye mat, klær, kjærlighet og moro.

De gleder seg over rikdommer andre har samlet,
på samme måte som de gudene
som gleder seg over eget skaperverk.
De nyter fruktene her og nå
og kommer siden til himmelen.”

1.1.5.10 (1.1.50) Ghaṭikāra

Ghaṭikārasutta

Ghaṭikāra:

“Sju munkar oppnådde frihet
og kom til Aviha-himmelen.
De hadde kvittet seg med lidenskap og hat
og krysset den klebrige verden.

Hvem var de som krysset sumpen,
dødens rike som er så vanskelig å krysse?
Hvem hadde lagt av seg sitt jordiske hylster
og kom opp til gudenes rike?

Det var Upaka og Palagaṇḍa,
og den tredje var Pukkusāti.
Bhaddiya og Khaṇḍadeva
og Bāhuraggi og Siṅgiya.
De la av seg sitt jordiske hylster
og steg opp til gudenes rike.”

Mesteren:

“Du taler vel om disse sju
som kom seg fri fra Māras lenker.
Hvilken lære hadde de erkjent
da de brøt tilblivelsens lenker?”

Ghaṭikāra:

“Ingen annen enn din egen lære, Mester!

Intet annet enn ditt budskap!

Dette var den læren de hadde erkjent

da de brøt tilblivelsens lenker.

Læren om hvordan subjekt og objekt

opphører uten at noe blir tilbake.

Dette var den læren de hadde erkjent

da de brøt tilblivelsens lenker.”

Mesteren:

“Du taler dype ord. De er vanskelige

å forstå og vanskelige å innse.

Hvem har du hørt denne læren fra

som du uttaler her?”

Ghaṭikāra:

“Tidligere var jeg pottemaker i Vehalinga.

Jeg var kjent som pottemakeren Ghaṭikāra.

Jeg tok meg av min mor og min far

og var legmannstilhenger av Kassapa.

Jeg avsto fra seksualitet og materielle goder

og levde det høyverdige liv.

Jeg var en av deres venner i landsbyen.

Derfor vet jeg at de sju munkene fant frigjøring.

De kvittet seg med lidenskap og hat

og krysset den klebrige verden.”

Mesteren:

“Slik var det. Det var som du sier, Bhaggava.
Tidligere var du pottemaker i Vehalinga.
Du var kjent som pottemakeren Ghaṭikāra.
Du tok deg av din mor og din far
og var legmannstilhenger av Kassapa.

Du avsto fra seksualitet og materielle goder
og levde det høyverdige liv.
Du var en av mine venner i landsbyen.”

Slik var det den gangen.
Det var gamle venner som møttes.
Begge hadde utviklet sitt sinn
og bar sitt siste legeme.

1.1.6 Kapitlet om alderdom

Jarāvagga

1.1.6.1 (1.1.51) Alderdom

Jarāsutta

“Hva er godt å ha helt inn i alderdommen?

Hva danner et godt grunnlag?

Hva er menneskets smykke?

Hva er det tyver ikke kan ta fra deg?”

“Moral er godt å ha helt inn i alderdommen.

Tillit danner et godt grunnlag.

Visdom er menneskets smykke.

Gode gjerninger kan ingen ta fra deg.”

1.1.6.2 (1.1.52) Det som ikke forfaller

Ajarasāsutta

“Hva er godt å ha, som ikke forfaller?

Hva er bra for beslutninger?

Hva er menneskets smykke?

Hva er det tyver ikke kan ta fra deg?”

“Moral som ikke forfaller, er godt å ha.

Tillit er bra for beslutninger.

Visdom er menneskets smykke.

Gode gjerninger kan ingen ta fra deg.”

1.1.6.3 (1.1.53) Venner

Mittasutta

“Hvem er vandrers venn?

Hvem er venn i eget hus?

Hvem er venn i nøden?

Hvem er venn i framtiden?”

“En følgesvenn er vandrers venn.

Mor er venn i eget hus.

En kamerat er venn i nøden

og han hjelper deg igjen og igjen.

De gode gjerninger du selv har gjort
er dine venner i framtiden.”

1.1.6.4 (1.1.54) Menneskets fundament

Vatthusutta

“Hva er menneskets fundament?

Hvem er den beste venninne?

Hva må de ha for å leve

de som får næring fra jorda?”

“Barna er menneskets fundament.

Hustruen er den beste venninne.

Regn må de ha for å leve

de som får næring fra jorda.”

1.1.6.5 (1.1.55) Første tekst om hva som skaper et menneske

Paṭhamajanasutta

“Hva er det som skaper et menneske?

Hva løper fra ham til alle kanter?

Hva er det som gjennomløper kretsløpet?

Hva er han mest redd for?”

“Begjæret skaper et menneske.

Sinnet løper fra ham til alle kanter.

Personen gjennomløper kretsløpet.

Det han er mest redd for, er lidelse.”

1.1.6.6 (1.1.56) Andre tekst om hva som skaper et menneske

Dutiyajanasutta

“Hva er det som skaper et menneske?

Hva løper fra ham til alle kanter?

Hva er det som gjennomløper kretsløpet?

Hva er det han ikke blir fri fra?”

“Begjæret skaper et menneske.

Sinnet løper fra ham til alle kanter.

Personen gjennomløper kretsløpet.

Lidelsen blir han ikke fri fra.”

1.1.6.7 (1.1.57) Tredje tekst om hva som skaper et menneske

Tatijajanasutta

“Hva er det som skaper et menneske?

Hva løper fra ham til alle kanter?

Hva er det som gjennomløper kretsløpet?

Hva er det som styrer hans framtid?”

“Begjæret skaper et menneske.

Sinnet løper fra ham til alle kanter.

Personen gjennomløper kretsløpet.

Hans egne handlinger styrer hans framtid.”

1.1.6.8 (1.1.58) Feil kurs

Uppathasutta

“Hva er det som kalles feil kurs?

Hva er det som forfaller både natt og dag?

Hva er det som spolerer seksuell avholdenhet?

Hva er et bad uten vann?”

“Lidenskaper kalles feil kurs.

Livet forfaller både natt og dag.

Kvinnen spolerer seksuell avholdenhet,

og dette kan skje med alle.

Askese og det opphøyde liv

er å bade uten vann.”

1.1.6.9 (1.1.59) Følgesvennen

Dutiyasutta

“Hvem er menneskets følgesvenn?
Hvem er det som gir ham veiledning?
Hva er det som vil befri mennesket
fra alle lidelser, om man har det kjær?”

“Tillit er menneskets følgesvenn.
Visdommen gir ham veiledning.
Nibbana vil befri mennesket
fra alle lidelser, om man har det kjær.”

1.1.6.10 (1.1.60) Dikteren

Kavisutta

“Hva er diktets opphav?

Hva er dets uttrykksmedium?

Hva er diktet avhengig av?

Hva er diktets bolig?”

“Verse målet er diktets opphav,

ordet dets uttrykksmedium.

Dikt er avhengig av et felles språk.

Poeten er diktets bolig.”

1.1.7 Kapitlet med styring

Addhavagga

1.1.7.1 (1.1.61) Navnet

Nāmasutta

“Hva er det som styrer alt?
Hva er det som er størst av alt?
Hva er det ene som har
herredømme over alt annet?”

“Navnet styrer alt.
Navnet er størst av alt.
Navnet er det ene som har
herredømme over alt annet.”

1.1.7.2 (1.1.62) Sinnet

Cittasutta

“Hva er det som fører verden?
Hva er det som trekker den med seg?
Hvilken ene ting er det
som får herredømme over alt?”

“Sinnet fører verden.
Sinnet trekker den med seg.
Sinnet er den ene tingen
som får herredømme over alt.”

1.1.7.3 (1.1.63) Begjæret

Tanhasutta

“Hva er det som fører verden?
Hva er det som trekker den med seg?
Hvilken ene ting er det
som får herredømme over alt?”

“Begjæret fører verden.
Begjæret trekker den med seg.
Sinnet er den ene tingen
som får herredømme over alt.”

1.1.7.4 (1.1.64) Lenken

Samyojanasutta

“Hva er det som lenker verden?

Hva fører den på villspor?

Hva er det som bør fjernes

for at man skal kunne kalle det nibbana?”

“Nytelser lenker verden.

Grubling fører den på villspor.

Grådigheten bør fjernes

for at man skal kunne kalle det nibbana.”

1.1.7.5 (1.1.65) Bindinger

Bandhanasutta

“Hva er det som binder verden?
Hva er det som fører den på villspor?
Hva er det som bør fjernes
for å skjære over alle bindinger?”

“Nytelser binder verden.
Grubling fører den på villspor.
Grådigheten bør fjernes
for å skjære over alle bindinger.”

1.1.7.6 (1.1.66) Det som truer verden

Attahatasutta

“Hva er det som truer verden?

Hva er det som omringer den?

Hvilken brodd er den rammet av?

Hvilken røyk er det som innhyller den?”

“Verden er truet av døden.

Den er omringet av alderdom.

Den er rammet av begjærets brodd.

Den er stadig innhyllet i ønskenes røyk.”

1.1.7.7 (1.1.67) Bindinger

Uḍḍitasutta

“Hva er det som binder verden?

Hva er det som omringer den?

Hva er det som sperrer verden inne?

Hva er det verden ikke kan unnslippe?”

“Verden er bundet av begjær.

Den er omringet av alderdom.

Verden er sperret inne av døden.

Den kan ikke unnslippe lidelser.”

1.1.7.8 (1.1.68) Sperret inne

Pihitasutta

“Hva er det som sperrer verden inne?
Hva er det verden ikke kan unnslippe?
Hva er det som binder verden?
Hva er det som omringer den?”

“Verden er sperret inne av døden.
Den kan ikke unnslippe lidelser.
Verden er bundet av begjær.
Den er omringet av alderdom.”

1.1.7.9 (1.1.69) Ønsker

Icchāsutta

“Hva er verden fanget av?

Hva må temmes om den skal bli fri?

Hva er det som bør fjernes

for å skjære over alle bindinger?”

“Verden er fanget av ønsker.

Ønskene må temmes om den skal bli fri.

Ønskene bør fjernes

for å skjære over alle bindinger.”

1.1.7.10 (1.1.70) Verden

Lokasutta

“Hva er verden oppstått fra?
Hvordan kan vi kjenne den?
Hva involverer verden seg i?
Hvordan går verden til grunne?”

“Verden er oppstått fra seks.
Vi kjenner den gjennom seks.
Verden involverer seg i seks.
Den går til grunne i seks.”

Note: De seks står for fem sanseorganer pluss sinnet.

1.1.8 Kapitlet om å skjære bort

Chetvāvagga

1.1.8.1 (1.1.71) Hva bør skjæres bort?

Chetvāsutta

I Sāvatthī. Guden ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, sa han:

“Hva bør skjæres bort for å leve lykkelig?
Hva bør skjæres bort for at man ikke skal sørge?
Hvilken en ting godtar du
at man slakter, Gotama?”

Mesteren svarte:

“Om du skjærer bort ditt sinne, kan du leve lykkelig.
Har du skåret bort ditt sinne, har du ingen sorger.
De edle roser at man slakter raseriets giftige rot
selv om det på sitt høyeste kan føles søtt, du gud.
Har du skåret bort dette, har du ingen sorger.”

1.1.8.2 (1.1.72) Vogna

Rathasutta

“Hva er det som kjennetegner ei vogn?

Hva er det som kjennetegner ilden?

Hva er det som kjennetegner et kongerike?

Hva er det som kjennetegner en kvinne?”

“Vogna kjennetegnes av banneret.

Ilden kjennetegnes av røyken

Kongeriket kjennetegnes av kongen.

Kvinnen kjennetegnes av sin ektemann.”

1.1.8.3 (1.1.73) Rikdom

Vittasutta

“Hva er menneskets største rikdom?

Hva fører til lykke hvis du praktiserer det?

Hva smaker søtest av alt?

Hvordan er det best å leve?”

“Tillit er den største rikdom.

Lære fører til lykke hvis du praktiserer den.

Sannhet smaker søtest av alt.

Et liv i visdom er beste måten å leve på.”

1.1.8.4 (1.1.74) Regnet

Vuṭṭhisutta

En av gudene sa:

“Hva er fremst av det som kommer opp?

Hva er fremst av det som kommer ned?

Hvem er fremst av dem som vandrer omkring,
og hvem er fremst av dem som snakker?”

En annen av gudene svarte:

“Såkornet er fremst av det som kommer opp.

Regnet er fremst av det som kommer ned.

Kveget er fremst av dem som vandrer omkring,
og sønnen er fremst av dem som snakker.”

Men Mesteren sa:

“Kunnskap er fremst av det som kommer opp.

Uvitenhet er fremst av det som kommer ned.

Munkefellesskapet er fremst av dem som vandrer omkring,
og den oppvåkne er fremst av dem som snakker.”

1.1.8.5 (1.1.75) Frykt

Bhītāsutta

En av gudene spurte:

“Hvorfor er det så mange som er redde?
Veien er jo forklart på mange forskjellige måter.
Nå spør jeg deg, Gotama, for du er klok:
Hva skal et menneske basere seg på
for å slippe å være redd for den andre verden?”

Mesteren svarte:

“Man bør bestemme seg for å tale og tenke rett
og ikke begå noen onde handlinger.
Om man bor i et hus med nok av mat og drikke,
bør man være tillitsfull, mild, gavmild og omgjengelig.
Hvis man baserer seg på disse fire egenskapene,
trenger man ikke være redd for den andre verden.”

1.1.8.6 (1.1.76) Det som ikke går til grunne

Najiratisutta

En av gudene sa:

“Hva er det som går til grunne?

Hva er det som ikke går til grunne?

Hvilken vei sies å føre på villspor?

Hva er det som sperrer for innsikt i sannheten?

Hva er det som forfaller både dag og natt?

Hva er det som spolerer seksuell avholdenhet?

Hva er et bad uten vann?

Hvor mange hull finnes det i verden,

der tanken ikke får fotfeste?

Vi har kommet for å spørre Mesteren om dette
og vil gjerne høre det svar han gir.”

Mesteren svarte:

“Menneskenes former går til grunne.

Navn og ætt går ikke til grunne.

Lidenskaper fører på villspor.

Grådighet sperrer for innsikt i sannheten.

Livet forfaller både dag og natt.

Kvinnen spolerer seksuell avholdenhet,
og dette kan skje med alle.

Askese og det opphøyde liv
er å bade uten vann.

Det finnes seks hull i verden

der tanken ikke får fotfeste.

Dovenskap, sløvhhet, treghet, søvnighet,

mangel på selvkontroll og slurv.

Pass på å vende deg bort fra disse seks hullene.”

1.1.8.7 (1.1.77) Herredømme

Issariyasutta

“Hva gir verdensherredømme?

Hva er det beste man kan ha?

Hva er en rustfleck på sverdet?

Hvem skaper helvete på jorden?

Hvem sperrer veien for handel?

Hvem liker handelsmannen å se?

Hvem er det de vise liker

når de kommer tilbake gang på gang?”

“Viljestyrke gir verdensherredømme.

En kvinne er det beste man kan ha.

Raseri er en rustfleck på sverdet.

Tyver skaper helvete på jorden.

Tyveri sperrer veien for handel.

Handelsmannen liker å se en munk.

De vise liker at munk

kommer tilbake gang på gang.”

1.1.8.8 (1.1.78) Sitt eget beste

Kāmasutta

“Hva bør man ikke gi hvis man tenker på sitt eget beste?

Hva bør et menneske ikke gi opp?

Hva bør man gi av bare godt

og ikke slippe fra seg noe vondt?”

“Man bør ikke gi bort seg selv.

Man bør ikke gi opp seg selv.

Man bør gi bare gode ord

og ikke slippe noen vonde ord fra seg.”

1.1.8.9 (1.1.79) Niste på veien

Pātheyyasutta

“Hva er godt som niste på veien?

Hva er det som trekker rikdom til huset?

Hva er det som trekker mennesket etter seg?

Hva er det vanskelig å kvitte seg med?

Hva er det som fengsler folk som fuglen i buret?”

“Tillit er godt som niste på veien.

Hellet trekker rikdom til huset.

Ønsker trekker mennesket etter seg.

Ønsker er det vanskelig å kvitte seg med.

Ønsker fengsler folk som fuglen i buret.”

1.1.8.10 (1.1.80) Et lys for verden

Pajjotasutta

“Hva er et lys for verden?

Hva i verden er våkent?

Hvilke levende vesener er i arbeid,
og hvilke spor setter de?

Hva gir næring til dovne og flittige,
og likedan til mødre og sønner?

Hva gir liv til alle levende vesener?”

“Visdommen er et lys for verden.

Oppmerksomheten er våken.

Okser er i arbeid,
og plogfurer er spor etter dem.

Regnet gir næring til dovne og flittige,
og likedan til mødre og sønner.

Regnet gir liv til alle levende vesener.”

1.1.8.11 (1.1.81) Skyldfri

Araṇasutta

“Hvem er skyldfri her i verden?

Hvem får ikke ødelagt sitt liv?

Hvem forstår ønskene?

Hvem er alltid fri?

Hvem blir respektert av mor,
av far og av bror, når han er standhaftig?

Hvem bøyer adelen seg for,
selv om han er av ringe fødsel?”

“Munken er skyldfri her i verden.

Munkene får ikke ødelagt sitt liv.

Munkene forstår ønskene.

Munkene er alltid fri.

Munken blir respektert av mor,
av far og av bror, når han er standhaftig.

Adelen bøyer seg for en munk
selv om han er av ringe fødsel.”

1.2 Samtaler med gudesønner

Devaputtasamyutta

1.2.1 Første kapittel

Paṭhamavagga

1.2.1.1 (1.2.1) Første tekst om Kassapa

Paṭhamakassapasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattthī. Tidlig en morgen kom gudesønnen Kassapa og lyste opp hele Jetalunden. Han gikk bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens han sto der, sa han:

“Du har forklart hva en munk er, Mester, men du har ikke gitt noen veiledning for munkers.”

“Da får du oppklare denne saken, Kassapa.”

“Lær de gode uttalelsene
og hold dere sammen med andre munkers.
Sitt alene i ensomhet
og la sinnet falle til ro.”

Slik talte gudesønnen Kassapa, og Mesteren erklærte seg enig med ham. Da Kassapa så at Mesteren var enig, tok han høflig avskjed ved å gå medsols rundt ham. Så forsvant han på flekken.

1.2.1.2 (1.2.2) Andre tekst om Kassapa

Dutiyakassapasutta

I Sāvatthī. Gudesønnen Kassapa ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, uttalte han dette verset:

“En munk bør meditere med frigjort sinn
hvis han ønsker å oppnå sitt hjertes mål.
Når han kjenner verdens opphav og undergang,
blir han glad til sinns og henger ikke fast i det materielle.”

1.2.1.3 (1.2.3) Māgha

Māghasutta

I Sāvattthī. Tidlig en morgen kom gudesønnen Māgha og lyste opp hele Jetalunden. Han gikk bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens han sto der, uttalte han dette verset:

“Hva bør skjæres bort for å leve lykkelig?
Hva bør skjæres bort for at man ikke skal sørge?
Hvilken en ting godtar du
at man slakter, Gotama?”

Mesteren svarte:

“Om du skjærer bort ditt sinne, kan du leve lykkelig.
Har du skåret bort ditt sinne, har du ingen sorger.
De edle roser at man slakter raseriets giftige rot
selv om det på sitt høyeste kan føles søtt, du gud.
Har du skåret bort dette, har du ingen sorger.”

1.2.1.4 (1.2.4) Māgadha

Māgadhasutta

I Sāvattthī. Gudesønnen Māgadha ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, uttalte han dette verset:

“Hvor mange lys er det som lyser opp verden
slik at alt blir lyst og klart?
Vi har kommet for å spørre deg om dette, Mester.
Vi vil gjerne høre hva du har å si.”

Mesteren svarte:

“Det er fire lys som lyser opp verden.
Noe femte lys finnes ikke.
Solen skinner om dagen, månen lyser om natten.
Ilden kan lyse både dag og natt her og der.
Men det beste lys av dem alle
er lyset fra den fullkomment oppvåkne.”

1.2.1.5 (1.2.5) Dāmali

Dāmalisutta

I Sāvattthī. Tidlig en morgen kom gudesønnen Dāmali og lyste opp hele Jetalunden. Han gikk bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens han sto der, uttalte han dette verset:

“En brahman bør trene flittig og iherdig
for å fjerne sanselige lyster,
så ikke det skal skje noen ny tilblivelse.”

Mesteren svarte:

“En brahman trenger ikke anstrenge seg,
for han har gjort det som skal gjøres.
Så lenge en mann ikke finner fast grunn i elva,
må han streve og kave med armer og bein.
Men når han finner fast grunn og kommer i land,
er han kommet trygt over og trenger ikke å streve mer.

Med denne lignelsen vil jeg vise
at den som har utslettet sine negative tendenser,
som er klok og som vet å meditere,
har nådd slutten på fødsel og død, Dāmali.
Han er kommet trygt over og trenger ikke å streve mer.”

1.2.1.6 (1.2.6) Kāmada

Kāmadasutta

I Sāvatthī. Gudesønnen Kāmada ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, sa han:

“Vanskelig å gjennomføre, ytterst vanskelig å gjennomføre, Mester.”

Mesteren svarte:

“De som samler tanken
og holder fast på den etiske trening,
de gjennomfører det
som er vanskelig å gjennomføre.
Den som går ut i hjemløshet
finner en tilfredshet som bringer lykke.”

“Men det er så vanskelig å finne tilfredshet, Mester!”

Mesteren sa:

“De som liker å la tanken falle til ro
de finner det som er vanskelig å finne.
Det er de som liker å utvikle sinnet
både natt og dag.”

“Men det er så vanskelig å konsentrere sinnet, Mester!”

Mesteren sa:

“De som liker å la sansene falle til ro,
de konsentrerer det som er vanskelig å konsentrere.

Det er de edle som skjærer over dødens garn
og vandrer videre.”

“Men det er så vanskelig å vandre den bratte veien, Mester!”

Mesteren sa:

“De edle vandrer den bratte vei
som er så vanskelig å gå, Kamada.
Men de som ikke er edle
de tumler hodekulls utfor.
For de edle er veien lett,
for det som er bratt
er lett for den edle.”

1.2.1.7 (1.2.7) Pañcalacaṇḍa

Pañcalacaṇḍasutta

I Sāvattthī. Gudesønnen Pañcalacaṇḍa ble stående ved siden av Mesteren. Mens han sto der, uttalte han dette verset:

“En som er vis og forstandig,
som er våken og dypt konsentrert,
som virkelig vet gå inn i stillheten,
han finner et fredelig rom
midt i hverdagens mas og kav.”

Mesteren svarte:

“Hvis du kan være oppmerksom
midt i hverdagens mas og kav,
finner du veien til frihet og fred
og sinnet blir samlet i fullkommen ro.”

1.2.1.8 (1.2.8) Tāyana

Tāyanasutta

I Sāvattthī. Tidlig en morgen kom gudesønnen Tāyana, en tidligere sektleder, og lyste opp hele Jetalunden. Han gikk bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens han sto der, uttalte han disse versene:

“Skjær energisk over strømmen
og kvitt deg med sanselighet, brahman!
En munk som ikke kvitter seg med sanselighet,
når ikke fram til det ene.

Men har han gjort dette,
bør han trene energisk videre.
En slapp munketilværelse
samler bare mer støv.

Det er bedre å ikke gjøre dette
enn å gjøre det halvhjertet.
For den som gjør det halvhjertet,
vil angre på det etterpå.

Men bedre er det å gjøre det godt,
slik at man ikke angrer etterpå.
For griper man et skarpt sivstrå feil,
så får man sår i handa.

Den som praktiserer dårlig
som munk, havner i helvete.
Halvhjertede handlinger og uoppfylte løfter
forurensar det høyverdige liv.

Det gir ingen store resultater.”

Da gudesønnen Tāyana hadde sagt dette, tok han høflig avskjed med Mesteren ved å gå medsols rundt ham. Så forsvant han på flekken. Da natten var omme, henvendte Mesteren seg til munkene og fortalte hva som hadde skjedd, og han gjentok versene til Tāyana for dem.

1.2.1.9 (1.2.9) Candima

Candimasutta

I Sāvatthī. Gudesønnen Candimā (“Månen”) var blitt fanget av titanenes konge, Rāhu. Candimā kom til å tenke på Mesteren og uttalte disse versene:

“Jeg hyller deg, du oppvåkne helt,
du som har oppnådd fullkommen frihet!
Nå er jeg havnet i fangenskap!
Vær du min hjelp og tilflukt!”

Mesteren henvendte seg til titanenes konge, Rāhu, og tok opp saken til gudesønnen Candimā med disse versene:

“Candimā søker hjelp og tilflukt
hos arahanten som har kommet fram til sannheten.
Slipp månen fri, du Rāhu!
De oppvåkne har medfølelse med verden.”

Titanenes konge, Rāhu, slapp gudesønnen Candimā fri og skyndte seg til titanenes kongen Vepacitti. Han ble stående skjelvende og med gåsehud ved siden av ham. Vepacitti sa til ham:

“Hvorfor står du her og skjelver av redsel?
Hvorfor ble du så redd og skremt
at du slapp Candimā fri
og skyndte deg hit så fort du kunne?”

Rāhu svarte:

“Hvis jeg ikke hadde sluppet Candimā fri

da den oppvåkne uttalte sine vers til meg,
ville hodet mitt ha blitt sprengt i sju stykker
og jeg ville ikke ha funnet lykke her i livet!”

Note: Denne og følgende tekst bygger på myter om at måneformørkelse og solformørkelse skyldes et stort monster som tar dem til fange.

1.2.1.10 (1.2.10) Sūriya

Sūriyasutta

I Sāvattthī. Gudesønnen Sūriya (“Solen ”) var blitt fanget av titanenes konge, Rāhu. Sūriya kom til å tenke på Mesteren og uttalte disse versene:

“Jeg hyller deg, du oppvåknete helt,
du som har oppnådd fullkommen frihet!
Nå er jeg havnet i fangenskap!
Vær du min hjelp og tilflukt!”

Mesteren henvendte seg til titanenes konge, Rāhu, og tok opp saken til gudesønnen Sūriya med disse versene:

“Sūriya søker hjelp og tilflukt
hos arahanten som har kommet fram til sannheten.
Slipp solen fri, du Rāhu!
De oppvåknete har medfølelse med verden.
Så ikke sluk ham som bringer lys til den bekmørke verden,
den strålende og glødende solskiven,
du Rāhu, som vandrer i himmelrommet!
Slipp min slektning Sūriya fri, Rāhu!”

Titanenes konge, Rāhu, slapp gudesønnen Sūriya fri og skyndte seg til titanenes kongen Vepacitti. Han ble stående skjelvende og med gåsehud ved siden av ham. Vepacitti sa til ham:

“Hvorfor står du her og skjelver av redsel?
Hvorfor ble du så redd og skremt
at du slapp Sūriya fri
og skyndte deg hit så fort du kunne?”

Rāhu svarte:

“Hvis jeg ikke hadde sluppet Sūriya fri
da den oppvåknete uttalte sine vers til meg,
ville hodet mitt ha blitt sprengt i sju stykker
og jeg ville ikke ha funnet lykke her i livet!”

1.2.2 Kapitlet med Anāthapiṇḍika

Anāthapiṇḍikavagga

1.2.2.1 (1.2.11) Candimasa

Candimasa sutta

I Sāvatthī. Tidlig en morgen kom gudesønnen Candimasa og lyste opp hele Jetalunden. Han gikk bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens han sto der, uttalte han disse versene:

“De kloke og oppmerksomme
som samler sinnet om ett punkt i meditasjon,
de finner veien til trygghet,
som en hjort på myggfritt fjellbeite.

De kommer over til den andre bredden
som en fisk som bryter ut av garnet,
når de fordyper seg i meditasjon,
energisk og uten forstyrrende lidenskaper.”

1.2.2.2 (1.2.12) Veṇḍu

Veṇḍusutta

Gudesønnen Veṇḍu ble stående ved siden av Mesteren og uttalte dette verset:

“Lykkelige er de menneskene
som har sittet i nærheten av Mesteren,
som har sluttet seg til Gotamas forsamling
og trener iherdig og flittig!”

Mesteren svarte:

“De som praktiserer den læren jeg gir,
som trener og mediterer iherdig,
og som ikke går lei etter en stund,
de unnslipper dødens herredømme.”

1.2.2.3 (1.2.13) Dīghalaṭṭhi

Dīghalaṭṭhisutta

Slik har jeg hørt det:

En gang oppholdt Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha. Tidlig en morgen kom gudesønnen Dīghalaṭṭhi og lyste opp hele Bambuslunden. Han gikk bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens han sto der, uttalte han dette verset:

“En munk bør meditere med frigjort sinn
hvis han ønsker å oppnå sitt hjertes mål.
Når han kjenner verdens opphav og undergang,
blir han glad til sinns og henger ikke fast i det materielle.”

1.2.2.4 (1.2.14) Nandana

Nandanasutta

Gudesønnen Nandana ble stående ved siden av Mesteren og uttalte disse versene:

“Jeg spør deg, Gotama, for du er en klok mann.

Du er en Mester med innsikt og visdom,
og du farer ikke med noen hemmelig lære.

Hva slags person kan kalles moralsk?

Hva slags person kan kalles vis?

Hva slags person har lagt all lidelse bak seg?

Hva slags person vil selv gudene tilbe?”

Mesteren svarte:

“Den som har god moral og visdom

og som har utviklet seg selv,
som er konsentrert, oppmerksom

og glad i å meditere,
som har lagt alle verdens sorger bak seg,
som har kvittet seg med usunne tendenser i sinnet
og som bærer sitt siste legeme –

en slik person vil jeg kalle moralsk.

En slik person vil jeg kalle vis.

En slik person har lagt all lidelse bak seg.

En slik person vil selv gudene tilbe.”

1.2.2.5 (1.2.15) Candana

Candanasutta

Gudesønnen Nandana ble stående ved siden av Mesteren og uttalte dette verset:

“Hvordan krysser man floden
natt som dag, uten å nøle,
uten å støtte seg til noe, uten å gripe noe,
uten å synke ned i dypet?”

Mesteren sa:

“Hvis man alltid har en etisk holdning
og er vis og godt konsentrert,
besluttsom og tapper, så krysser man
den floden som er så vanskelig å krysse.

Hvis man avstår fra sanselige tanker
og ikke binder seg til noen former,
og gir slipp på nytelser,
synker man ikke ned i dypet.”

1.2.2.6 (1.2.16) Vāsudatta

Vāsudattasutta

Gudesønnen Vāsudatta ble stående ved siden av Mesteren og uttalte dette verset:

“En munk bør legge bort alle sanselige lidenskaper
og vandre i full oppmerksomhet,
som om hodet hans skulle stå i brann
eller det skulle henge et sverd over ham.”

Mesteren svarte:

“En munk bør legge bort alle ideer om en sjel
og vandre i full oppmerksomhet,
som om hodet hans skulle stå i brann
eller det skulle henge et sverd over ham.”

1.2.2.7 (1.2.17) Subrahma

Subrahmasutta

Gudesønnen Subrahma ble stående ved siden av Mesteren og uttalte dette verset:

“Jeg er alltid trist til sinns,
jeg er alltid stresset og deprimert
over at det jeg ønsker skal skje, ikke skjer,
mens det jeg ikke ønsker, stadig skjer.”

Mesteren svarte:

“Jeg ser ikke noe botemiddel for dette
annet enn oppvåkning og iherdig trening,
annet enn å være oppmerksom på hva du tenker
og annet enn å slippe taket i alt.”

1.2.2.8 (1.2.18) Kakudha

Kakudhasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren var i Sāketa, holdt han til i hjorteparken Añjanalunden. Tidlig en morgen kom gudesønnen Kakudha og lyste opp hele Añjanalunden. Han gikk bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens han sto der, sa han:

“Er du glad, munk?”

“Hva har jeg vunnet, min venn?”

“Da er du kanskje trist, munk?”

“Hva har jeg tapt, min venn?”

“Da er du kanskje verken glad eller trist, munk?”

“Det stemmer, min venn.”

Kakudha sa:

“Du er kanskje ikke trist, munk,
og kanskje er du heller ikke glad.
Føler du deg ikke litt deprimert
her du sitter helt alene?”

Mesteren svarte:

“Jeg er ikke trist, du ånd,
og jeg er heller ikke glad.
Men jeg føler meg ikke deprimert
her jeg sitter helt alene.”

Kakudha:

“Hvorfor er du ikke trist, munk?
Hvorfor er du ikke glad?

Hvorfor føler du deg ikke deprimert
her du sitter helt alene?”

Mesteren:

“Det triste kan føre til glede,
og glede kan føre til tristhet.
En munk er verken glad eller trist.
Så nå vet du dette, min venn.”

Kakudha:

“Det er lenge siden jeg har sett
en brahman som har oppnådd det endelige nibbana,
en munk uten glede eller tristhet,
som har krysset verden
der så mange setter seg fast!”

1.2.2.9 (1.2.19) Uttara

Uttarasutta

I Rājagaha. Gudesønnen Uttara ble stående ved siden av Mesteren og uttalte dette verset:

“Alt liv vil ta slutt en gang.
Det ender alltid med døden.
Ingen kan fri seg fra å bli gammel.
Den som innser dette og er redd for å dø,
bør gjøre gode gjerninger som fører til lykke.”

Mesteren svarte:

“Alt liv vil ta slutt en gang.
Det ender alltid med døden.
Ingen kan fri seg fra å bli gammel.
Den som innser dette og er redd for å dø,
bør gi avkall på verdens fristelser
og rette blikket mot endelig fred.”

1.2.2.10 (1.2.20) Anāthapiṇḍika

Anāthapiṇḍikasutta

Gudesønnen Anāthapiṇḍika ble stående ved siden av Mesteren og uttalte disse versene:

“Dette er Jetalunden, der vismennenes forsamling ferdes,
der lærens kongen holder til, noe som gjør meg glad om hjertet.
Gjerninger, kunnskap og sannhet, et høyverdig og etisk liv,
dette er noe som gjør mennesket rent, ikke rikdom eller avstamning.

Derfor vil den som er klok og som ser hva som er hans eget beste,
utforske læren grundig, for på den måten blir han ren.
På samme måte som Sāriputta er fremst i moral og indre ro,
bør en munk som har nådd fram til målet, regnes som den beste av alle.”

Slik talte gudesønnen Anāthapiṇḍika. Så tok han høflig avskjed med Mesteren ved å gå medsols rundt ham og forsvant deretter på flekken.

Da natten var omme, fortalte Mesteren munkene hva som hadde hendt. Ānanda grep ordet og sa:

“Så nå er altså Anāthapiṇḍika blitt en gudesønn, Mester. Han var sterkt knyttet til Sāriputta.”

“Bra, Ānanda! Her har du trukket den riktige slutningen! Denne gudesønnen var nettopp Anāthapiṇḍika.”

1.2.3 Kapitlet med forskjellige sektledere

Nānātitthiyavagga

1.2.3.1 (1.2.21) Siva

Sivasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom gudesønnen Siva like før morgengry til parken, og han lyste opp hele parken med sin stråleglans. Så gikk han bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Mens han sto der, uttalte han disse versene:

“Ha bare omgang med gode mennesker,
og vær bare sammen med gode mennesker.
Når du vet hvordan de gode lever sitt liv,
vil også ditt eget liv bli bedre.

Ha bare omgang med gode mennesker,
og vær bare sammen med gode mennesker.
Når du vet hvordan de gode lever sitt liv,
vil visdommen gi større gaver enn noe annet.

Ha bare omgang med gode mennesker,
og vær bare sammen med gode mennesker.
Når du vet hvordan de gode lever sitt liv,
vil du ikke sørge om du enn er omgitt av sorger.

Ha bare omgang med gode mennesker,
og vær bare sammen med gode mennesker.
Når du vet hvordan de gode lever sitt liv,
vil du stråle i kretsen av slektninger.

Ha bare omgang med gode mennesker,
og vær bare sammen med gode mennesker.
Når du vet hvordan de gode lever sitt liv,
vil du være på vei mot himmelen.

Ha bare omgang med gode mennesker,
og vær bare sammen med gode mennesker.
Når du vet hvordan de gode lever sitt liv,
har du et varig grunnlag å stå på.

Mesteren svarte med dette verset:

“Ha bare omgang med gode mennesker,
og vær bare sammen med gode mennesker.
Når du vet hvordan de gode lever sitt liv,
blir du fri fra alle lidelser.”

1.2.3.2 (1.2.22) Khema

Khemasutta

Gudesønnen Khema ble stående ved siden av Mesteren og uttalte disse versene:

“Enfoldige dårer ferdes
som fiender av seg selv.
Dårlige handlinger utfører de,
som modnes med bitre frukter.

Den gjerningen er ille gjort
som etterpå du angrer,
når du må høste fruktene
med tårer på ditt ansikt.

Men det er godt og riktig gjort
som ei du trenger angre,
når du kan høste fruktene
tilfreds og glad til sinns.

Før du beslutter å gjøre noe,
så vit om det er noe du har nytte av.
Er du klok og tenker før du handler,
bør du ikke gjøre som vognmannen.

Først etter at han har forlatt hovedveien
og opplever at akselen brekker
på dårlige og humpete veier,
tenker han seg om.

Slik er det også med dåren
som forlater den gode lære

og begynner å følge vranglærere.

Først når han havner i dødens gap,
med brukket aksel, tenker han seg om.”

1.2.3.3 (1.2.23) Serī

Serīsutta

Gudesønnen Serī ble stående ved siden av Mesteren og uttalte dette verset:

“Både guder og mennesker liker mat.
Men hvilken ånd er det som ikke liker mat?”

Mesteren svarte:

“Maten følger med dem som gir i tillit og glede,
både i denne verden og den neste.
Derfor bør man fri seg fra gjerrighet
og gi gaver uten å angre på det.
Gode gjerninger danner grunnlaget
for tilværelsen i den neste verden.”

“Godt sagt, Mester! Det var gode ord du sa, da du uttalte disse versene:

Maten følger med dem som gir i tillit og glede,
både i denne verden og den neste.
Derfor bør man fri seg fra gjerrighet
og gi gaver uten å angre på det.
Gode gjerninger danner grunnlaget
for tilværelsen i den neste verden.

Tidligere var jeg en konge ved navn Serī. Jeg ga mange gaver, jeg var en generøs velgjører og jeg roste dem som ga gaver. I de fire portene til hovedstaden min ga jeg gaver til filosofer, brahmaner, funksjonshemmede, fattige, veifarende og tiggere.

Kvinnene ved hoffet kom til meg og sa: ‘Du gir gaver, herre konge, men vi gir ikke noen gaver. Vi vil også gi gaver ved din hjelp, og gjøre gode gjerninger!’ Da tenkte jeg: ‘Jeg

gir mange gaver, jeg er en generøs velgjører og jeg roser dem som gir gaver. Hva skal jeg svare når disse også vil gi gaver?’ Dermed ga jeg den første byporten til kvinnene ved hoffet. Der ga de gaver, og de gavene kom tilbake til meg.

Så kom adelsmennene i mitt følge til meg og sa: ‘Du gir gaver, herre konge, og kvinnene ved hoffet gir gaver, men vi gir ikke noen gaver. Vi vil også gi gaver ved din hjelp, og gjøre gode gjerninger!’ Da tenkte jeg: ‘Jeg gir mange gaver, jeg er en generøs velgjører og jeg roser dem som gir gaver. Hva skal jeg svare når disse også vil gi gaver?’ Dermed ga jeg den andre byporten til adelsmennene i mitt følge. Der ga de gaver, og de gavene kom tilbake til meg.

Så kom soldatene mine til meg og sa: ‘Du gir gaver, herre konge, kvinnene ved hoffet gir gaver og adelsmennene i ditt følge gir gaver, men vi gir ikke noen gaver. Vi vil også gi gaver ved din hjelp, og gjøre gode gjerninger!’ Da tenkte jeg: ‘Jeg gir mange gaver, jeg er en generøs velgjører og jeg roser dem som gir gaver. Hva skal jeg svare når disse også vil gi gaver?’ Dermed ga jeg den tredje byporten til soldatene mine. Der ga de gaver, og de gavene kom tilbake til meg.

Så kom brahmaner og borgere til meg og sa: ‘Du gir gaver, herre konge, kvinnene ved hoffet gir gaver, adelsmennene i ditt følge gir gaver og soldatene dine, men vi gir ikke noen gaver. Vi vil også gi gaver ved din hjelp, og gjøre gode gjerninger!’ Da tenkte jeg: ‘Jeg gir mange gaver, jeg er en generøs velgjører og jeg roser dem som gir gaver. Hva skal jeg svare når disse også vil gi gaver?’ Dermed ga jeg den fjerde byporten til soldatene mine. Der ga de gaver, og de gavene kom tilbake til meg.

Men så kom det noen bort til meg og sa: ‘Nå har jo ikke du noe sted å gi gaver, herre konge!’ Da sa jeg til dem: ‘Da skal halvparten av skatteinntektene fra de ytre provinsene sendes til palasset, og den andre halvparten skal gis som gaver til filosofer, brahmaner, funksjonshemmede, fattige, veifarende og tiggere.’

På den måten gjorde jeg gode gjerninger gjennom lange tider, Mester, og jeg har ikke kommet til slutten på dem ennå, for gode gjerninger og fruktene av dem har ført til at jeg får være tilsvarende lenge i himmelen. Derfor var det godt sagt, Mester! Det var gode ord du sa, da du uttalte disse versene:

Maten følger med dem som gir i tillit og glede,

både i denne verden og den neste.

Derfor bør man fri seg fra gjerrighet

og gi gaver uten å angre på det.

Gode gjerninger danner grunnlaget
for tilværelsen i den neste verden.”

1.2.3.4 (1.2.24) Ghaṭikāra

Ghaṭikārasutta

Ghaṭikāra:

“Sju munkar oppnådde frihet
og kom til Aviha-himmelen.
De hadde kvittet seg med lidenskap og hat
og krysset den klebrige verden.

Hvem var de som krysset sumpen,
dødens rike som er så vanskelig å krysse?
Hvem hadde lagt av seg sitt jordiske hylster
og kom opp til gudenes rike?

Det var Upaka og Palagaṇḍa,
og den tredje var Pukkusāti.
Bhaddiya og Khaṇḍadeva
og Bāhuraggi og Siṅgiya.
De la av seg sitt jordiske hylster
og steg opp til gudenes rike.”

Mesteren:

“Du taler vel om disse sju
som kom seg fri fra Māras lenker.
Hvilken lære hadde de erkjent
da de brøt tilblivelsens lenker?”

Ghaṭikāra:

“Ingen annen enn din egen lære, Mester!

Intet annet enn ditt budskap!

Dette var den læren de hadde erkjent

da de brøt tilblivelsens lenker.

Læren om hvordan subjekt og objekt

opphører uten at noe blir tilbake.

Dette var den læren de hadde erkjent

da de brøt tilblivelsens lenker.”

Mesteren:

“Du taler dype ord. De er vanskelige

å forstå og vanskelige å innse.

Hvem har du hørt denne læren fra

som du uttaler her?”

Ghaṭikāra:

“Tidligere var jeg pottemaker i Vehalinga.

Jeg var kjent som pottemakeren Ghaṭikāra.

Jeg tok meg av min mor og min far

og var legmannstilhenger av Kassapa.

Jeg avsto fra seksualitet og materielle goder

og levde det høyverdige liv.

Jeg var en av deres venner i landsbyen.

Derfor vet jeg at de sju munkene fant frigjøring.

De kvittet seg med lidenskap og hat

og krysset den klebrige verden.”

Mesteren:

“Slik var det. Det var som du sier, Bhaggava.
Tidligere var du pottemaker i Vehalinga.
Du var kjent som pottemakeren Ghaṭikāra.
Du tok deg av din mor og din far
og var legmannstilhenger av Kassapa.

Du avsto fra seksualitet og materielle goder
og levde det høyverdige liv.
Du var en av mine venner i landsbyen.”

Slik var det den gangen.
Det var gamle venner som møttes.
Begge hadde utviklet sitt sinn
og bar sitt siste legeme.

1.2.3.5 (1.2.25) Jantu

Jantusutta

Slik har jeg hørt det:

En gang holdt flere munkere til i en skogshytte i Himalayas skråninger i landet Kosala. De var stolte, arrogante, vinglete og pratsomme, og praten gikk om løst og fast. De glemte å praktisere oppmerksomhet, de manglet klar forstand og konsentrasjon slik at tankene løp fra det ene til det andre som dukket opp i bevisstheten.

På fullmånedagen den femtende i måneden kom gudesønnen Jantu bort til disse munkene og uttalte disse versene:

“Før i tiden levde de munkene
som var Gotamas elever, lykkelig.
De mottok sin mat uten å stille krav
og de fant ligge- og sitteplasser uten å stille krav.
De visste at verden er forgjengelig
og slik gjorde de slutt på sine lidelser.

Nå har de fornedret seg selv
og henvendt til simpel oppførsel.
De eter og eter til de faller omkull
og drømmer om andres eiendom.

Jeg bøyer meg i hilsen for munkeordenen
og for noen av dem som er her til stede.
Andre er forfalne og har ingen hjelpere.
De er liksom sultne spøkelser.

Jeg snakker her til dem som lever i slapphet.
Men jeg bøyer meg for dem som trener iherdig.”

1.2.3.6 (1.2.26) Rohitassa

Rohitassasutta

I Sāvatthī. Gudesønnen Rohitassa kom bort til Mesteren og sa:

“Er det mulig å nå fram til verdens ende, Mester, til det stedet der det verken er fødsel, alderdom eller død, der ingen dør eller blir født igjen? Er det mulig å komme dit til fots, og se det og lære det å kjenne?”

“Der det verken er fødsel, alderdom eller død, der ingen dør eller blir født igjen, dit kan du ikke komme til fots, min venn. Det sier jeg, at på den måten kommer du ikke til verdens ende. Det er ikke slik du kan lære den å se og kjenne.”

“Herlig, Mester! Det er fantastisk hvor godt du uttrykker det, når du sier at det ikke lar seg gjøre å nå fram til verdens ende, til det stedet der det verken er fødsel, alderdom eller død, der ingen dør eller blir født igjen. Det er ikke slik man kan lære å se og kjenne det.

Før så var jeg eneboeren Rohitassa, født av enkelt folk. Men jeg rådde over skjulte krefter, og jeg hadde lært meg kunsten å ferdes gjennom lufta. Jeg var like rask som ei lett pil, når en sterk, hendig og veltrenet bueskytter uten problemer skyter den gjennom skyggen av et palmetre. Og landet mellom Østhavet og Vesthavet (tvers over India) kunne jeg ta i ett eneste skritt. Så fikk jeg lyst til å gå til verdens ende, Mester. Og med denne store hastigheten og disse lange skrittene, var jeg underveis i hundre år, og stoppet bare for å sove, spise og drikke, og for å tømme meg for urin og avføring. men da hundre år var gått, døde jeg, uten å ha kommet til verdens ende.

Derfor er det herlig, Mester, derfor er det fantastisk hvor godt du uttrykker det, når du sier at det ikke lar seg gjøre å nå fram til verdens ende, til det stedet der det verken er fødsel, alderdom eller død, der ingen dør eller blir født igjen. Det er ikke slik man kan lære å se og kjenne det.”

“Men det sier jeg også, at den som ikke kommer til verdens ende, gjør heller ikke ende på det som gjør vondt. For verden er nettopp her, sier jeg, i den egen favnlange kropp med alle dens tanker og forestillinger. Og her er verdens begynnelse, her er verdens ende, og her er veien som fører til verdens ende.

Aldri finner du verdens ende
samme hvor lenge du går.

Men kommer du ikke til verdens ende
blir du ikke fri fra det vonde.

Derfor vil den som har god forstand
og vet hva verden er verdt,
vandre den opphøyde livsførsels vei
til verdens ende er nådd.

Den som har funnet ro i seg selv
og nådd fram til verdens ende,
higer ikke lenger etter noe
verken i denne eller noen annen verden.”

1.2.3.7 (1.2.27) Nanda

Nandasutta

Gudesønnen Nanda ble stående ved siden av Mesteren og uttalte dette verset:

“Timer og døgn kommer og går.

Alt forfaller med tiden.

Når de dødelige får øynene opp for denne faren,
bør de gjøre gode gjerninger som fører til lykke.”

Mesteren svarte:

“Timer og døgn kommer og går.

Alt forfaller med tiden.

Når de dødelige får øynene opp for denne faren,
bør de forkaste verdens forlokkelse og søke fred.”

1.2.3.8 (1.2.28) Nandavisāla

Nandavisālasutta

Gudesønnen Nandavisāla ble stående ved siden av Mesteren og uttalte dette verset:

“Denne tingen på fire hjul og med ni åpninger
som er full av grådighet og født av gjørme –
hvordan skal den klare seg, du store helt?”

Mesteren sa:

“Skjær over reimer og bånd,
ønsker, grådighet og ondskap”
Når du har skåret over grådigheten
ved roten, skal den klare seg bra.”

Note: Fire hjul: gå, stå, sitte, ligge. Ni åpninger: De ni kroppsåpningene

1.2.3.9 (1.2.29) Susima

Susimasutta

I Sāvattthī gikk Ānanda bort til Mesteren og hilste høflig på ham før han satte seg ned hos ham. Mesteren sa:

“Liker du også Sāriputta, Ānanda?”

“Hvis det er noen som ikke liker Sāriputta, Mester, må han være barnslig, fordervet, tilbakestående eller full av vrangforestillinger. Sāriputta er en vismann, Mester. Han har en visdom som er stor og omfattende. Han har smilende visdom, og hans visdom er skarp, hurtig og analytisk. Han er en mann av få ønsker. Han er tilfreds, glad i å være alene og følger ikke mengden. Han er iherdig, han både gir råd og lytter til råd, og han er kritisk og godtar ikke ondskap. Så hvis det er noen som ikke liker Sāriputta, Mester, må han være barnslig, fordervet, tilbakestående eller full av vrangforestillinger.”

“Slik er det, Ānanda, slik er det. Hvis det er noen som ikke liker Sāriputta, må han være barnslig, fordervet, tilbakestående eller full av vrangforestillinger. Sāriputta er en vismann, Mester. Han har en visdom som er stor og omfattende. Han har smilende visdom, og hans visdom er skarp, hurtig og analytisk. Han er en mann av få ønsker. Han er tilfreds, glad i å være alene og følger ikke mengden. Han er iherdig, han både gir råd og lytter til råd, og han er kritisk og godtar ikke ondskap. Så hvis det er noen som ikke liker Sāriputta, Ānanda, må han være barnslig, fordervet, tilbakestående eller full av vrangforestillinger.”

Mens Sāriputta ble rost på denne måten, kom gudesønnen Susima bort til Mesteren. Han hilste høflig på ham og ble stående ved siden av ham. Så sa han:

“Slik er det, Mester, slik er det. Hvis det er noen som ikke liker Sāriputta, må han være barnslig, fordervet, tilbakestående eller full av vrangforestillinger. Sāriputta er en vismann, Mester. Han har en visdom som er stor og omfattende. Han har smilende visdom, og hans visdom er skarp, hurtig og analytisk. Han er en mann av få ønsker. Han er tilfreds, glad i å være alene og følger ikke mengden. Han er iherdig, han både gir råd og lytter til råd, og han er kritisk og godtar ikke ondskap. Så hvis det er noen som ikke liker Sāriputta, Mester, må han være barnslig, fordervet, tilbakestående eller full av vrangforestillinger. Og hvor jeg enn går i gudesønnenes forsamling, hører jeg Sāriputta bli rost på samme måte!”

Da gudesønnene i Susimas følge hørte hvordan Sāriputta ble rost, ble de overmåde glade og lykkelige. De glitret og strålte i mange forskjellige farger. Det var som når en strålende vakker juvel, en smaragd av førsteklases kvalitet med åtte velslepne fasetter, gjennomsiktig, pur og ren og perfekt på alle vis blir lagt på et hvitt klede og blir liggende og glitre og stråle. Slik glitret og strålte gudesønnene i Susimas følge av glede da de hørte hvordan Sāriputta ble rost.

Det var som når et smykke av pureste gull som var blitt tilarbeidet og polert av en dyktig gullsmed blir lagt på et hvitt klede og blir liggende og glitre og stråle. Slik glitret og strålte gudesønnene i Susimas følge av glede da de hørte hvordan Sāriputta ble rost.

Det var som når morgenstjernen glitrer og stråler på skyfri himmel utpå høsten etter at regntiden er over. Slik glitret og strålte gudesønnene i Susimas følge av glede da de hørte hvordan Sāriputta ble rost.

Så uttalte gudesønnen Susima dette verset om Sāriputta for Mesteren:

“Sāriputta er anerkjent som vismann,
en mann som aldri hisser seg opp.
en mild mann med få ønsker,
en mann med god selvbeherskelse,
som med rette fortjener Mesterens ros.”

Mesteren svarte:

“Sāriputta er anerkjent som vismann,
en mann som aldri hisser seg opp.
en mild mann med få ønsker,
en mann med god selvbeherskelse,
en som med rette fortjener sin lønn.”

1.2.3.10 (1.2.30) Elevene til forskjellige sektledere

Nānātitthiyasavakasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha, kom gudesønnene Asama, Sahali, Nika, Ākoṭaka, Vegabbhari og Māṇavagāmiya, som alle hadde vært elever av andre sektledere, til parken like før morgengry, og de lyste opp hele parken med sin stråleglans. Så gikk de bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Gudesønnen Asama sa fram dette verset om Pūraṇa Kassapa:

“Kassapa sier at den som dreper
andre eller gir dem sår,
ikke opplever vonde resultater,
men heller ikke noen gode resultater.
Denne læren kan man stole på.
Han er en lærer som fortjener respekt.”

Deretter sa gudesønnen Sahali dette verset om Makkhali Gosāla:

“Han beskytter seg med askese og strenge øvelser,
han unngår å snakke og diskutere med folk.
Han avstår fra usannheter og snakker bare sant.
En slik mann gjør nok ikke noe galt.”

Deretter sa gudesønnen Nika dette verset om Nigaṇṭha Nāṭaputta:

“En munk som er klok og utfører strenge øvelser,
som er godt beskyttet av firfoldig vern
overfor det han ser, hører og tenker,
han begår nok ingen feil.”

Gudesønnen Ākoṭaka sa dette verset om flere sektledere:

“Pakudha, Kāṭiyāna, Nigaṇṭha,
Makkhali og Pūraṇa likeså
er alle læremestere som må kalles filosofer.
De står nok ikke langt unna fullkommenheten.”

Gudesønnen Vegabbhari svarte Ākoṭaka med dette verset:

“En ussel sjakal kan gjøre hva den vil,
men kommer aldri på nivå med en løve.
En naken og løgnaktig læremester
med tvilsom atferd kommer aldri på nivå med de gode.”

Den onde Māra fôr inn i Vegabbhari og uttalte dette verset framfor Mesteren:

“De som har iført seg menneskeskikkelse,
som anbefaler askese og strenge øvelser
mens de er nøye med å leve i ensomhet,
de gir de riktige rådene, for selv om de
er dødelige, har de gudenes verden som mål.”

Mesteren forsto at det her var Māra som talte, så han svarte med dette verset:

“Former her eller i den neste verden,
eller former som stråler i himmelrommet –
når du roser disse, Namuci (Māra),
så bruker du dem som agn for å lokke i døden.”

Da uttalte gudesønnen Māṇavagāmiya dette verset om Mesteren:

“Folk i Rajagaha sier at Vipula er det høyeste fjellet der.
Hvittoppen er det fremste fjellet i Himalaya,
og solen er det fremste himmellegemet.
Havet er den største ansamlingen av vann
og månen lyser sterkere enn noen stjerne.
I verden med alle dens guder
regnes den oppvåkne som den fremste.”

1.3 Samtaler i Kosala

Kosalasamyutta

1.3.1 Første kapittel

Paṭhamavagga

1.3.1.1 (1.3.1) De som er unge

Daharasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom kong Pasenadi av Kosala bort til ham. De snakket høflig sammen litt før kongen satte seg ned hos Mesteren. Så sa kongen:

“Er det så at du har oppnådd den fullkomne oppvåkning ved egen hjelp, Gotama?”

“Hvis det med rette skal kunne sies om noen at han har oppnådd den fullkomne oppvåkning ved egen hjelp, store konge, så kan det med rette sies om meg. Jeg har oppnådd fullkommen oppvåkning ved egen hjelp.”

“Jeg har stilt samme spørsmål til flere andre filosofer og brahmaner som underviser flokker av tilhengere, Gotama, som Pūraṇa Kassapa, Makkhali Gosāla, Nigaṇṭha Nāṭaputta, Sañcaya Belaṭṭhiputta, Pakudha Kaccāyana og Ajita med hårkappen, og ingen av dem gjør krav på å ha oppnådd fullkommen oppvåkning ved egen hjelp. Hvordan kan da du si dette, Gotama, du som er ung av alder og som nylig har forlatt hjemmet?”

“Det er fire ting man ikke bør se ned på eller forakte selv om de er unge, store konge. Hvilke fire? En adelsmann bør man ikke se ned på eller forakte selv om han er ung. En slange bør man ikke se ned på eller forakte selv om den er ung. En brennende ild bør man ikke se ned på eller forakte selv om den er ung. Og en munk bør man heller ikke se ned på eller forakte selv om han er ung, store konge.”

Da Mesteren hadde sagt dette, føyde han til disse versene:

“En adelsmann med godt ry, en mann av edel familie,
bør man ikke forakte eller krenke, selv om han er ung.

Når han først er blitt voksen og har blitt en mektig leder,
kan det hende han kommer rasende tilbake
og tar en fryktelig hevn med all sin krigsmakt.
Derfor bør den som har livet kjært
vise ham den respekt han har krav på.

Når man får øye på en slange,
det være seg i skogen eller landsbyen,
bør man ikke forakte den, selv om den er ung.
Giftige slanger ferdes høyt og lavt,
og det er mange forskjellige slag av dem.
De kan plutselig bite kvinner, menn og barn.
Derfor bør den som har livet kjært
vise dem den respekt de har krav på.

Ilden forsyner seg grådig
og fortærer alt under svarte røykskyer.
Så den bør man ikke forakte og overse
selv om den er liten og ung.
Hvis ilden først får næring,
kan den vokse og bli uhorvelig stor.
Den kan bite både menn, kvinner og barn.
Derfor bør den som har livet kjært
vise ilden den respekt den har krav på.

Men om skogen brenner opp
og ligger svartsvidd tilbake,
så skyter nye skudd og spirer opp
etter at det har gått en tid.

Men den som blir svidd av en munk
som lever i samsvar med de etiske reglene,
kan se forgjeves etter avkom og arvinger.

Barnløs og uten arvinger visner han hen
som en palme som er rykket opp med roten.

Derfor bør den som er klok
og har omtanke for sitt eget beste,
omgås rett og sømmelig med
adelsmenn, slanger, ild og munkes.

Da Mesteren hadde sagt dette, utbrøt kong Pasenadi av Kosala:

“Utmerket, Mester, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Mester. Nå tar jeg tilflukt i deg, Mester, i læren og i munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

1.3.1.2 (1.3.2) Det som ødelegger et menneske

Purisasutta

I Sāvatthī, kom kong Pasenadi av Kosala bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Hvor mange faktorer i menneskesinnet er det som skader og ødelegger en person og medfører smerte og ubehag når de oppstår, Mester?”

“Det er tre faktorer i menneskesinnet som skader og ødelegger en person og medfører smerte og ubehag når de oppstår, store konge. Og hvilke tre? Når det oppstår grådighet i menneskesinnet, ødelegger det en person og medfører smerte og ubehag. Når det oppstår hat i menneskesinnet, ødelegger det en person og medfører smerte og ubehag. Og når det oppstår vrangforestillinger i menneskesinnet, ødelegger det en person og medfører smerte og ubehag. Dette er de tre faktorene i menneskesinnet som skader og ødelegger en person og medfører smerte og ubehag når de oppstår, store konge.

Grådighet, hat og vrangforestillinger
ødelegger menneskets sinn.

Man skaper dem selv til eget forderv,
slik sivets frø ødelegger morplanten.”

1.3.1.3 (1.3.3) Alderdom og død

Jarāmaraṇasutta

I Sāvatthī, kom kong Pasenadi av Kosala bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Blir det født noen som ikke blir gamle og dør, Mester?”

“Alle som blir født, blir også gamle og dør, store konge. Selv store, rike, mektige og velstående adelsmenn, brahmaner og borgere med mye gull og sølv, med store forråder og mange eiendeler, blir gamle og dør. Og selv en munk som er en arahant, som har kvittet seg med sinnets forurensninger, som har gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og har nådd frihet gjennom fullkommen forståelse, er underlagt naturens lover om død og oppløsning.

Selv kongenes praktfulle vogner blir utslitt,

og likedan slites vårt legeme ned.

De Godes lære blir aldri foreldet,

for alle de beste forkynner den.”

1.3.1.4 (1.3.4) Hva kan vi ta med oss?

Piyasutta

I Sāvatthī kom kong Pasenadi av Kosala på besøk. Han satte seg ned ved siden av Mesteren, og sa:

“En gang jeg satt for meg selv, begynte jeg å tenke over dette problemet, Mester: hvem er sin egen venn, og hvem er sin egen uvenn?

Da kom jeg fram til at de som oppfører seg dårlig, fører dårlig tale og tenker dårlige tanker – de er sine egne uvenner. Og selv om de skulle påstå at de er glad i seg selv, så er de det ikke i virkeligheten. Hvorfor det? Jo, de gjør jo mot seg selv det en uvenn gjør mot sin uvenn. Derfor er de sine egne uvenner. Men de som oppfører seg godt, fører god tale og tenker gode tanker – de er sine egne venner. Og selv om de skulle påstå at de ikke er glad i seg selv, så er de det i virkeligheten. Hvorfor det? Jo, de gjør jo mot seg selv det en venn gjør mot sin venn. Derfor er de sine egne venner.”

“Du har rett, store konge, slik er det. De som oppfører seg dårlig, fører dårlig tale og tenker dårlige tanker – de er sine egne uvenner. Og selv om de skulle påstå at de er glad i seg selv, så er de det ikke i virkeligheten. Hvorfor det? Jo, de gjør jo mot seg selv det en uvenn gjør mot sin uvenn. Derfor er de sine egne uvenner. Men de som oppfører seg godt, fører god tale og tenker gode tanker – de er sine egne venner. Og selv om de skulle påstå at de ikke er glad i seg selv, så er de det i virkeligheten. Hvorfor det? Jo, de gjør jo mot seg selv det en venn gjør mot sin venn. Derfor er de sine egne venner.”

Og Mesteren fortsatte med disse versene:

“Visste folk bare
hva som var godt for dem selv,
ville de ikke blande det opp
med dumheter.

For det er ikke lett
å finne lykken,
for den som oppfører seg
tåpelig.

Når du kommer til veis ende
og menneskelivet tar slutt –
hva er det som fortsatt er ditt?
Hva er det du fremdeles har med deg?
Hva er det som følger med deg
som en uatskillelig skygge?

Det som du her har gjort –
både av visdom og dårskap –
det vil fortsatt være ditt.
Det vil du fremdeles ha med deg.
Det vil følge med deg
som en uatskillelig skygge.

Derfor burde du fra nå av
bare gjøre det som er vakkert og godt.
Alt godt som du gjør her i livet
venter på deg i den andre verden.”

1.3.1.5 (1.3.5) Hvem beskytter seg selv?

Attarakkhitasutta

I Sāvatthī kom kong Pasenadi av Kosala på besøk. Han satte seg ned ved siden av Mesteren, og sa:

“En gang jeg satt for meg selv, begynte jeg å tenke over dette problemet, Mester: hvem beskytter seg selv, og hvem er det som ikke beskytter seg selv?

Da kom jeg fram til at de som oppfører seg dårlig, fører dårlig tale og tenker dårlige tanker – de beskytter ikke seg selv. Selv om de kanskje er beskyttet av tropper med elefanter, ryttere, stridsvogner og fotsoldater, så beskytter de ikke seg selv. Og hvorfor? Fordi beskyttelsen bare er utvendig, ikke innvendig. Derfor beskytter de ikke seg selv.

Men de som oppfører seg godt, fører god tale og tenker gode tanker – de beskytter seg selv. Selv om de kanskje ikke er beskyttet av tropper med elefanter, ryttere, stridsvogner og fotsoldater, så beskytter de seg selv. Og hvorfor? Fordi beskyttelsen er innvendig, ikke utvendig. Derfor beskytter de seg selv.”

“Det er riktig, store konge. Jeg er enig i alt du sa.

Det er bra med kontroll over kroppen,
det er bra med kontroll over talen,
Det er bra med kontroll over tanken,
det er bra med kontroll over det hele.

Den som er beskjeden og har selvkontroll
og som skammer seg over å utføre usle handlinger,
sier man er godt beskyttet.”

1.3.1.6 (1.3.6) Det er ikke mange

Appakasutta

I Sāvatthī kom kong Pasenadi av Kosala på besøk. Han satte seg ned ved siden av Mesteren, og sa:

“En gang jeg satt for meg selv, Mester, tenkte jeg som så:

Det er sannelig ikke mange her i verden som er i stand til å ha store rikdommer uten å bli beruset og fordervet, uten å henfalle til utsvevende livsførsel og uten å gjøre urett mot andre. De fleste som har store rikdommer her i verden, blir jo beruset og ødelagt av dem, de henfaller til utsvevende livsførsel og gjør urett mot andre.”

“Du har rett, store konge, slik er det. Det er ikke mange her i verden som er i stand til å ha store rikdommer uten å bli beruset og fordervet, uten å henfalle til utsvevende livsførsel og uten å gjøre urett mot andre. De fleste som har store rikdommer her i verden, blir beruset og ødelagt av dem, de henfaller til utsvevende livsførsel og gjør urett mot andre.”

Og Mesteren fortsatte med disse versene:

“De som beruser seg
i rikdom og nytelser,
grådige ligger de under
for nytelseslysten
våkner ikke opp
ser ingen farer –

frivillige som hjorten
går de i snaren

bittert får de det siden
vonde fukter å høste.”

1.3.1.7 (1.3.7) Kapitalister

Atthakaraṇasutta

I Sāvattḥī kom kong Pasenadi av Kosala på besøk. Han satte seg ned ved siden av Mesteren, og sa:

“Jeg kommer nettopp fra et regjeringsmøte, Mester, hvor jeg satt til doms i rettsvister og ledet konferanser om statssaker og tok politiske beslutninger. Da så jeg adelige kapitalister, geistlige kapitalister og borgerlige kapitalister sitte der. Og enda så rike og velstående de er, enda så mye gods, gull, sølv og alle slags materielle goder som de har, så sitter de og lyver bevisst bare for å oppnå egen vinning, egne fordeler og egne nytelser. Da syntes jeg at jeg hadde fått nok av statssaker, Mester! Så nå vet du hva jeg synes om slike ting, kjære venn.”

“Du har rett, store konge, slik er det. Både adelige kapitalister, geistlige kapitalister og borgerlige kapitalister, enda så rike og velstående de er, enda så mye gods, gull, sølv og alle slags materielle goder som de har, så lyver de bevisst bare for å oppnå egen vinning, egne fordeler og egne nytelser.”

Og Mesteren fortsatte med disse versene:

“De som beruser seg
i rikdom og nytelser
grådige ligger de under
for nytelseslysten
våkner ikke opp
ser ingen farer -

fanges som fisken
i garnet

bittert får de det siden
vonde frukter å høste.”

1.3.1.8 (1.3.8) Mallikā

Mallikāsutta

I Sāvatthī. Kong Pasenadi av Kosala satt sammen med dronning Mallikā på slottsterrassen.

Kongen sa:

“Finnes det noe du er mer glad i enn deg selv, Mallikā?”

“Nei, store konge. Det finnes ikke noe jeg er mer glad i enn meg selv. Men hva med deg, store konge? Finnes det noe du er mer glad i enn deg selv?”

“Nei, Mallikā. Det finnes ikke noe jeg heller er mer glad i enn meg selv.”

Deretter gikk kongen ned fra terrassen og bort til Mesteren. Han hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så fortalte han om den samtalen han hadde hatt med dronning Mallikā. Da Mesteren hørte dette, uttalte han dette verset:

“Om du lar tanken vandre hele verden rundt,
finner du ikke noe du er mer glad i enn deg selv.
Siden andre også er like glad i seg selv,
bør den som er glad i seg selv, ikke skade andre.”

1.3.1.9 (1.3.9) Ofring

Yaññasutta

En gang forberedte kong Pasenadi av Kosala en stor offerseremoni i Sāvatthī. Fem hundre okser, fem hundre oksekalver, fem hundre kviger, fem hundre geiter og fem hundre sauer ble ført fram til offerplassen. De slavene, tjenere og arbeidsfolkene som stelte i stand med dette, ble drevet fram under piskeslag og trusler, mens de gråt så tårene rant.

Mange av munkene hadde stått tidlige opp, kledd på seg og tatt med seg bollen for å gå inn i Sāvatthī og få mat. Da de kom tilbake, fortalte de Mesteren om det som skjedde.

Da Mesteren fikk høre dette, sa han:

“Hesteofring, menneskeofring
og andre slike store offerseremonier
gir ikke gode resultater.
Ingen vismenn kommer
til slike tilstelninger
hvor man dreper geiter, sauer og kuer.

Nei, de vise kommer heller
til slike tilstelninger hvor ingen
geiter, sauer eller kuer blir drept.

Slike seremonier gir gode resultater.
Slike ofringer er gode og ikke dårlige.
Resultatene er gode
og gudene fryder seg.”

1.3.1.10 (1.3.10) Bindinger

Bandhanasutta

En gang hadde kong Pasenadi av Kosala tatt mange mennesker til fange. Noen var bundet med tau, andre med lenker og andre ble holdt fanget på andre måter.

Mange av munkene hadde stått tidlige opp, kledd på seg og tatt med seg bollen for å gå inn i Sāvattthī og få mat. Da de kom tilbake, fortalte de Mesteren om det som skjedde.

Da Mesteren fikk høre dette, sa han:

“Det stengsel som er gjort av jern,
av tre og hampetau –
det er ikke så sterkt, ifølge
det de vise sier.
Men lidenskap og lengsel etter
ringer og juveler,
og etter barn og hustru –

se, det er sterke stengsler,
det er de vises mening.
For disse trekker nedover;
selv om de er myke
så er de vanskelig å fri seg fra.
De vise skjærer over disse,
og gjør seg fri fra sansebegjær
og fra andre nytelser.
Uten lengsler går de bort. “

1.3.2 Andre kapittel

Dutiyavagga

1.3.2.1 (1.3.11) De sju langhårete asketene

Sattajaṭṭilasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren var i Sāvatti, holdt han til i Migāras mors paviljong i Østparken. En kveld da han hadde reist seg opp fra sin ensomme meditasjon, satt han utenfor døra til hytta si. Da kom kong Pasenadi av Kosala bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham.

Mens de satt der, kom sju langhårete asketer, sju jainer, sju nakne asketer, sju asketer med bare et enkelt plagg på seg og sju omvandrende asketer med lange negler og langt hår under armhulene forbi mens de bar kurver på enden av lange bærestenger.

Da kong Pasenadi fikk se dem, reiste han seg, la kappen over den ene skulderen, berørte bakken med det ene kneet, løftet hendene til hilsen med håndflatene mot hverandre og sa tre ganger:

“Jeg er kong Pasenadi av Kosala, mine herrer!”

Da de hadde gått forbi, gikk kongen bort til Mesteren igjen, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så sa han:

“Var det noen av disse som var arahanter eller som er på vei til å bli arahanter, Mester?”

“Det er ikke lett for deg å vite om disse var arahanter eller på vei til å bli arahanter, siden du lever et borgerlig liv sammen med hustru og barn, herre konge. Du er bundet til nytelser, du bruker sandeltre fra Benares, du bærer kranser og bruker salver og parfymer, sølv og gull.

Det er først når du har nær omgang med en mann gjennom lengre tid at du kan vite hvilke kvaliteter han har, herre konge. Du må observere ham grundig og ikke overfladisk, med visdom og ikke tankeløst. Gjennom nærkontakt lærer du hans integritet å kjenne. I ulykke vil du se hvor sterk han er. Gjennom samtale vil du kunne finne ut om han har visdom.

Du må observere ham grundig gjennom lengre tid og ikke overfladisk, med visdom og ikke tankeløst.”

“Det er virkelig bra at du sier dette, Mester. Du har helt rett. Det er først når du har nær omgang med en mann gjennom lengre tid at du kan vite hvilke kvaliteter han har. Du må observere ham grundig og ikke overfladisk, med visdom og ikke tankeløst. Gjennom nærkontakt lærer du hans integritet å kjenne. I ulykke vil du se hvor sterk han er. Gjennom samtale vil du kunne finne ut om han har visdom. Du må observere ham grundig gjennom lengre tid og ikke overfladisk, med visdom og ikke tankeløst.

Disse mennene er mine etterretningsagenter, Mester. De henter informasjonen om et distrikt og kommer så til meg. Deretter treffer jeg beslutninger på grunnlag av de informasjonene de har gitt meg. Nå skal de vaske av seg støvet, bade og stelle seg, klippe hår og skjegg, kle seg i hvitt og hygge seg og nyte livet gjennom alle fem sanser.”

Da Mesteren hørte dette, sa han:

“Du blir ikke virkelig kjent med en mann

bare ved å se på hans ytre.

Du lærer ham ikke å kjenne bare ved et kort blikk.

Det finnes mennesker som ikke har selvkontroll,

men som vandrer omkring og later som om de har det,

som en etterligning av et gullsmykke,

laget av leire, eller som en bronsemynt

med et tynt overtrekk av gull.

Noen går rundt i forkledning.

Utenpå er de rene, men inni er de søppel.”

1.3.2.2 (1.3.12) De fem fyrstene

Pañcarājasutta

En gang Mesteren var i Sāvattthi, satt kong Pasenadi av Kosala og fire andre fyrster, som alle kunne glede seg over all slags sansenyttelser, og diskuterte hva som var den høyeste nytelse. Noen mente at den høyeste nytelse var å se vakre ting, andre mente at den høyeste nytelse var å høre vakre lyder. Andre igjen hevdet at den høyeste nytelse var å lukte på noe godt, smake noe godt, eller kjenne gode berøringer. Da de ikke kunne bli enige seg imellom, sa kong Pasenadi til de andre fyrstene:

“La oss gå til Mesteren, mine herrer, og spørre ham om denne saken. Så kan vi merke oss hvordan Mesteren forklarer dette for oss.”

Dette var de andre fyrstene enige i.

Så gikk de alle fem til Mesteren, hilste ærbødig på ham, og satte seg ned. Da de hadde satt seg, sa kong Pasenadi:

“Vi er fem fyrster som alle kan glede oss over all slags sansenyttelser, Mester. Nå satt vi nettopp og diskuterte hva som er den høyeste nytelse. Noen mente at den høyeste nytelse var å se vakre ting, andre mente at den høyeste nytelse var å høre vakre lyder. Andre igjen hevdet at den høyeste nytelse var å lukte på noe godt, smake noe godt, eller kjenne gode berøringer. Hva er så den høyeste nytelse, Mester?”

“Jeg vil si det slik, store konge, at det kommer an på hva hver enkelt liker best innenfor de fem sansefeltene. Det som den ene liker å se, liker ikke den andre å se. Og de synsinntrykkene som kan fylle den ene med glede, kan være så sterke at han ikke har det minste behov for å se noe annet og vakrere. I så fall er disse synsinntrykkene det skjønneste, det ypperste for ham. Og det samme kan vi si om lyder, for det den ene liker å høre, liker ikke den andre å høre, osv. Det samme gjelder dufter, smaksinntrykk og berøringer, store konge, - slik at det som den ene liker å kjenne, liker ikke den andre å kjenne. Og de berøringer som kan fylle den ene med glede, kan være så sterke at han ikke har det minste behov for å kjenne noe annet og deiligere. I så fall er disse berøringene det skjønneste, det ypperste for ham.”

En legmann som het Candanaṅgalika satt også i forsamlingen og hørte på. Da han hadde hørt dette, reiste han seg opp, ordnet kappen sin over den ene skulderen, la håndflatene mot hverandre og løftet hendene mot Mesteren og sa:

“Saken er klar, Mester, saken er klar!”

“Så la oss høre, Candanaṅgalika.”

Og i Mesterens nærvær framsa Candanaṅgalika dette hyllingsdiktet:

“Liksom en lotus,
en duftende lilje
blomstrer ved daggry
og utbrer sin duft -
se som han stråler,
se hvordan han lyser
og skinner som sola
på himmelen.”

Da Candanaṅgalika hadde framsagt dette diktet, skjenket de fem fyrstene ham en kappe hver. Og legmannen Candanaṅgalika ga disse fem kappene til Mesteren.

1.3.2.3 (1.3.13) Spis med måte

Doṇapākasutta

En gang i Sāvātthi hadde kong Pasenadi av Kosala satt til livs en veldig porsjon med ris. Stappmett og pesende kom han bort og hilste på Mesteren og satte seg ned ved siden av ham.

Da Mesteren så hvordan kongen peste etter all maten, sa han:

“Den som alltid praktiserer oppmerksomhet,
vet å spise med måte.
Da føler han seg lett og glad
og lever desto lenger.”

Akkurat da sto prins Sudassana bak kongen. Kongen sa til ham:

“Sørg for at du lærer deg dette verset som Mesteren sa, min gode Sudassana. Les det opp for meg hver gang jeg skal spise, så skal jeg lønne deg vel.”

Deretter gjorde konge det til regel å ikke spise mer enn én tallerken ris. Og en tid senere følte han seg så vel at han utbrøt:

“Mesteren har sannelig omsorg for mitt velvære både her og nå og i framtiden!”

1.3.2.4 (1.3.14) Krig

Paṭhamasaṅgāmasutta

En dag samlet kong Ajātasattu av Magadha hele sin hær og invaderte riket til kong Pasenadi av Kosala. Han rykket fram helt til Kāsi. Da fikk kong Pasenadi høre om dette, og han samlet sine hærstyrker og rykket ut og møtte kong Ajātasattus styrker i et stort slag ved Kāsi. Kong Ajātasattu vant seier i slaget, og kong Pasenadi måtte trekke seg tilbake til sin hovedstad Sāvatti .

Munker som gikk rundt i Sāvatti for å motta matgaver, fikk høre om dette, og fortalte Mesteren hva som hadde hendt.

“Kong Ajātasattu av Magadha er en dårlig venn, en dårlig kamerat, en dårlig mann å omgås. Men kong Pasenadi av Kosala er en god venn, en god kamerat, en god mann å omgås. Siden kong Pasenadi tapte, kommer han ikke til å sove godt i natt, munker,” sa Mesteren.

“Seier er årsak til fiendskap,
for den som har tapt, har det vondt.
Lykkelig den som har fred i seg selv,
som hever seg opp over vinning og tap.”

1.3.2.5 (1.3.15) Den som krenker, vil selv bli krenket

Dutiyasaṅgāmasutta

En tid senere møttes de to kongene til et nytt slag. Men denne gangen var det kong Pasenadi som vant, og kong Ajātasattu ble tatt til fange.

Da tenkte kong Pasenadi:

“Selv om Ajātasattu har gått til angrep og gjort skader for meg uten at jeg på noen måte har provosert ham til det, så er han likevel min nevø. Han skal få slippe fra dette med livet, men jeg tar fra ham hele hans hær med elefanter, hester, stridsvogner og infanteri.”

Og slik ble det. Da Mesteren fikk høre om dette, sa han:

“Det er grenser for hvor mye

du kan krenke en mann.

Blir han tilstrekkelig krenket,

vil han gjøre gjengjeld.

Tosken tror han klarer seg godt

så lenge ondskapen ikke bærer frukt.

Men når ondskapen bærer frukt,

da får han det ille.

Drapsmenn finner drapsmannen,

seierherren blir selv beseiret,

Anklageren blir selv anklaget,

den som ypper til strid, vil selv bli angrepet.

Slik gir handlinger resultater,

den som krenker, vil selv bli krenket.”

1.3.2.6 (1.3.16) Godt å få en datter

Mallikāsutta

En gang Mesteren var i Sāvatthi, kom kong Pasenadi av Kosala bort til ham. Han hilste høflig og satte seg ned ved siden av ham. Da kom en mann og meldte kongen at dronning Mallikā hadde født ham en datter. Kongen ble misfornøyd over å høre dette. Men Mesteren sa til ham:

“Det kan være vel så godt
å få en datter som en sønn, konge.
Hun kan vokse opp og bli klok og snill
og gjøre ære på familien.
Og senere kan hun kanskje
selv bli mor til en helt
som fører dynastiet videre.”

1.3.2.7 (1.3.17) Iherdighet

Appamādasutta

En gang Mesteren var i Sāvatthi, kom kong Pasenadi av Kosala bort til ham. Han hilste høflig og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han:

“Finnes det én enkelt faktor som sikrer velvære både her og nå og i framtiden, Mester?”

“Ja, det finnes, store konge.”

“Hvilken ene faktor er det, Mester?”

“Iherdighet er den ene faktoren som sikrer velvære både her og nå og i framtiden, store konge. På samme måte som sporet etter hvert eneste dyr i jungelen får plass innenfor sporet av en elefant, fordi dette er større enn noen av de andre, på samme måte er iherdighet den ene faktoren som sikrer velvære både her og nå og i framtiden, store konge.

De vise roser iherdighet og sier
at det er noe som fører til gleden av
et langt liv, sunnhet og skjønnhet,
himmelen og fødsel i en høytstående familie.
Den som er vis og iherdig,
oppnår velvære både nå og i framtiden.
Fordi han når dette målet
kalles han en klok og forstandig vismann.”

1.3.2.8 (1.3.18) Om godt vennskap

Kalyāṇamittasutta

En gang Mesteren var i Sāvātthi, kom kong Pasenadi til ham og sa:

“Mens jeg satt for meg selv, tenkte jeg som så, Mester, at du sannelig har gitt en god forklaring av læren, og du gjør oss andre i sannhet en stor vennetjeneste. Du opptrer som en sann venn, og ikke slik dårlige venner opptrer.”

“Det er så, konge. En gang var jeg i en liten by i sākyaenes land. Da kom Ānanda bort til meg, hilste høflig og satte seg. Så sa han:

‘Halvparten av edel livsførsel består av godt vennskap, godt kameratskap og godt selskap, Mester.’

Da svarte jeg: ‘Nei, Ānanda. Ikke halve, men hele den edle livsførsel består av godt vennskap, godt kameratskap og godt selskap! Man kan forvente at en munk som er en god venn, en god kamerat, vil utvikle og praktisere den edle åttedelte veien. Og hvordan kan en munk som er en god venn, en god kamerat, utvikle og praktisere den edle åttedelte veien, Ānanda?

Her utvikler en munk rett syn, Ānanda, basert på ensom praksis, basert på frihet fra lidenskaper, basert på avslutning og basert på nøysomhet. På samme måte utvikler han rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse og rett oppmerksomhet, og han utvikler rett konsentrasjon basert på ensom praksis, basert på frihet fra lidenskaper, basert på avslutning og basert på nøysomhet. På denne måten kan en munk som er en god venn, en god kamerat, utvikle og praktisere den edle åttedelte veien, Ānanda. Og på denne måten kan man vite at hele den edle livsførsel består av godt vennskap, godt kameratskap og godt selskap.

Derfor bør du trene deg slik, store konge: ‘Jeg vil være en god venn, en god kamerat og godt selskap.’ Slik bør du trene, store konge. Og for å være en god venn, en god kamerat og godt selskap, er det én ting du skal basere deg på, og det er å arbeide utrettelig med å utvikle sunne faktorer i sinnet. Når kvinnene i ditt følge får høre at du trener utrettelig, vil de også få lyst til å trene utrettelig. Når adelen i ditt følge får høre dette, vil de også få lyst til å trene utrettelig. Når hæren din får høre dette, vil de også få lyst til å trene utrettelig. Når borgerne og folk i landet ditt får høre at du trener utrettelig, vil de også få lyst til å trene utrettelig.

Så lenge du trener utrettelig, store konge, vil både du selv, dine kvinner, adelen, hæren og dine undersåtter være vernet og beskyttet, og det samme vil ditt skattkammer og dine forrådslagre.

De som ønsker seg mange gleder,
roser utrettelig trening.
Dette er vismenn med gode gjerninger.
Med utrettelig trening oppnår den vise
velvære både her og nå og i framtiden.
Da kalles han en vismann,
en klok mann som vet å oppnå det gode.”

1.3.2.9 (1.3.19) Bruk rikdommen med fornuft

Paṭhamāputtakasutta

En dag i Sāvattṭhi kom kong Pasenadi på besøk til Mesteren ved middagstid.

“Hvorfor kommer du på denne tiden av dagen, konge?” spurte Mesteren.

“En meget rik mann her i byen er nettopp død,” svarte kongen. “Han døde barnløs, og jeg har nettopp sørget for at hele formuen hans blir overført til slottet. Åtte millioner i gull, for ikke å snakke om alt sølvet! Men vet du hva denne millionæren pleide å spise? Sur velling fra i går! Han pleide å gå kledd i en loslitt kappe av hamp, og skulle han ut og reise, kjørte han bare i en råttne, gammel vogn med løvtak!”

“Ja, slik er det, konge. En gjerrig mann som har fått store rikdommer, bruker dem verken til glede for seg selv eller sine foreldre. Han bruker dem ikke til å glede kone og barn, tjenere og ansatte, venner og kolleger, og heller ikke til å glede filosofer og brahmaner, noe som kan stimulere til åndelig vekst og sikre ham en god framtid. Rikdommen hans blir ikke til nytte for noen, og før han vet ordet av det, blir de inndratt av konger eller røvere, ødelagt av ild eller flom eller overført til arvinger han ikke er glad i. Når rikdommen ikke blir brukt med fornuft, blir den ikke til nytte for noen, men går til spille, konge.

Det er som en vakker og fredelig innsjø med krystallklart og kjølig vann og innbydende strender som ligger langt ute i uveisomme strøk, konge. Ingen kommer og drikker av den, henter vann derfra, bader i den eller får brukt den på noe som helst vis. Slik er det også med rikdommene som ikke blir brukt med fornuft.

Men når en gavmild mann kommer til stor rikdom, konge, da bruker han den til nytte og glede for seg selv og sine foreldre, for kone og barn, tjenestefolk og ansatte, venner og kolleger, og han gir gaver til filosofer og brahmaner, noe som stimulerer til åndelig vekst og sikrer ham en god framtid. Han bruker rikdommen med fornuft, og den blir ikke inndratt av konger eller røvere, ødelagt av ild eller flom eller overført til arvinger han ikke er glad i. Dette er fornuftig bruk av rikdom og ikke sløsing, konge.

Det er som en vakker og fredelig innsjø med krystallklart og kjølig vann og innbydende strender som ligger i nærheten av en by eller en landsby, konge. Folk kommer og drikker av den, henter vann derfra og bader i den og har stor nytte og glede av den. Slik er det også med rikdommene som blir brukt med fornuft.

Som en kjølig innsjø i uveisomme strøk
der ingen mennesker kommer for å drikke
og innsjøen bare tørker inn til ingen nytte,
slik er rikdom for en smålig person.

Han nyter ikke godt av den selv
og han gleder heller ikke andre med den.

Når en klok og forstandig mann
vinner rikdom, nyter han den selv
og oppfyller sine forpliktelser med den.

Den edle og uklanderlige støtter sin familie,
og kommer siden til himmelen.”

1.3.2.10 (1.3.20) Den gjerrige rikmannen

Paṭhamāputtakasutta

En dag i Sāvatthi kom kong Pasenadi på besøk til Mesteren ved middagstid.

“Hvorfor kommer du på denne tiden av dagen, konge?” spurte Mesteren.

“En meget rik mann her i byen er nettopp død,” svarte kongen. “Han døde barnløs, og jeg har nettopp sørget for at hele formuen hans blir overført til slottet. Åtte millioner i gull, for ikke å snakke om alt sølvet! Men vet du hva denne millionæren pleide å spise? Sur velling fra i går! Han pleide å gå kledd i en loslitt kappe av hamp, og skulle han ut og reise, kjørte han bare i en rådden, gammel vogn med løvtak!”

“Ja, slik er det, konge. En gang for lenge siden ga denne rike mannen mat til paccekabuddhaen Taggarasikkhi.

‘Gi mat til eneboeren,’ sa han før han reiste seg og gikk. Men etterpå angret han på at han hadde gitt mat, og sa:

‘Det hadde vært bedre om slavene og arbeiderne fikk nyte godt av denne maten!’

Deretter drepte han sin brors eneste sønn for rikdommens skyld.

Siden han ga mat til paccekabuddhaen Taggarasikkhi, ble han som resultat av dette gjenfødt sju ganger til en lykkelig tilværelse i himmelen. Den samme handlingen førte til at han ble meget rik sju ganger her i Sāvatthi. Det at han angret på gaven i ettertid og sa at det hadde vært bedre om slavene og arbeiderne fikk nyte godt av maten, skapte en tendens i sinnet hans til å nekte seg god mat, gode klær, gode kjøretøyer og sansenytelser. Det at han drepte sin brors eneste sønn for rikdommens skyld, gjorde at han ble pint i helvete i mange hundre tusen år. Og videre førte det til at den sjuende formuen hans ble overført til slottet, siden han ikke hadde barn. Denne rike borgeren har brukt opp resultatene sin gode gjerning, og han har ikke opparbeidet seg noen nye gode gjerninger. I dag blir han pint i det store Roruva-helvetet, store konge.”

“Så nå er altså denne rikmannen blitt gjenfødt i det store Roruva-helvetet, Mester?”

“Ja, store konge. Det er han.

Du kan ikke ta med deg korn, sølv eller gull
eller noen andre eiendeler, og heller ikke

slaver, arbeidere eller håndverkere som arbeider for deg.

Når du går bort, må du legge alt dette fra deg.

Men det du selv har gjort,

det du har tenkt eller sagt,

det er din eiendom,

og det tar du med deg.

Det følger deg som en skygge.

Derfor bør du gjøre gode gjerninger,

samle dem opp til et framtidig liv.

Dette blir din grunnvoll i den neste verden.

1.3.3 Tredje kapittel

Tatīyavagga

1.3.3.1 (1.3.21) Fire slags personligheter

Puggalasutta

En dag i Sāvattthi kom kong Pasenadi på besøk til Mesteren. Han hilste høflig på ham, og da han hadde satt seg, sa Mesteren:

“Det finnes fire slags personligheter i verden, store konge. Hvilke fire? Det er mørke personligheter på vei mot mørket, mørke personligheter på vei mot lyset, lyse personligheter på vei mot mørket og lyse personligheter på vei mot lyset.

Hva mener jeg med mørke personligheter på vei mot mørket, store konge? Sett at en person er født i en lavstatusfamilie, som for eksempel en caṇḍālafamilie, en kurvmakerfamilie, en jegerfamilie, en vognmakerfamilie, en søppeltømmerfamilie, eller en fattig familie som lever i nød og har lite å spise og drikke. Han er kanskje stygg å se på, deformert, plaget av sykdommer, blind, mangler en arm, er halt, eller lam på den ene siden av kroppen. Han får heller ikke nok mat, drikke eller klær, og han eier ikke noe kjøretøy, har ingen kranser, parfymer eller salver, og heller ikke noen seng, noe hus eller noen lampe. Han utfører skadelige handlinger, sier skadelige ord og tenker skadelige tanker. Disse handlingene vil føre til at han kommer til helvete og opplever lidelse etter at han er død.

Det er som om en person skulle gå fra blindhet til blindhet, fra mørke til mørke, fra blodige sår til blodige sår. Denne lignelsen sier hva jeg mener med en mørk personlighet på vei mot mørket, store konge.

Hva mener jeg med mørke personligheter på vei mot lyset, store konge? Sett at en person er født i en lavstatusfamilie, som for eksempel en caṇḍālafamilie, en kurvmakerfamilie, en jegerfamilie, en vognmakerfamilie, en søppeltømmerfamilie, eller en fattig familie som lever i nød og har lite å spise og drikke. Han er kanskje stygg å se på, deformert, plaget av sykdommer, blind, mangler en arm, er halt, eller lam på den ene siden av kroppen. Han får heller ikke nok mat, drikke eller klær, og han eier ikke noe kjøretøy, har ingen kranser, parfymer eller salver, og heller ikke noen seng, noe hus eller noen lampe. Men

han utfører gode handlinger, sier gode ord og tenker gode tanker. Disse handlingene vil føre til at han kommer til himmelen og opplever lykke etter at han er død.

Det er som om en person først skulle stå på marken og så stige opp på en krakk. Derfra stiger han opp på hesteryggen og derfra opp på en elefant. Fra elefanten stiger han deretter opp på takterrassen. Denne lignelsen sier hva jeg mener med en mørk personlighet på vei mot lyset, store konge.

Hva mener jeg med lyse personligheter på vei mot mørket, store konge? Sett at en person er født i en høystatusfamilie, som for eksempel en rik adelsfamilie, en rik brahmanfamilie eller en rik borgerfamilie. Han er velstående, har store eiendommer og store rikdommer, mye gull og sølv, mye mat og store forråder. Han er pen, kjekk å se på, sjarmerende og har et flott utseende. Han får rikelig med mat, drikke og klær, og han eier kjøretøy, kranser, parfymer og salver, og han har seng, hus og lampe. Men han utfører skadelige handlinger, sier skadelige ord og tenker skadelige tanker. Disse handlingene vil føre til at han kommer til helvete og opplever lidelse etter at han er død.

Det er som om en person først skulle stå på en takterrasse og så gå ned på en elefant. Derfra går han ned på en hesterygg og derfra ned på en krakk. Og fra krakken går han ned på marken og videre ned i mørket. Denne lignelsen sier hva jeg mener med en lys personlighet på vei mot mørket, store konge.

Og hva mener jeg med en lys personlighet på vei mot lyset, store konge? Sett at en person er født i en høystatusfamilie, som for eksempel en rik adelsfamilie, en rik brahmanfamilie eller en rik borgerfamilie. Han er velstående, har store eiendommer og store rikdommer, mye gull og sølv, mye mat og store forråder. Han er pen, kjekk å se på, sjarmerende og har et flott utseende. Han får rikelig med mat, drikke og klær, og han eier kjøretøy, kranser, parfymer og salver, og han har seng, hus og lampe. Han utfører gode handlinger, sier gode ord og tenker gode tanker. Disse handlingene vil føre til at han kommer til himmelen og opplever lykke etter at han er død.

Det er som om en person skulle gå fra den ene krakken over til den andre, fra den ene hesteryggen over til den andre, fra den ene elefanten over til den andre eller fra den ene takterrassen over til den andre. Denne lignelsen sier hva jeg mener med en lys personlighet på vei mot lyset, store konge. Og dette er de fire slags personligheter som finnes her i verden, store konge.

En fattig mann som ikke viser tillit,

og som er gjerrig, herre konge,
som er grisk og har onde tanker,
som har feilaktige teorier og som ikke har
respekt for filosofer eller brahmaner
eller andre omvandrende asketer,
som kjefter og bruker grove ord,
som er nihilist og hissig,
som forhindrer andre i å gi gaver
til dem som ber om mat –
en slik person kommer til helvete,
det skremmende, når han dør, herre konge.
Han vandrer fra mørket mot mørket.

En fattig mann som viser tillit,
og som ikke er gjerrig, herre konge,
som gir gaver og har de beste tanker,
en mann med skarpt intellekt,
som står tidlig opp og viser respekt
for både filosofer og brahmaner
og for andre omvandrende asketer,
som praktiserer et fredelig liv,
som ikke forhindrer andre i å gi gaver
til dem som ber om mat –
en slik person kommer til himmelen,
til gudenes verden, når han dør, herre konge.
Han vandrer fra mørket mot lyset.

En rik mann som ikke viser tillit,
og som er gjerrig, herre konge,
som er grisk og har onde tanker,
som har feilaktige teorier og som ikke har
respekt for filosofer eller brahmaner
eller andre omvandrende asketer,

som kjefter og bruker grove ord,
som er nihilist og hissig,
som forhindrer andre i å gi gaver
til dem som ber om mat –
en slik person kommer til helvete,
det skremmende, når han dør, herre konge.
Han vandrer fra lyset mot mørket.

En rik mann som viser tillit,
og som ikke er gjerrig, herre konge,
som gir gaver og har de beste tanker,
en mann med skarpt intellekt,
som står tidlig opp og viser respekt
for både filosofer og brahmaner
og for andre omvandrende asketer,
som praktiserer et fredelig liv,
som ikke forhindrer andre i å gi gaver
til dem som ber om mat –
en slik person kommer til himmelen,
til gudenes verden, når han dør, herre konge.
Han vandrer fra lyset mot lyset.”

1.3.3.2 (1.3.22) Bestemor

Ayyikāsutta

En dag i Sāvatthi kom kong Pasenadi på besøk til Mesteren ved middagstid.

“Hvorfor kommer du på denne tiden av dagen, konge?” spurte Mesteren.

“Min bestemor er død, Mester. Hun var blitt gammel og langt opp i årene. Hennes tid var til ende, for hun var blitt ett hundre og tjue år gammel. Men jeg var meget glad i min bestemor, Mester. Hvis jeg var blitt tilbudt en praktfull elefant, ville jeg gjerne ha gitt avkall på denne hvis bare bestemor kunne leve videre. Hvis jeg var blitt tilbudt en praktfull hest, ville jeg gjerne ha gitt avkall på denne hvis bare bestemor kunne leve videre. Hvis jeg var blitt tilbudt en verdifull landsby, ville jeg gjerne ha gitt avkall på denne hvis bare bestemor kunne leve videre. Hvis jeg var blitt tilbudt en verdifull provins, ville jeg gjerne ha gitt avkall på denne hvis bare bestemor kunne leve videre.”

“Det ligger i alle levende veseners natur at de dør, store konge. Alle må vi dø, og ingen slipper unna.”

“Bra, Mester, godt sagt! Du har helt rett i at det er alle levende veseners natur at de dør. Alle må vi dø, og ingen slipper unna, Mester.”

“Slik er det, store konge, slik er det. Det ligger i alle levende veseners natur at de dør, store konge. Alle må vi dø, og ingen slipper unna. Det er akkurat som de krukkene en pottemaker lager. Uansett om de blir brent eller ikke, så ligger det i deres natur at de blir knust. Alle ender med å bli knust, og ingen slipper unna. På samme måte ligger det i alle levende veseners natur at de dør, store konge. Alle må vi dø, og ingen slipper unna.

Alle som lever, kommer til å dø.

Livet ender med døden.

Alle får som fortjent

ut fra sine gode eller onde gjerninger.

De som har utført onde gjerninger,

kommer til helvete.

De som har utført gode gjerninger,

kommer til himmelen.

Derfor bør du gjøre det som er godt,

og bygge opp forråd for framtiden.

Gode gjerninger er grunnlaget

for hvordan det går i den neste verden.”

1.3.3.3 (1.3.23) Verden

Lokasutta

I Sāvatthī kom kong Pasenadi av Kosala bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Hvor mange faktorer i verden er det som skaper skade, smerte og ubehag når de oppstår, Mester?”

“Det er tre faktorer i verden som skaper skade, smerte og ubehag når de oppstår, store konge. Og hvilke tre? Når det oppstår grådighet i verden, skaper det skade, smerte og ubehag. Når det oppstår hat i verden, skaper det skade, smerte og ubehag. Og når det oppstår vrangforestillinger i verden, skaper det skade, smerte og ubehag. Dette er de tre faktorene i verden som skaper skade, smerte og ubehag når de oppstår, store konge.

Grådighet, hat og vrangforestillinger
ødelegger menneskets sinn.
Man skaper dem selv til eget forderv,
slik sivets frø ødelegger morplanten.”

1.3.3.4 (1.3.24) Bueskytterkunst

Issattasutta

I Sāvattthī kom kong Pasenadi av Kosala bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han:

“Når bør vi gi gaver, Mester?”

“Når du blir glad i ditt indre over å gjøre det, store konge.”

“Når gir gavene store frukter, Mester?”

“Nå stiller du to meget forskjellige spørsmål, store konge. Gaver til moralske personer gir store frukter, noe gaver til umoralske personer ikke gjør, store konge. Derfor vil jeg stille deg et motspørsmål som du kan besvare som du vil.

Hva mener du om dette, store konge: Sett at det har blitt krig og du må stable en hær på beina. Så kommer det en ung adelsmann til deg. Han har ingen kamptrening og ingen erfaring, han er udugelig og har ingen våpentrening, han er en feig og lettskremt reddhare som helst vil rømme. Kan du bruke denne mannen eller en annen av hans sort?”

“Nei, Mester. Jeg vil ikke ha denne mannen eller en annen av hans sort.”

“Sett at det kommer en ung brahman, en ung borger, eller en ung arbeider som heller ikke han noen kamptrening eller erfaring, som heller ikke er dugelig eller har noen våpentrening, og som også er en feig og lettskremt reddhare som helst vil rømme. Kan du bruke denne mannen eller en annen av hans sort?”

“Nei, Mester. Slike folk kan jeg ikke bruke.”

“Men sett nå igjen at det har blitt krig og du må stable en hær på beina, store konge. Så kommer det en ung adelsmann til deg. Han har god kamptrening og god erfaring, han er dugelig og har god våpentrening, og han er ikke noen feig eller lettskremt reddhare som helst vil rømme. Kan du bruke denne mannen eller en annen av hans sort?”

“Ja, Mester. Slike folk kan jeg bruke.”

“Sett at det kommer en ung brahman, en ung borger, eller en ung arbeider som har god kamptrening og god erfaring, han er dugelig og har god våpentrening, og han er ikke noen feig eller lettskremt reddhare som helst vil rømme. Kan du bruke denne mannen eller en annen av hans sort?”

“Ja, Mester. Slike folk kan jeg bruke.”

“Slik er det også når en mann forlater hjemmet og går ut i hjemløshet, store konge. Uansett hva slags familie han kommer fra, så kvitter han seg med fem egenskaper og er i besittelse av fem egenskaper. En gave til en slik person gir store frukter.

Hvilke fem egenskaper er det han kvitter seg med? Han kvitter seg med sanselige lyster, ondskap, sløvheter og treghet, rastløshet og ubeslutsomhet. Disse fem egenskapene kvitter han seg med.

Og hvilke fem egenskaper er han i besittelse av? Han har moral som en utlært, han har konsentrasjon som en utlært, han har visdom som en utlært, han er frigjort som en utlært og han har den utlærtes kunnskap og innsikt i hva som fører til frigjøring. Disse fem egenskapene er han i besittelse av. En gave til en som har kvittet seg med disse fem egenskapene og som er i besittelse av disse fem egenskapene, gir store frukter.

I krigen vil kongen bruke en ung mann
som er sterk og som kan skyte med bue.
Han vil ikke bruke en feiging,
om enn han er av god familie.

På samme måte vil den som er vis,
ha respekt for en som er mild og tålmodig,
som lever et edelt liv basert på læren,
selv om han kommer fra usle kår.

Giverne bør bygge vakre boliger
der lærde mennesker kan bo,
grave brønner og rydde veier i krattet
så det blir lett å komme til dem.

Til rettskafne mennesker bør de gi mat og klær,
seng og bolig med glede i sinnet.
For på samme måte som en tordensky
tårner seg opp, svanger av regn, omkranset av lyn,
fyller høyland og daler med mengder av vann,
bør den vise, som har tillit og lærdom,

tilberede mat og dele ut til de fattige:

‘Gi, gi!’ roper han, full av glede.

Slik tordner han som et uvær
og flommen av gode gjerninger
skyller også over giveren.”

1.3.3.5 (1.3.25) Fjellet og døden

Pabbatūpamasutta

I Sāvattthī kom kong Pasenadi av Kosala bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned.

“Hvor kommer du fra på denne tiden av dagen, store konge?” spurte Mesteren.

“Jeg har brukt all min tid og krefter på slikt en konge har å gjøre, Mester, salvede konger som er av adelig slekt, som er beruset av herskermakt, som ligger under for sanselige lyster og som beskytter land og rike og har beseiret store landområder.”

“Sett nå, konge,” sa Mesteren, “at det kom en pålitelig og troverdig budbringer fra øst og sa:

‘Jeg kommer fra de østlige distriktene, herre konge, og der så jeg et fjell somrekker like opp til himmelen. Det velter ubønnhørlig fram og knuser alle levende vesener på sin vei. Gjør noe, herre konge!’

Sett videre at det kom pålitelige budbringere fra nord, sør og vest, og at alle brakte samme budskap om et enormt fjell som veltet fram og knuste alt på sin vei. Hvis en slik forferdelig fare, med en slik katastrofal ødeleggelse av menneskers liv skulle oppstå, hva ville du gjøre, konge, når det er så vanskelig å bli født som menneske?”

“Hva annet kunne jeg vel gjøre i en slik forferdelig faresituasjon, enn å leve et så edelt og godt liv som mulig og gjøre så mye godt jeg bare kunne, Mester?”

“Jeg sier deg, konge, at alderdom og død ruller ubønnhørlig fram mot deg. Hva vil du gjøre, konge?”

“Ettersom alderdom og død ruller ubønnhørlig fram mot meg, hva annet kan jeg vel gjøre enn å leve et så edelt og godt liv som mulig og gjøre så mye godt som jeg bare kan?”

Jeg har stridsefanter, Mester, men hva nytter vel disse mot alderdom og død? Jeg har kavaleri, stridsvogner og infanteri, slik alle salvede konger og herskere har, men hva hjelper vel disse mot alderdom og død? Jeg har vise rådgivere som kan skape splid blant fiender, Mester, men hva hjelper vel disse mot alderdom og død? Jeg har gull og sølv i skattkamre og hvelv, Mester, nok til å skape finansielt kaos for fienden. Men hva hjelper vel alt dette mot alderdom og død? Når alderdom og død ruller ubønnhørlig fram mot meg, hva annet kan jeg vel gjøre enn å leve et så edelt og godt liv som mulig og gjøre så mye godt som jeg bare kan?”

“Det er sant, konge. Slik er det. Når alderdom og død ruller ubønnhørlig fram mot deg, hva annet kan du vel gjøre enn å leve et så edelt og godt liv som mulig og gjøre så mye godt som du bare kan?”

Dette sa Mesteren, og han tilføyde disse versene:

“Det er som om mektige fjellkjeder
med topper som rager til himmels
skulle komme veltende mot deg
fra alle verdenshjørner.

Slik kommer alderdom og død
veltende over alle,
både adel og brahmaner,
borgere og tjenestefolk.
Ingen kan unnsnippe,
alle blir rammet.

Stridselefanter kan ikke verne deg,
og heller ikke vogner eller fotsoldater.
Ingen trylleformler eller bønner,
og heller ikke penger er til hjelp.

Derfor vil den som er klok
og forstår sitt eget beste,
fatte tillit til Buddha,
til læren og til hans fellesskap.

Den som gjør det rette
med kropp, tale og tanke,
kan glede seg her i dette livet
og fryde seg siden i himmelen.”

1.4 Samtaler med Māra

Mārasaṃyutta

1.4.1 Første kapittel

Paṭhamavagga

1.4.1.1 (1.4.1) Askese

Tapokammasutta

Slik har jeg hørt det:

Like etter at Mesteren hadde oppnådd fullkommen oppvåkning, satt han under geitepasserens mangotre ved bredden av elven Nerañjara i Uruvela. Mens han satt der i ensom meditasjon, tenkte han:

“Nå er jeg ferdig med den slitsomme treningen! Så bra at jeg er ferdig med den slitsomme treningen som ikke førte til noe resultat! Så bra at jeg er blitt fri og har oppnådd oppvåkning!”

Den onde Māra forsto hva Mesteren tenkte, så han gikk bort til ham og sa:

“Du har forlatt askesens vei,
den som renser de unge brahmaner.
Du tror du er ren, men er egentlig uren,
siden du har forlatt veien til renhet.”

Mesteren forsto at det var den onde Māra, så han svarte:

“Jeg har innsett at det å bruke askese
for å finne det som ikke dør,
slett ikke fører til noe som helst.
Det er til like lite nytte som ror og årer
på et skip som står på tørt land.

Men jeg har funnet veien til oppvåkning
ved å praktisere moral, konsentrasjon og visdom.
På den måten har jeg oppnådd renhet.
Så nå har du tapt, du som gjør ende på livet!”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han
på flekken.

1.4.1.2 (1.4.2) Māra i skikkelse av en elefant

Hatthirājavaṇṇasutta

Slik har jeg hørt det:

Like etter at Mesteren hadde oppnådd fullkommen oppvåkning, satt han under geitepasserens mangotre ved bredden av elven Nerañjara i Uruvela. Han satt ute under åpen himmel i nattemørket, og det falt noen regndråper på ham. Den onde Māra fikk lyst til å skremme ham og gi ham en skikkelig støkk, så han tok skikkelse av en enorm elefant og gikk mot Mesteren. Hodet dens var stort som en kampestein, støttenene skinte som sølv og snabelen var som en enorm plog. Men Mesteren forsto at det var den onde Māra og sa:

“I lange tider har du tatt forskjellige skikkelser,

her i verden, både stygge og vakre.

Men nå er det nok, du onde!

Nå har du tapt, du som gjør ende på livet!”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.1.3 (1.4.3) Skjønnhet

Subhasutta

Slik har jeg hørt det:

Like etter at Mesteren hadde oppnådd fullkommen oppvåkning, satt han under geitepasserens mangotre ved bredden av elven Nerañjara i Uruvela. Han satt ute under åpen himmel i nattemørket, og det falt noen regndråper på ham. Den onde Māra fikk lyst til å skremme ham og gi ham en skikkelig støkk, så han nærmet seg ham mens han vekslet mellom forskjellige skikkelser, både vakre og stygge. Men Mesteren forsto at det var den onde Māra og sa:

“I lange tider har du tatt forskjellige skikkelser,
her i verden, både stygge og vakre.
Men nå er det nok, du onde!
Nå har du tapt, du som gjør ende på livet!

De som har kontroll over sin kropp
og likeså over sitt sinn og sin tale,
har du ingen makt over.
De blir ikke bundet av dine lenker!”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.1.4 (1.4.4) Første tekst om snarer

Paṭhamamārapāśasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang var Mesteren i hjorteparken Isipatana ved Bārāṇasi. Der henvendte han seg til munkene, og sa:

“Munker!”

“Ja, Mester,” svarte de.

Mesteren sa:

“Gjennom systematisk tenkning og systematisk riktig bestrebelse har jeg oppnådd og virkeliggjort den aller høyeste frigjøring, munk. Hvis dere praktiserer systematisk tenkning og systematisk riktig bestrebelse vil også dere oppnå og virkeliggjøre den aller høyeste frigjøring.”

Den onde Māra gikk bort til Mesteren og sa:

“Du er bundet av Māras snarer,
både himmelske og menneskelige.
Du er bundet av Māras bindinger,
og du slipper ikke løs, munk!”

Mesteren svarte:

“Jeg er fri fra Māras snarer,
både himmelske og menneskelige.
Jeg er fri fra Māras bindinger.
Nå har du tapt, du som gjør ende på livet!”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.1.5 (1.4.5) Andre tekst om snarer

Dutiyamārapāśasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang var Mesteren i hjorteparken Isipatana ved Bārāṇasi. Der henvendte han seg til munkene, og sa:

“Munker!”

“Ja, Mester,” svarte de.

Mesteren sa:

“Jeg er fri fra alle snarer, munker, både himmelske og menneskelige. Dere er også fri fra alle snarer, både himmelske og menneskelige. Gå ut, munker! Vis medfølelse med verden og gå ut på vandring til glede og nytte for mange mennesker, til glede, nytte og hjelp for guder og mennesker. Dit hvor én går, skal ikke to andre gå. Gi undervisning i denne læren som er god på begynnelsen, god på midten og god på slutten, og forklar både hovedinnholdet og alle de små detaljene! Forklar hvordan vi kan leve det rene og opphøyde liv! Det finnes noen som bare har litt støv på øynene, men som kommer til å gå til grunne dersom de ikke får høre læren. Noen kommer til å forstå læren! Selv skal jeg gå til markedsbyen Senā i Uruvelā for å undervise i læren.”

Den onde Māra gikk bort til Mesteren og sa:

“Du er bundet av Māras snarer,
både himmelske og menneskelige.
Du er bundet av Māras bindinger,
og du slipper ikke løs, munk!”

Mesteren svarte:

“Jeg er fri fra Māras snarer,
både himmelske og menneskelige.
Jeg er fri fra Māras bindinger.
Nå har du tapt, du som gjør ende på livet!”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.1.6 (1.4.6) Slangen

Sappasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang oppholdt Mesteren seg ved E Kornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha. Han satt ute under åpen himmel i nattemørket, og det falt noen regndråper på ham. Den onde Māra fikk lyst til å skremme ham og gi ham en skikkelig støkk, så han tok skikkelse av en enorm slange og gikk mot Mesteren. Kroppen var som en kano hogd ut av én trestamme. Hetten var som en stor flettverkskjerm og øynene var som store bronseskåler fra Kosala. Tunga spilte i munnen dens som torden og lyn, og åndedrettet hørtes ut som blåsebelgene til en smed. Men Mesteren forsto at det var den onde Māra og sa:

“Det er bra for en vismann å være alene
og lære å temme seg selv.
Han bør slippe taket i alt,
for det sømmer seg for slike som han.

En virkelig vismann som ferdes alene,
lar seg overhodet ikke skremme
av villdyr eller av slanger
eller insekter som stikker og biter.

La bare vinden hyle og jorden skjelve,
la alle slags vesener prøve å skremme ham.
La dem slynge piler mot hans bryst –
de oppvåkne kryper ikke i skjul for noen.”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.1.7 (1.4.7) Han sover

Supatisutta

En gang oppholdt Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha. Han hadde praktisert gående meditasjon utendørs nesten hele natten, og da morgenen grydde, vasket han føttene sine og gikk inn i hytta si. Der la han seg oppmerksomt og med klar forståelse i løvestilling på høyre side, idet han støttet hodet med hånden og la den ene foten oppå den andre, med tanken rettet mot å stå opp igjen.

Den onde Māra gikk bort til Mesteren og sa:

“Hvorfor sover du? Hvorfor sover du?
Hvorfor sover du som et elendig vrak?
Sover du fordi du mener ingen ser deg her?
Hvorfor sover du enda sola har stått opp?”

Mesteren svarte:

“Den oppvåkne, som ikke sitter fast i nettet,
som ikke har begjær som fører ham noe steds hen,
som har sluppet taket i alle involveringer,
han sover, så hva raker det deg, Māra?”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.1.8 (1.4.8) Gleder

Nandatisutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den onde Māra bort til ham og sa:

“Foreldre gleder seg over barna.
Kvegeiere gleder seg over kveget.
Mennesket gleder seg over sine bindinger,
og de som mangler bindinger, har ikke noe å glede seg over.”

Mesteren svarte:

“Foreldre bekymrer seg over barna.
Kvegeiere bekymrer seg over kveget.
Mennesket opplever sorg ut fra sine bindinger,
Og de som mangler bindinger, har ingen sorger.”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.1.9 (1.4.9) Første tekst om livet

Paṭhamaāyusutta

Slik har jeg hørt det:

En gang oppholdt Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha.

Han henvendte seg til munkene og sa:

“Munker!”

“Ja, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Et menneske lever ikke lenge, munker. Tiden driver oss framover, så vi må sørge for å gjøre det som er sunt og godt, og vi bør leve det opphøyde liv. Alle som er født, kommer til å dø. Det lengste vi kan forvente å leve, er hundre år eller litt mer.”

Den onde Māra gikk bort til Mesteren og sa:

“Menneskene lever lenge,
så gode mennesker skal ikke engste seg.
Lev som om livets goder aldri tar slutt,
for døden er langt unna!”

Mesteren svarte:

“Menneskelivet er kort,
så gode mennesker bør tenke seg om.
Lev som om hodet sto i flammer,
for døden er aldri langt unna!”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.1.10 (1.4.10) Andre tekst om livet

Dutiyaāyusutta

Slik har jeg hørt det:

En gang oppholdt Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha.

Han henvendte seg til munkene og sa:

“Munker!”

“Ja, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Et menneske lever ikke lenge, munker. Tiden driver oss framover, så vi må sørge for å gjøre det som er sunt og godt, og vi bør leve det opphøyde liv. Alle som er født, kommer til å dø. Det lengste vi kan forvente å leve, er hundre år eller litt mer.”

Den onde Māra gikk bort til Mesteren og sa:

“Dager og netter tar aldri slutt,
livet tar aldri ende!
Livet går i evig rundgang
slik hjulet dreier om aksene.”

Mesteren svarte:

“Dager og netter tar slutt,
livet har også en ende.
Menneskenes liv løper ut i sanden
slik bekkene tørker inn uten vann.”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.2 Andre kapittel

Dutiyavagga

1.4.2.1 (1.4.11) Steinene

Pāsāṇasutta

En gang var Mesteren på Gribbetoppen ved Rājagaha. Han satt ute under åpen himmel i nattemørket, og det falt noen regndråper på ham. Den onde Māra fikk lyst til å skremme ham og gi ham en skikkelig støkk, så han gikk bort i nærheten av Mesteren og ga seg til å knuse store steinblokker. Mesteren forsto at det var den onde Māra og sa til ham:

“Om enn du skulle få hele
Gribbetoppen til å skjelve,
så vakler han ikke en tomme,
den oppvåkne som er fullkomment fri.”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.2.2 (1.4.12) Løven

Kinnusīhasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, satt han og underviste en stor forsamling i læren. Den onde Māra fikk se dette og fikk lyst til å forstyrre. Derfor gikk han bort til Mesteren og sa:

“Hvorfor brøler du som en løve
så full av selvtillit foran forsamlingen?
Her har du en motstander!
Tror du virkelig at du har vunnet?”

Mesteren svarte:

“Store helter brøler faktisk
fulle av selvtillit foran forsamlingen.
De som har kommet fram til sannheten,
har store krefter, for de har krysset
verden, der så mange blir sittende fast.”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.2.3 (1.4.13) Steinsplinten

Sakalikasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang oppholdt Mesteren seg i hjorteparken Maddakucchi i Rājagaha. På den tiden var foten hans såret av en steinsplint. Mesteren var plaget av sterke smerter, av stikkende, skarpe, vonde og plagsomme smerter i kroppen. Men han holdt ut smertene med oppmerksomhet og klar forståelse, uten å la dem gå inn på seg. Han brettet kappen i fire lag og la seg oppmerksomt og med klar forståelse i løvestilling på høyre side, idet han støttet hodet med hånden og la den ene foten oppå den andre. Den onde Māra gikk bort til ham og sa:

“Ligger du her i ørska,
eller drømmer du om fagre ord?
Du kan vel ikke få mye ut av å ligge
her alene og bare sove?
Så hvorfor bare ligger du her
og ser så søvnig ut?”

Mesteren svarte:

“Jeg ligger ikke her i ørska,
og jeg drømmer ikke om fagre ord.
Jeg har funnet det jeg søkte,
og jeg er fri for alle sorger,
her jeg ligger alene.

Selv de som har fått brystet
gjennomboret av en pil
som raskt trenger inn i hjertet,
selv de får sove med pilen i brystet.
Så hvorfor skulle ikke jeg sove,

jeg som har trukket ut pilen?

Jeg er ikke redd når jeg er våken,
og jeg er heller ikke redd for å sove.
Jeg blir ikke plaget av noe
verken natt eller dag.

Jeg ser ikke noen fare
noe sted i verden.
Derfor kan jeg sove
med omsorg for alt lever.”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han
på flekken.

1.4.2.4 (1.4.14) Hva som sømmer seg for den oppvåkne

Paṭirūpasutta

En gang da Mesteren var i brahmanlandsbyen Ekasālā i Kosala, var han omgitt av en stor flokk borgere og ga dem undervisning i læren.

Den onde Māra så dette og fikk lyst til å forstyrre ham. Han gikk bort til Mesteren og sa:

“Det sømmer seg ikke for deg
å gi andre undervisning.
Ikke heng deg opp i argumenter
for eller mot, mens du gjør dette.”

Mesteren svarte:

“Den fullkomment oppvåkne
har omsorg for andre.
Derfor gir han undervisning.
Den som har kommet fram til sannheten,
henger seg ikke opp i argumenter.”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.2.5 (1.4.15) Tanken

Mānasasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, kom den onde Māra bort til ham og sa:

“Tanken er som en snare
som vandrer omkring i rommet.
Jeg skal binde deg med den,
og du slipper ikke løs fra meg, munk!”

Mesteren svarte:

“Jeg har fridd meg fra lysten
på former, lyder, dufter, smaker
og berøringer. Nå har du tapt,
du som gjør ende på livet!”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.2.6 (1.4.16) Bollene

Pattasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte han munkene med ord om læren., og han forklarte dem om de fem involveringsfaktorene. Og munkene fulgte oppmerksom med og lyttet til læren med dyp konsentrasjon.

Den onde Māra så dette og fikk lyst til å forstyrre ham. Det sto mange boller til tørk der, og Māra tok skikkelse som en okse og gikk bortover mot bollene. En av munkene ropte:

“Pass på, den oxen kommer til å knuse bollene!”

Men Mesteren sa:

“Det er ikke noen okse, munk. Det er den onde Māra som har kommet for å forstyrre dere.”

Da Mesteren hadde gjennomskuet Māra, sa han:

“Jeg er ikke det som kalles form, og heller ikke følelse, identifikasjon eller bevissthet.

Dette er ikke mitt, og jeg lar meg ikke beruse av det.

Den som slik er avruset og har funnet fred,

som er blitt fri fra alle bindinger,

vil aldri bli funnet av Māras hær

uansett hvor de leter etter ham.”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.2.7 (1.4.17) De seks sansefeltene

Chaphassāyatanasutta

En gang da Mesteren bodde i huset med de spisse gavlene i Storskogen ved Vesāli, underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte han munkene med ord om læren., og han forklarte dem om de seks sansefeltene. Og munkene fulgte oppmerksom med og lyttet til læren med dyp konsentrasjon.

Den onde Māra så dette og fikk lyst til å forstyrre ham. Han nærmet seg Mesteren med mye skremmende støy og buldring så det var som om jorden skulle revne. En av munkene ropte:

“Pass på! Jorden revner!”

Men Mesteren sa:

“Jorden revner ikke, munk. Det er den onde Māra som har kommet for å forstyrre dere.”

Da Mesteren hadde gjennomskuet Māra, sa han:

“Former, lyder, smaker og dufter,
berøringer og alle slags ideer –
dette er den materielle verden som skremmer,
dette er den verden vi blir beruset av.

Men når den oppvåknedes elev
er oppmerksom, overvinner han dette
og fordriver Māras herredømme
slik sola fordriver nattemørket.”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.2.8 (1.4.18) Matgaver

Pinḍasutta

En gang da Mesteren var i brahmanlandsbyen Pañcasāla i Magadha, var det en festival der de unge ga hverandre gaver.

Mesteren hadde stått tidlig opp og kledd på seg, tatt kappe og bolle og gått til landsbyen for å motta matgaver, da den onde Māra ga folket i landsbyen den innskytelsen at de ikke skulle gi noe mat til Gotama.

Derfor vendte Mesteren tilbake med bollen like tom som da han kom. Den onde Māra gikk bort til ham og sa:

“Har du ikke fått noe mat, munk?”

“Var det du som gjorde så jeg ikke fikk noe mat, du onde?”

“Hvis du går tilbake til landsbyen, skal jeg sørge for at du får mat, Mester.”

Mesteren svarte:

“Māra har handlet ille ved å angripe
ham som har kommet fram til sannheten.

Tror du virkelig, du onde, at det vonde
du gjør mot meg, ikke får noen resultater?

Sannelig lever vi lykkelig,
vi som ingenting eier.
Vi skal leve av glede,
liksom de strålende guder.”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.2.9 (1.4.19) Bonden

Kassakasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte han munkene med ord om læren, og han forklarte dem om nibbana. Og munkene fulgte oppmerksom med og lyttet til læren med dyp konsentrasjon.

Den onde Māra så dette og fikk lyst til å forstyrre ham. Dermed tok han skikkelse som en bonde med bustet hår, ei kappe av hamp, sølete føtter og pisk i handa, og kom gående bortover mot Mesteren med en stor plog på skulderen. Den onde Māra sa:

“Har du sett oksene mine, munk?”

“Hva skal du med okser, du onde?”

“Øyet tilhører meg, munk, synlige former tilhører meg og den bevisstheten som oppstår ved kontakt med synsfeltet tilhører også meg. Hvor vil du gå for å bli fri fra meg, munk? På samme måte er det med øret, lyder, hørselsbevissthet, nese, dufter, luktebevissthet, tungen, smaker, smaksbevissthet, kroppen, berøringer, kroppsbevissthet og sinnet, tanker og tankebevissthet. Alt dette tilhører meg. Så hvor vil du gå for å bli fri fra meg, munk?”

“Ja, øyet, synlige former og synsbevissthet tilhører deg, du onde. Men der hvor det verken er øye, synlige former eller synsbevissthet, der har du ingen adgang. På samme måte er det med øret, lyder, hørselsbevissthet, nese, dufter, luktebevissthet, tungen, smaker, smaksbevissthet, kroppen, berøringer, kroppsbevissthet og sinnet, tanker og tankebevissthet. Alt dette tilhører deg, du onde. Men der hvor ikke noe av dette finnes, der har du ingen adgang.”

Māra sa:

“Det som folk tror de eier,
og de som sier de eier det –
hvis du tenker på dette,
slipper du ikke unna, munk!”

Mesteren svarte:

“Det de snakker om, er ikke mitt,
og jeg er ikke en som sier noe slikt.
Dermed kan du vite, du onde,
at du ikke kan se den veien jeg går.”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han
på flekken.

1.4.2.10 (1.4.20) Om regjeringsmakt

Rajjasutta

En gang bodde Mesteren i en liten hytte i skogen oppe i skråningen av Himalayafjellene i landet Kosala. Mens han satt der fordypet i sine egne tanker, kom han til å undre seg over følgende:

“Kan det være mulig å ha regjeringsmakt uten å drepe eller straffe, uten å beseire eller beherske, uten å oppleve sorg eller skape sorger for andre?”

Den onde Māra forsto hva Mesteren tenkte på, gikk bort til ham og sa:

“Grip regjeringsmakten, Mester! Du kan regjere rettferdig uten å drepe eller straffe, uten å beseire eller beherske og uten å oppleve sorg eller skape sorger for andre!”

“Hvorfor sier du dette, du onde?”

“Du har utviklet de fire spesielle evner til fullkommenhet og mestrer dem fullt og helt, Mester! Du kunne gjøre hele de veldige Himalayafjellene om til massivt gull, om du ville!”

“Om hele det veldige berget
var av reneste, pureste gull,
så ville det likevel ikke
tilfredsstille menneskenes begjær.

Den som forstår selve lidelsen
og kjenner dens dypeste grunn,
hvordan skulle vel han føle lengsel
etter sanselighetens rus?

Den som forstår sine bindinger,
vil øve seg til han når frihet.”

Da forsto Māra at Mesteren hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.3 Tredje kapittel

Tatīyavagga

1.4.3.1 (1.4.21) Mange munkar

Sambhulasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren var hos sakyane, holdt han til i Silāvatī. Mange munkar var også der sammen med ham, og de praktiserte iherdig trening. Den onde Māra tok skikkelse som en gammel og krokrygget brahman med stor hårnute. Iført et antilopeskinn kom han pustende og pesende bort til munkene og sa:

“Dere er veldig unge, munkar. Dere har forlatt hjemmet i ung alder, i deres beste alder mens dere fortsatt er mørke i håret før dere kunne nyte de sanselige gleder som hører ungdommen til. Så kom nå! Ikke gå glipp av øyeblikket her og nå bare for å jage en framtidig belønning!”

“Vi går ikke glipp av øyeblikket her og nå for å jage en framtidig belønning, brahman. Vi gir tvert imot slipp på framtidige belønninger og lever i øyeblikket her og nå. Mesteren har forklart oss at framtidige sansenytelser medfører mye smerte og lidelse, og at de innebærer store farer. Denne læren er noe som alle selv kan se. Den gir resultater her og nå, innbyr til innsyn, fører til målet og forstandige mennesker kan selv finne ut av den.”

Da den onde Māra hørte dette, ristet han på hodet, smattet med tunga, stakk fram panna med det tretannede gaffelmerket på, tok staven sin og gikk. Deretter gikk munkene bort til Mesteren. De hilste høflig på ham og satte seg ned, og deretter fortalte de hva som hadde skjedd. Mesteren sa:

“Dette var ikke noen brahman, munkar. Det var den onde Māra som kom for å forstyrre dere.”

Deretter uttalte han dette verset:

“Den som har sett lidelsen
og som forstår hvordan den oppstår,
hvordan skal han vel kunne ha

tilbøyeligheter til sanselighet?

Den som har sett involveringene
og bindingene til verden,
bør trene for å oppnå
frigjøring fra dette.”

1.4.3.2 (1.4.22) Samiddhi

Samiddhisutta

En gang da Mesteren var hos sakyane, holdt han til i Silāvatī. Munken Samiddhi var også der og praktiserte iherdig trening. Men mens han satt alene og mediterte, kom han til å tenke på dette:

“Jeg er virkelig heldig som har en fullkomment oppvåknet arahant som lærer! Dette er virkelig bra for meg! Jeg er virkelig heldig som har sluttet meg til en lære og en disiplin som er så godt forklart! Dette er virkelig bra for meg! Jeg er virkelig heldig som har slike gode moralske følgesvenner på veien, følgesvenner som praktiserer den samme gode lære! Dette er virkelig bra for meg!”

Den onde Māra forsto hva Samiddhi tenkte på. Han nærmet seg ham med mye skremmende støy og buldring så det var som om jorden skulle revne. Samiddhi gikk bort til Mesteren og fortalte dette. Men Mesteren sa:

“Jorden revner ikke, munk. Det var den onde Māra som kom for å forstyrre deg. Gå og fortsett å praktisere iherdig trening.”

“Ja vel, Mester,” svarte Samiddhi. Han reiste seg, tok høflig avskjed med Mesteren ved å gå medsols rundt ham og fortsatte sin trening. Han tenkte det samme han tidligere hadde tenkt, og den onde Māra merket det igjen. Så han kom tilbake med mye skremmende støy og buldring så det var som om jorden skulle revne. Men Samiddhi uttalte dette verset til ham:

“Jeg forlot hjemmet ut fra tillit
og gikk ut i hjemløshet.
Oppmerksomhet og visdom har våknet i meg
og sinnet har blitt godt konsentrert.
Skap så mange bilder du bare vil.
Meg skremmer du aldri.”

Da forsto Māra at munken hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.4.3.3 (1.4.23) Godhika

Godhikasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg ved E Kornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha, holdt munken Godhika til ved Svartsteinen i skråningen av Seeråsen. Godhika praktiserte iherdig trening og oppnådde midlertidig frigjøring av sinnet, men så falt han tilbake fra denne midlertidige frigjøringen. Han praktiserte iherdig trening på nytt og oppnådde igjen en midlertidig frigjøring av sinnet, men falt tilbake fra den igjen. Det samme skjedde seks ganger. Så han begynte treningen for sjuende gang. Men så tenkte han:

“Seks ganger har jeg falt tilbake fra en midlertidig frigjøring av sinnet! Jeg kan visst like så godt støte kniven i meg!”

Den onde Māra merket hva han tenkte. Han gikk bort til Mesteren og sa:

“Du store helt, du store vismann,
du som gløder av berømmelse og krefter,
du som har lagt alt hat og all frykt bak deg –
jeg bøyer mitt hode for dine føtter.

En av dine elever, du store helt,
er nå blitt overveldet av tanker på døden.
Han tenker på døden og lengter etter den.
Bare du kan stanse ham, du strålende!

For hvordan kan en av dine elever
som har glede av din lære, Mester,
men som ikke har nådd fram til målet,
ta sitt eget liv, du berømte?”

I samme øyeblikk støtte Godhika kniven helt inn. Men Mesteren forsto at det var den onde Māra som talte, og svarte ham slik:

“Slik handler de kloke
som ikke klamrer seg til livet.
Godhika har rykket opp begjæret med roten
og oppnådd det endelige nibbana.”

Så vendte Mesteren seg mot munkene og sa:

“Kom, så går vi til Svartsteinen i skråningen av Seeråsen, munker, der Godhika har
tatt livet av seg med en kniv.”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Så gikk Mesteren sammen med mange munker til Svartsteinen i skråningen av
Seeråsen. Da de nærmet seg, fikk Mesteren se Godhika ligge livløs på senga si. Akkurat da
var det noe som så ut som en mørk røyksky som beveget seg mot øst, mot vest, mot nord, mot
sør, oppover og nedover og rundt omkring.

Mesteren vendte seg mot munkene og sa:

“Kan dere se dette som ser ut som en mørk røyksky, og som beveger seg mot øst, mot
vest, mot nord, mot sør, oppover og nedover og rundt omkring, munker?”

“Ja, Mester.”

“Det er den onde Māra som leter etter Godhikas bevissthet og lur på hvor Godhikas
bevissthet har slått seg ned. Men Godhikas bevissthet har ikke slått seg ned noe sted, munker,
for Godhika har oppnådd det endelige nibbana.”

Da tok den onde Māra en harpe av lyst beluvatre, nærmet seg Mesteren og sang:

“Jeg leter forgjeves overalt,
både opp og ned og rundt omkring.
Hvor har det blitt av Godhika?”

Mesteren svarte:

“Den kloke, som har funnet mot
og som alltid liker å meditere
iherdig både natt og dag,
og som ikke klamrer seg til livet,

har beseiret dødens hær.

Han kommer ikke tilbake til noen ny tilværelse.

Godhika har rykket opp begjæret med roten
og oppnådd det endelige nibbana”

Men ånden ble trist og lei seg.

Nedslått lot han harpen

synke fra armkroken

og forsvant på flekken.

1.4.3.4 (1.4.24) Sju år

Sattavassānubandhasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang Mesteren var i Uruvela, satt han under geitepasserens mangotre ved bredden av elven Nerañjara i Uruvela. Da hadde den onde Māra fotfulgt Mesteren i sju år og speidet etter feil hos ham uten å finne noen. Den onde Māra gikk bort til Mesteren og sa:

“Sitter du i skogen og mediterer
fordi du er lei deg?
Sørger du over tap av eiendom,
eller lenger du etter å bli rik?

Har du begått noen overtredelse i landsbyen?
Hvorfor skaffer du deg ikke venner blant folk?
Er det ingen som vil være venner med deg?”

Mesteren svarte:

“Jeg har rykket opp alle sorgens røtter.
Jeg mediterer uten overtredelser og sorger.
Jeg har skåret over alle lengsler etter ny tilblivelse.
Så jeg mediterer uten negative tendenser,
du venn av de giddesløse!”

Māra:

“Det som folk tror de eier,
og de som sier de eier det –
hvis du tenker på dette,
slipper du ikke unna, munk!”

Mesteren:

“Det de snakker om, er ikke mitt,
og jeg er ikke en som sier noe slikt.
Dermed kan du vite, du onde,
at du ikke kan se den veien jeg går.”

Māra:

“Hvis du har våknet opp til en vei
som fører til fred og til ikke-død,
så gå den veien alene!
Hvorfor skal du undervise andre?”

Mesteren:

“Mennesker som søker å komme over
til der hvor døden ikke finnes,
stiller spørsmål, og da forteller jeg
om sannheten uten involveringer.”

“Tenk deg en lotusdam i nærheten av en by eller landsby, Mester. I dammen lever det ei krabbe. Så kommer det noen gutter og jenter fra byen eller landsbyen bort til lotusdammen. Der hopper de ut i vannet, griper krabben og løfter den opp på tørt land. Og samme hvor krabben prøver å strekke fram ei klo, så slår guttene og jentene den med stokker, steiner og potteskår, så kloa blir klippet og knust. Og etter at krabben har fått knust alle klørne sine, klarer den ikke lenger å komme ut i dammen igjen.

På samme måte har du klippet og knust alle mine vrangforestillinger, sprell og knep. Etter dette kommer jeg nok ikke til å oppsøke deg for å yppe til debatt, Mester.”

Og i sin dype skuffelse uttalte Māra disse versene:

“Ei kråke fløy rundt en stein
fordi den lignet på fett

og lurte på om det var
noe godt å få, noe som smakte bra.

Men kråka fant ikke noe som smakte,
så den fløy skuffet bort igjen.
På samme måte som kråka ble skuffet
da den hakket forgjeves
på det som viste seg å være en stein,
drar jeg skuffet bort fra Gotama.”

Da den onde Māra hadde sagt disse versene til Mesteren, forlot han ham og satte seg ned på marken et stykke bortenfor. Der ble han sittende taus og skamfull med hengende skuldrer og hode mens han rotet i jorda med en pinne.

1.4.3.5 (1.4.25) Māras døtre

Māradhītisutta

(Fortsettelse fra foregående tekst.)

Da gikk Māras døtre, Begjær, Misnøye og Lidenskap bort til ham og sa:

“Hvorfor er du så trist, far?

Hvem har gjort at du er så lei?

Vi skal fange ham i lidenskapens snarer

slik en elefant blir fanget i skogen,

og føre ham hit til deg som din slave.”

Māra svarte:

“Det er ikke lett å binde en arahant,

en som er lykkelig, i lidenskapens snarer.

Han unnslipper Māras herredømme!

Det er derfor jeg er så ulykkelig!”

Māras døtre, Begjær, Misnøye og Lidenskap gikk bort til Mesteren og sa:

“Vi bøyer oss for dine føtter, munk.”

Men Mesteren brydde seg ikke om dem, for han var fullstendig fri fra alle slags involveringer.

Da gikk Māras døtre, Begjær, Misnøye og Lidenskap litt til siden og rådslo med hverandre:

“Menn har forskjellig smak. Enn om vi nå tok form som hundre unge piker?”

Dette gjorde de. Deretter gikk de bort til Mesteren og sa:

“Vi bøyer oss for dine føtter, munk.”

Men Mesteren brydde seg ikke om dem, for han var fullstendig fri fra alle slags involveringer.

Da gikk Māras døtre, Begjær, Misnøye og Lidenskap litt til siden og rådslo med hverandre:

“Menn har forskjellig smak. Enn om vi nå tok form som hundre piker som ennå ikke har fått barn?”

Dette gjorde de. Deretter gikk de bort til Mesteren og sa:

“Vi bøyer oss for dine føtter, munk.”

Men Mesteren brydde seg ikke om dem, for han var fullstendig fri fra alle slags involveringer.

Da gikk Māras døtre, Begjær, Misnøye og Lidenskap litt til siden og rådslo med hverandre:

“Menn har forskjellig smak. Enn om vi nå tok form som hundre kvinner som bare har født ett barn?”

Dette gjorde de. Deretter gikk de bort til Mesteren og sa:

“Vi bøyer oss for dine føtter, munk.”

Men Mesteren brydde seg ikke om dem, for han var fullstendig fri fra alle slags involveringer.

Da gikk Māras døtre, Begjær, Misnøye og Lidenskap litt til siden og rådslo med hverandre:

“Menn har forskjellig smak. Enn om vi nå tok form som hundre kvinner som har født to barn?”

Dette gjorde de. Deretter gikk de bort til Mesteren og sa:

“Vi bøyer oss for dine føtter, munk.”

Men Mesteren brydde seg ikke om dem, for han var fullstendig fri fra alle slags involveringer.

Da gikk Māras døtre, Begjær, Misnøye og Lidenskap litt til siden og rådslo med hverandre:

“Menn har forskjellig smak. Enn om vi nå tok form som hundre middelaldrende kvinner?”

Dette gjorde de. Deretter gikk de bort til Mesteren og sa:

“Vi bøyer oss for dine føtter, munk.”

Men Mesteren brydde seg ikke om dem, for han var fullstendig fri fra alle slags involveringer.

Da gikk Māras døtre, Begjær, Misnøye og Lidenskap litt til siden og rådslo med hverandre:

“Menn har forskjellig smak. Enn om vi nå tok form som hundre eldre kvinner?”

Dette gjorde de. Deretter gikk de bort til Mesteren og sa:

“Vi bøyer oss for dine føtter, munk.”

Men Mesteren brydde seg ikke om dem, for han var fullstendig fri fra alle slags involveringer.

Da gikk Māras døtre, Begjær, Misnøye og Lidenskap litt til siden og rådslo med hverandre:

“Det var nok sant som far sa med dette verset:

‘Det er ikke lett å binde en arahant,
en som er lykkelig, i lidenskapens snarer.
Han unnslipper Māras herredømme!
Det er derfor jeg er så ulykkelig!’

Hadde vi iført oss slike skikkelser og nærmet oss en asket eller brahman som ikke var fri for begjær, ville enten hjertet hans ha bristet, han ville ha spydd varmt blod eller han ville ha blitt gal. Han ville ha tørket inn og visnet som et avskåret sivstrå.”

Māras døtre, Begjær, Misnøye og Lidenskap gikk bort til Mesteren igjen. Māras datter Begjær gikk fram for ham og sa:

“Sitter du i skogen og mediterer
fordi du er lei deg?
Sørger du over tap av eiendom,
eller lenger du etter å bli rik?

Har du begått noen overtredelse i landsbyen?
Hvorfor skaffer du deg ikke venner blant folk?
Er det ingen som vil være venner med deg?”

Mesteren svarte:

“Jeg sitter alene og mediterer
fordi jeg har våknet til lykken.
Jeg har nådd målet
og har fred i mitt hjerte.
Jeg har beseiret hæren
av behagelige og tiltalende opplevelser.
Derfor søker jeg ikke venner blant folk.
Vennskap er ikke noe for meg.”

Māras datter Misnøye gikk fram for Mesteren og sa:

“Hvis en munk har krysset de fem flodene,
hvordan bør han trene igjen og igjen
for å krysse den sjette floden?
Hvordan skal han meditere
for å holde nytelsestrangen på avstand
slik at den ikke får taket på ham?”

Mesteren svarte:

“En munk bør trene igjen og igjen
med ro i kroppen og et frigjort sinn,
uten å gruble, men oppmerksom og fri.
Han bør ha innsikt i sannheten
og meditere uten å forfølge tankemønstrene.

Han bør ikke hisse seg opp, ikke være sløv
og ikke dvele ved minner.
Slik krysser han de fem flodene samt den sjette.
Slik skal han meditere
for å holde nytelsestrangen på avstand
slik at den ikke får taket på ham.”

Māras datter Lidenskap gikk fram for Mesteren og sa:

“Han har skåret over begjæret
og vandrer omgitt av store skarer.
Det er sikkert mange som følger ham
ut fra tillit. Mange mennesker
følger ham ut i hjemløshet.
Han vil føre dem bort
forbi dødens konge.”

Mesteren svarte:

“Store helter og de som har nådd fram til sannhet
er ledere i kraft av sitt gode budskap.
Hvordan kan du i din misunnelse
gjøre med dem som forstår
og som blir ledet av læren?”

Māras tre døtre, Begjær, Misnøye og Lidenskap, gikk nå tilbake til sin far. Han så dem komme, og sa:

“Dere er nå dumme, også!
Dere kan like gjerne prøve å splitte
berget med en lotusstilk,
grave ut klippen med bare neglene,
prøve å bite over jern med tennene,
stange bort fjellet med bare hodet,
eller finne fotfeste i den dypeste avgrunn!
Dere vender slukøret tilbake fra Gotama
som om dere skulle ha støtt brystet mot en spiss pøle!”

[Redaktørene satte inn følgende vers:]

De kom dit i glitter og prakt,
Begjær, Misnøye og Lidenskap.
Læremesteren feide dem bort
som bomullsdotter i vinden.

1.5 Samtaler med nonner

Bhikkhunīsaṃyutta

1.5.1 Āḷavikā

Āḷavikāśutta

Slik har jeg hørt det:

En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattthī. Tidlig en morgen kledde nonnen Āḷavikā på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Sāvattthī for å motta matgaver. Etter at hun hadde gått matrunden og var ferdig med måltidet, gikk hun til Blindmannskogen for å meditere alene. Den onde Māra fikk lyst til å skremme henne og gi henne en skikkelig støkk slik at hun ikke torde å være alene lenger, så han gikk bort til henne og sa:

“Det finnes ingen utvei fra verden,
så hva gjør du her alene?
Gled deg over livets gaver,
så ikke du senere skal angre.”

Men Āḷavikā tenkte:

“Hvem er det som sier dette? Er det et menneske eller ikke et menneske? Det er nok den onde Māra som har fått lyst til å skremme meg og gi meg en skikkelig støkk slik at jeg ikke skal tørre å være alene lenger.”

Og da hun forsto det var den onde Māra, sa hun:

“Det finnes en utvei fra verden,
og den har jeg funnet med visdom.
Du kjenner ikke den utveien,
du onde, alle dovenslaskers far.

Lystens sverd og lanser hogger

sjel og sinn i usle trevler.
Det du kaller 'livets gaver',
kaller jeg verdiløst søppel.”

Da forsto Māra at nonnen Ālavikā hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått
forsvant han på flekken.

1.5.2 Somā

Somāsutta

I Sāvattthī. Tidlig en morgen kledde nonnen Soma på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Sāvattthī for å motta matgaver. Etter at hun hadde gått matrunden og var ferdig med måltidet, gikk hun til Blindmannskogen for å meditere alene. Den onde Māra fikk lyst til å skremme henne og gi henne en skikkelig støkk slik at hun ikke torde å meditere lenger, så han gikk bort til henne og sa:

“Selv for en vismann er veien lang!
Og her sitter du – et kvinnfolk
med to små fingerbredder vett –
og tror du kan nå Nirvana!”

Men Soma tenkte:

“Hvem er det som sier dette? Er det et menneske eller ikke et menneske? Det er nok den onde Māra som har fått lyst til å skremme meg og gi meg en skikkelig støkk slik at jeg ikke skal tørre å meditere lenger.”

Og da hun forsto det var den onde Māra, sa hun:

“Det spiller vel ingen rolle
om vi er kvinner eller menn
når sinnet er samlet i visdom
og innsikten full og sann!

Hvis noen går og tenker som så:

‘Jeg er kvinne!’ eller ‘Jeg er mann!’,
eller ‘Hva er jeg egentlig?’ –
gå heller og snakk med dem du, Māra!”

Da forsto Māra at nonnen Soma hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.5.3 Gotamī den magre

Kisāgotamīsutta

I Sāvattthī. Tidlig en morgen kledde nonnen Gotamī den magre på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Sāvattthī for å motta matgaver. Etter at hun hadde gått matrunden og var ferdig med måltidet, gikk hun til Blindmannskogen for å være der den dagen. Hun gikk inn i Blindmannskogen og satte seg under et tre. Den onde Māra fikk lyst til å skremme henne og gi henne en skikkelig støkk slik at hun ikke torde å meditere lenger, så han gikk bort til henne og sa:

“Sitter du her med tårer på kinn
som en mor som har mistet et barn?
Du som har gått alene ut i skogen,
burde vel heller søke en mann?”

Men Gotamī den magre tenkte:

“Hvem er det som sier dette? Er det et menneske eller ikke et menneske? Det er nok den onde Māra som har fått lyst til å skremme meg og gi meg en skikkelig støkk slik at jeg ikke skal tørre å meditere lenger.”

Og da hun forsto det var den onde Māra, sa hun:

“Jeg har kommet over tapet av mitt barn.
Jeg er ikke lenger interessert i menn.
Jeg verken sørger eller gråter,
og jeg er ikke redd for deg, min venn.

Jeg har overvunnet alle nytelser
og splittet det tette mørket.
Jeg har beseiret dødens hær
og har intet negativt i mitt sinn.”

Da forsto Māra at nonnen Gotamī den magre hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.5.4 Vijayā

Vijayāsutta

I Sāvattthī. Tidlig en morgen kledde nonnen Vijayā på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Sāvattthī for å motta matgaver. Etter at hun hadde gått matrunden og var ferdig med måltidet, gikk hun til Blindmannskogen for å meditere alene. Den onde Māra fikk lyst til å skremme henne og gi henne en skikkelig støkk slik at hun ikke torde å meditere lenger, så han gikk bort til henne og sa:

“Du er ung og vakker,
og jeg er ung og kjekk.
La oss fylle vårt liv
med glede og musikk!”

Men Vijayā tenkte:

“Hvem er det som sier dette? Er det et menneske eller ikke et menneske? Det er nok den onde Māra som har fått lyst til å skremme meg og gi meg en skikkelig støkk slik at jeg ikke skal tørre å meditere lenger.”

Og da hun forsto det var den onde Māra, sa hun:

“Jeg har lagt fra meg lysten på alle tiltalende
former, lyder, dufter, smaker og berøringer.
Bare ta dem, du Māra. Jeg vil ikke ha dem.

Jeg er lei av denne råtne kroppen.
Den er skrøpelig og forgjengelig,
og jeg vemmes bare over den.
Alle sanselige lyster er borte.

Jeg har fordrevet mørket
både når det gjelder det materielle

og det immaterielle
og har funnet fred i mitt indre.”

Da forsto Māra at nonnen Vijayā hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.5.5 Uppalavaṇṇa

Uppalavaṇṇasutta

I Sāvatthī. Tidlig en morgen kledde nonnen Uppalavaṇṇa på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Sāvatthī for å motta matgaver. Etter at hun hadde gått matrunden og var ferdig med måltidet, gikk hun til Blindmannskogen, der hun ble stående under et sal-tre i full blomstring. Den onde Māra fikk lyst til å skremme henne og gi henne en skikkelig støkk slik at hun ikke torde å meditere lenger, så han gikk bort til henne og sa:

“Her står du alene, nonne,
under et sal-tre i full blomstring.
Du er så vakker at det finnes ikke maken!
Er du ikke redd for illgjerningsmenn, barn?”

Men Uppalavaṇṇa tenkte:

“Hvem er det som sier dette? Er det et menneske eller ikke et menneske? Det er nok den onde Māra som har fått lyst til å skremme meg og gi meg en skikkelig støkk slik at jeg ikke skal tørre å meditere lenger.”

Og da hun forsto det var den onde Māra, sa hun:

“Om enn hundre tusen illgjerningsmenn
av din sort, skulle komme,
ville jeg ikke bli det minste redd.
Du skremmer meg ikke selv om jeg er alene, Māra!

For se! Jeg kan forsvinne!
Eller jeg går inn i kroppen på deg!
Jeg kan stå mellom øyenbrynene dine
slik at du ikke får øye på meg!

For jeg har full kontroll over sinnet

og jeg har utviklet store krefter!
Jeg er fri fra alle bindinger,
så jeg er ikke redd for deg, min venn!”

Da forsto Māra at nonnen Uppalavaṇṇa hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.5.6 Cālā

Cālāsutta

I Sāvattthī. Tidlig en morgen kledde nonnen Cālā på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Sāvattthī for å motta matgaver. Etter at hun hadde gått matrunden og var ferdig med måltidet, gikk hun til Blindmannskogen, der hun satte seg under et tre for å meditere. Den onde Māra gikk bort til henne og sa:

“Hva er det du ikke liker, nonne?”

“Jeg liker ikke fødsel, min venn.”

“Hvorfor liker du ikke fødsel? Den som er født, kan jo nyte alle sanselige gleder!

Hvem har gitt deg denne ideen, så du ikke liker fødsel, nonne?”

“Alle som er født, må dø.

Derfor liker jeg ikke fødsel.

Den oppvåkne ga undervisning
i hvordan man overvinner fødsel.

Han ga meg innføring i den sannhet

som gir frihet fra alle lidelser.

Alle vesener, materielle eller immaterielle,
som ikke vet å finne avslutning,
må komme tilbake gang på gang.”

Da forsto Māra at nonnen Cālā hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.5.7 Upacālā

Upacālāsutta

I Sāvatthī. Tidlig en morgen kledde nonnen Upacālā på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Sāvatthī for å motta matgaver. Etter at hun hadde gått matrunden og var ferdig med måltidet, gikk hun til Blindmannskogen, der hun satte seg under et tre for å meditere. Den onde Māra gikk bort til henne og sa:

“Hvor har du lyst til å bli gjenfødt, nonne?”

“Jeg har ikke lyst til å bli gjenfødt noe sted, min venn.”

Māra sa:

“Bestem deg for om du vil
til de trettitre gudene eller
til gudene i underverdenen,
til gudene i Tusita-himmelen,
til dem som liker å skape eller
til dem som hersker over andres skaperverk.
Velg ett av disse stedene,
så vil du få nyte gledene der.”

Upacālā svarte:

“De trettitre gudene eller
gudene i underverdenen,
gudene i Tusita-himmelen,
de gudene som liker å skape
og de som hersker over andres skaperverk –
alle er bundet av sansenytelser
og alle faller tilbake under Māras herredømme.

Hele verden står i flammer.

Hele verden brenner.

Hele verden står i lys lue
og hele verden skjelver.

Mitt sinn frydes der hvor Māra ikke kommer,
for der er det intet som brenner,
intet som står i flammer,
intet som står i lys lue og intet som skjelver.”

Da forsto Māra at nonnen Upacālā hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått
forsvant han på flekken.

1.5.8 Sīsupacālā

Sīsupacālāsutta

I Sāvattthī. Tidlig en morgen kledde nonnen Sīsupacālā på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Sāvattthī for å motta matgaver. Etter at hun hadde gått matrunden og var ferdig med måltidet, gikk hun til Blindmannskogen, der hun satte seg under et tre for å meditere. Den onde Māra gikk bort til henne og sa:

“Hvilken sekt foretrekker du, nonne?”

“Jeg foretrekker ikke noen sekt, min venn.”

Māra sa:

“Men du ser jo ut som en asket,
her du sitter med glattraket skalle!
Hvis du ikke liker noen sekt,
hvem er det da du følger, din tosk?”

Sīsupacālā svarte:

“Sektene utenfor vår skole
tror på så mye rart.
De liker ikke sannheten,
for de kjenner den overhodet ikke.

En fullkomment oppvåknet
som ikke har sin likemann,
ble født i sākyaenes slekt.
Han har overvunnet alt
og fordrevet Māra.

Han er ubeseiret på alle områder.
Han er frigjort i alle henseender

og henger ikke fast ved noe som helst.

Han ser alt med sitt skarpe blikk.

Han har avsluttet alle handlinger

og er fri fra alle involveringer.

Denne Mesteren er min lærer,

og hans budskap liker jeg!”

Da forsto Māra at nonnen Sisupacālā hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.5.9 Selā

Selāsutta

I Sāvattthī. Tidlig en morgen kledde nonnen Selā på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Sāvattthī for å motta matgaver. Etter at hun hadde gått matrunden og var ferdig med måltidet, gikk hun til Blindmannskogen, der hun satte seg under et tre for å meditere. Den onde Māra gikk bort til henne og sa:

“Hvem har laget denne skikkelsen?
Hvor er den som laget skikkelsen?
Hvordan har denne skikkelsen blitt til?
Og hvordan kommer den til å ende?”

Men Selā tenkte:

“Hvem er det som sier dette? Er det et menneske eller ikke et menneske? Det er nok den onde Māra som har fått lyst til å skremme meg og gi meg en skikkelig støkk slik at jeg ikke skal tørre å meditere lenger.”

Og da hun forsto det var den onde Māra, sa hun:

“Denne skikkelsen har ikke laget seg selv,
og det er heller ingen andre som har laget den.
Den er oppstått som følge av årsaker,
og den kommer til å ende som følge av årsaker.

På samme måte som når et frø blir sådd på åkeren
vokser betinget av vann og stoffer i jorda,
slik blir også personlighetsfaktorer og elementer
samt de seks sansefeltene til ut fra årsaker,
og de tar også ende som følge av årsaker.”

Da forsto Māra at nonnen Selā hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.5.10 Vajirā

Vajirāsutta

I Sāvattthī. Tidlig en morgen kledde nonnen Vajirā på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Sāvattthī for å motta matgaver. Etter at hun hadde gått matrunden og var ferdig med måltidet, gikk hun til Blindmannskogen, der hun satte seg under et tre for å meditere. Den onde Māra gikk bort til henne og sa:

“Hvem har laget dette vesenet?
Hvor er den som laget vesenet?
Hvordan har dette vesenet blitt til?
Og hvordan kommer det til å ende?”

Men Vajirā tenkte:

“Hvem er det som sier dette? Er det et menneske eller ikke et menneske? Det er nok den onde Māra som har fått lyst til å skremme meg og gi meg en skikkelig støkk slik at jeg ikke skal tørre å meditere lenger.”

Og da hun forsto det var den onde Māra, sa hun:

“Hvorfor leter du etter et vesen?
Nå er du på ville veier, Māra!
Dette er bare en bunt av personlighetsfaktorer
som til sammen blir kalt ‘et vesen’.

Det er bare smerte som blir til.
Smerten varer en stund og blir deretter borte.
Det er ikke annet enn smerte som oppstår,
og det er ikke annet enn smerte som tar slutt.”

Da forsto Māra at nonnen Selā hadde gjennomskuet ham. Trist og nedslått forsvant han på flekken.

1.6 Samtaler med Brahma

Brahmasaṃyutta

1.6.1 Første kapittel

Paṭhamavagga

1.6.1.1 (1.6.1) Brahmas bønn

Brahmāyācanasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang Mesteren var i Uruvela, satt han under geitepasserens mangotre ved bredden av elven Nerañjara i Uruvela. Mens han satt i ensom meditasjon, tenkte han:

“Nå har jeg funnet en dyp lære som er vanskelig å se og vanskelig å forstå, som er herlig, som bringer fred, som er hinsides det spekulative, som er subtil og bare kan forstås av de vise. Men folk flest klamrer seg til sine forestillinger, de trives med dem og vil ikke gi slipp på dem. Derfor kommer de til å få problemer med å forstå denne læren om betinget tilblivelse. Det blir vanskelig for dem å forstå denne læren om å la forestillingene falle til ro, gi slipp på alle bindinger, slippe taket i begjæret, la lidenskapene slukne, gjøre slutt og finne nibbana. Hvis jeg nå skulle gi meg til å undervise i denne læren og folk ikke skulle forstå meg, vil det bare bli til slit og ergrelse for meg.”

Og han laget disse versene som ingen hadde hørt før:

“Dette har jeg slitt for å finne ut av,
så hvorfor skulle jeg si noe til andre?
Denne læren er ikke lett å forstå
for dem som sitter fast i lidenskaper og hat.

Den går imot strømmen og er subtil,
den er dyp og vanskelig å forstå.
Lidenskapens treller kommer ikke til å forstå den,
for de er innhyllet i mørke.”

Dette tenkte Mesteren, og han hadde mest lyst til å leve i tilbaketrukken stillhet og ikke gi noen undervisning. Men da Brahma Sahampati forsto hva han tenkte på, tenkte han som så:

“Akk, verden er fortapt, verden kommer til å gå til grunne nå som denne arahanten som har funnet oppvåkning og kommet fram til sannheten, bare har lyst til å leve i tilbaketrukken stillhet og ikke gi noen undervisning.”

Dermed forsvant han fra Brahmas himmel og dukket opp foran Mesteren, like lett som når en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen. Brahma Sahampati la kappen sin over den ene skulderen, la håndflatene mot hverandre og løftet dem i hilsen. Så sa han:

“Gi undervisning i læren, Mester, gi undervisning i læren, du lykkelige. Det finnes noen som bare har lite støv på øynene og som kommer til å gå til grunne hvis de ikke får høre læren. Noen kommer til å forstå den.”

Dette sa Brahma Sahampati, og han tilføyde disse versene:

“I landet Magadha har det hittil vært
en uren lære, utpønset av de besudlede.
Lukk opp døren til det udødelige,
la oss høre den læren som den ubesudlede har erkjent.

Stig opp på denne lærens høye tårn
og se deg om, du vidtskuende vise,
som om du skulle stå på bergets høyeste topp
og se all verden bre seg ut under deg,

Du som er fri fra sorg, se hvordan alle
er nedtyngnet av sorger, overveldet av fødsel og alderdom.

Reis deg, du seierrike helt,
du gjeldfrie veileder, og gå ut i verden.
Gi undervisning i læren, Mester.
Noen kommer til å forstå den!”

Da Mesteren hørte Brahmas bønn, skuet han ut over verden med våkent blikk fullt av medfølelse med alt som lever. Da så han at noen mennesker har mye støv på øynene, mens andre har lite støv på øynene. Noen har gode evner og andre har dårlige evner. Noen har mye forstand og andre har lite. Noen har lett for å forstå og andre har tungt for det. Noen er redde for at det de gjør av gale ting skal føre dem til vonde kår i den neste verden, og andre er ikke redde for noe slikt.

Det er som en dam der det vokser mange slags vakre lotusblomster. Noen av lotusblomstene er født under vann og vokst opp under vann og rekker ikke opp til overflaten, men lever hele sitt liv under vann. Andre lotusblomster er født under vann og vokst opp under vann og rekker akkurat opp til overflaten av dammen. Atter andre blomster er født under vann og vokst opp under vann, men strekker seg opp over overflaten der de blomstrer og ryster av seg hver vanndråpe.

Slik er også menneskene forskjellige. Noen har mye støv på øynene, mens andre har lite støv på øynene. Noen har gode evner og andre har dårlige evner. Noen har mye forstand og andre har lite. Noen har lett for å forstå og andre har tungt for det. Noen er redde for at det de gjør av gale ting skal føre dem til vonde kår i den neste verden, og andre er ikke redde for noe slikt.

Da svarte han Brahma Sahampati med disse versene:

“Døren til det udødelige er nå åpnet.

De som hører dette, kan ha tillit til det.

Når jeg nølte med å forkynne den ypperste lære
var det bare fordi jeg var redd det skulle være til bry.”

‘Nå har jeg inspirert Mesteren til å undervise,’ tenkte Brahma Sahampati. Deretter tok han høflig avskjed og forsvant.

1.6.1.2 (1.6.2) Respekt

Gāravasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang Mesteren var i Uruvela, satt han under geitepasserens mangotre ved bredden av elven Nerañjara i Uruvela. Mens han satt i ensom meditasjon, tenkte han:

“Det er ille å leve uten å ha noen å vise respekt og aktelse. Finnes det noen filosof eller brahman som jeg kan vise respekt og aktelse?”

Videre tenkte han:

“For at jeg skal kunne fullende min etikk bør jeg leve sammen med en filosof eller en brahman som jeg kan vise respekt og aktelse. Men i hele verden, med alle dens guder, djevler, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, kan jeg ikke se noen annen filosof eller brahman med en mer fullkommen etikk enn meg selv, som jeg kan vise respekt og aktelse.

For at jeg skal kunne fullende min meditasjon bør jeg leve sammen med en filosof eller en brahman som jeg kan vise respekt og aktelse. Men i hele verden, med alle dens guder, djevler, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, kan jeg ikke se noen annen filosof eller brahman med en mer fullkommen meditasjon enn meg selv, som jeg kan vise respekt og aktelse.

For at jeg skal kunne fullende min visdom bør jeg leve sammen med en filosof eller en brahman som jeg kan vise respekt og aktelse. Men i hele verden, med alle dens guder, djevler, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, kan jeg ikke se noen annen filosof eller brahman med en mer fullkommen visdom enn meg selv, som jeg kan vise respekt og aktelse.

For at jeg skal kunne fullende min frigjøring bør jeg leve sammen med en filosof eller en brahman som jeg kan vise respekt og aktelse. Men i hele verden, med alle dens guder, djevler, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, kan jeg ikke se noen annen filosof eller brahman med en mer fullkommen frigjøring enn meg selv, som jeg kan vise respekt og aktelse.

For at jeg skal kunne fullende min kunnskap og innsikt som fører til frigjøring bør jeg leve sammen med en filosof eller en brahman som jeg kan vise respekt og aktelse. Men i hele verden, med alle dens guder, djevler, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, kan

jeg ikke se noen annen filosof eller brahman med en mer fullkommen kunnskap og innsikt som fører til frigjøring enn meg selv, som jeg kan vise respekt og aktelse.

Enn om jeg skulle leve i respekt og aktelse for den sannheten som jeg selv har våknet opp til?”

Brahma Sahampati forsto hva Mesteren tenkte på, og like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, forsvant han fra Brahmas verden og kom til syne foran Mesteren. Han ordnet kappen over den ene skulderen og hilste Mesteren ærbødig med løftede håndflater mot hverandre. Så sa han:

“Det er bra slik, Mester! Det er bra slik, du lykkelige! De arahantene som nådde full oppvåkning før i tiden, de Mestrene levde i respekt og aktelse for den sannheten som de selv har våknet opp til. De arahantene som kommer til å oppnå full oppvåkning i framtiden, de Mestrene kommer også leve i respekt og aktelse for den sannheten som de selv har våknet opp til. Og du som er en arahant som har nådd full oppvåkning nå i vår tid, du er også en Mester som bør leve i respekt og aktelse for den sannheten som du selv har våknet opp til.”

Slik talte Brahma Sahampati, og han la til:

“Fortidens oppvåknete, framtidens oppvåknete
og han som i vår tid er oppvåknet –
de fordriver sorgen for mange.

Alle disse lever, levde og kommer til å leve
med respekt for den gode sannhet.

Dette ligger i de oppvåknedes natur.

Derfor bør den som ønsker det beste for seg selv,
ha respekt for de oppvåknedes lære og sannhet.”

1.6.1.3 (1.6.3) Brahmadeva

Brahmadevasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, lot Brahmadeva, sønn av en brahmankvinne, seg ordinere som munk under ham. Straks etter at han var blitt ordinert, trakk Brahmadeva seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Brahmadeva en arahant.

En morgen kledde Brahmadeva på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Sāvatthī for å motta matgaver, og han kom forbi morens hus. Hun pleide å gi ofringer til Brahma. Brahma Sahampati så dette, og tenkte:

“Moren til Brahmadeva er en kvinne av brahmanslekt, og hun pleier å gi ofringer til Brahma. Kanskje jeg skulle gå og få henne til å tenke seg litt om?”

Og like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, forsvant han fra Brahmas verden og kom til syne i huset til Brahmadevas mor. Der ble han stående i lufta mens han sa disse versene:

“Den Brahma som du stadig ofrer til,
bor langt borte, i Brahmas verden,
og han spiser ikke slik mat som du gir ham.
Hvorfor prater du om Brahmas vei,
når du ikke kjenner den?

Brahmadeva er en mann,
du brahmankvinne, som ikke har
noen involveringer.
Han står høyere enn gudene.

Han er en munk som ikke eier noe
og som ikke er forpliktet til å ta seg av andre.
Når han kommer til huset ditt for å motta matgaver,
fortjener denne lærde mannen
som har utviklet sitt eget sinn, å motta gjestfrihet.

Guder og mennesker bør vise ham respekt,
for han har fordrevet alt ondt
og har et ubesmittet sinn.
Han vandrer rolig på søken etter mat,
og noe før eller etter finnes ikke for ham.

Han er fredelig og uten lidenskaper,
han stiller ingen krav og skaper ingen problemer.
Han bruker ikke vold mot noen som helst.
La ham få offermaten, for han fortjener det.¹

Du kan trygt gi ham gaver og vise ham respekt
og ha full tillit til ham og ikke være redd.
Ham du ser her, brahmankvinne,
er en vismann som har kryssset strømmen.”

Hun ga ham gaver og viste ham respekt.
Hun hadde full tillit til ham og var ikke redd.
Hun bygde en god framtid for seg selv
da hun så en vismann som hadde kryssset strømmen.

1.6.1.4 (1.6.4) Baka Brahma

Bakabrahmasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattḥī, hadde Baka Brahma fått følgende feilaktige oppfatning:

“Dette er uforgjengelig, dette er varig, dette er evig, dette er fullkomment, dette kommer ikke til å gå til grunne, dette blir ikke født, det dør ikke, det eldes ikke, det verken oppstår eller går til grunne, og utenom dette finnes det ingen frigjøring.”

Mesteren forsto hva Baka Brahma tenkte på, og like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, forsvant han fra Jetalunden og kom til syne i Brahmas himmel. Baka Brahma fikk se at han kom, og sa:

“Kom hit, min herre! Velkommen skal du være, min herre, det er lenge siden du har vært her. Dette er uforgjengelig, min herre, dette er varig, dette er evig, dette er fullkomment, dette kommer ikke til å gå til grunne, dette blir ikke født, det dør ikke, det eldes ikke, det verken oppstår eller går til grunne, og utenom dette finnes det ingen frigjøring.”

Mesteren svarte:

“Du sitter sannelig dypt forankret i uvitenheten, Baka Brahma. Hvordan i all verden kan du si at det forgjengelige er uforgjengelig? At det som er uvarig, er varig? At det som ikke er evig, er evig? At det som ikke er fullkomment, er fullkomment? At det som kommer til å gå til grunne, ikke kommer til å gå til grunne? Hvordan kan du si om det som blir født, dør, eldes, oppstår og går til grunne, at det ikke blir født, ikke dør, ikke eldes, ikke oppstår og ikke går til grunne? Og hvordan kan du si at det ikke finnes noen frigjøring utenom dette, når det faktisk finnes en frigjøring utenom dette?”

Baka Brahma sa:

“Vi er syttito herskere i gudeverdenen,
og hit har vi kommet som følge
av våre gode gjerninger, Gotama.
Vi har lagt bak oss fødsel og alderdom
og nådd den høyeste eksistens
fordi vi kjenner Vedaene,

og utallige mennesker tilber oss.”

Mesteren svarte:

“Dette livet er kort og slett ikke langt,
selv om du mener du lever lenge, Baka.
Jeg vet du har igjen hundre tusen
myriader av år å leve, Brahma.”

Baka sa:

“Mitt blikk er rettet mot det uendelige, Mester.
Jeg har lagt bak meg fødsel, alderdom og sorg.
Hvilke løfter har jeg avgitt og hvilken praksis
har jeg tidligere utført?
Fortell meg dette, slik at jeg kan vite det!”

Mesteren:

“Du har gitt drikke til mange som var tørste,
og reddet mange som var utmattet av heten.
Dette er de løfter du har avgitt og den praksis
du tidligere har utført.
Dette husket jeg da jeg våknet fra søvnen.

Da folket ved bredden av Antilope-elven ble tatt til fange,
befridde du de fangene som ble ført bort.
Dette er de løfter du har avgitt og den praksis
du tidligere har utført.
Dette husket jeg da jeg våknet fra søvnen.

Da et skip på Ganges ble erobret
av et monster som ville sluke mannskapet,

gikk du kraftig til angrep og satte dem fri.
Dette er de løfter du har avgitt og den praksis
du tidligere har utført.
Dette husket jeg da jeg våknet fra søvnen.

En gang het jeg Kappa og var din elev.
Du mente han var klok og intelligent.
Dette er de løfter du har avgitt og den praksis
du tidligere har utført.
Dette husket jeg da jeg våknet fra søvnen.”

Baka:

“Du kjenner sannelig mitt liv!
Og du kjenner andre, for du er oppvåknet!
Og din flammende stråleglans
lyser opp hele Brahmas verden!”

1.6.1.5 (1.6.5) En annen Brahma

Aññatarabrahmasutta

En gang da Mesteren var i Sāvathī, var det en Brahma som fikk denne feilaktige ideen:

“Ingen filosof eller brahman kan komme hit.”

Mesteren forsto hva Brahma tenkte på, og like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, forsvant han fra Jetalunden og kom til syne i Brahmas himmel. Der ble han sittende i lotusstilling i lufta foran Brahma mens det strålte flammer ut fra kroppen hans.

Da begynte Moggallāna den store å undres over hvor det var blitt av Mesteren. Med sitt skarpe og overmenneskelige blikk fikk han så øye på Mesteren, der han satt i lotusstilling i lufta foran Brahma mens det strålte flammer ut fra kroppen hans. Like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, forsvant han fra Jetalunden og kom til syne i Brahmas himmel. Der ble han sittende i lufta øst for Brahma og litt lavere enn Mesteren, mens det strålte flammer ut fra kroppen hans.

Da begynte også Kassapa den store å undres over hvor det var blitt av Mesteren. Med sitt skarpe og overmenneskelige blikk fikk han så øye på Mesteren, der han satt i lotusstilling i lufta foran Brahma mens det strålte flammer ut fra kroppen hans. Like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, forsvant han fra Jetalunden og kom til syne i Brahmas himmel. Der ble han sittende i lufta sør for Brahma og litt lavere enn Mesteren, mens det strålte flammer ut fra kroppen hans.

Da begynte også Kappina den store å undres over hvor det var blitt av Mesteren. Med sitt skarpe og overmenneskelige blikk fikk han så øye på Mesteren, der han satt i lotusstilling i lufta foran Brahma mens det strålte flammer ut fra kroppen hans. Like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, forsvant han fra Jetalunden og kom til syne i Brahmas himmel. Der ble han sittende i lufta vest for Brahma og litt lavere enn Mesteren, mens det strålte flammer ut fra kroppen hans.

Da begynte også Anuruddha å undres over hvor det var blitt av Mesteren. Med sitt skarpe og overmenneskelige blikk fikk han så øye på Mesteren, der han satt i lotusstilling i lufta foran Brahma mens det strålte flammer ut fra kroppen hans. Like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, forsvant han fra Jetalunden og kom til syne i Brahmas

himmel. Der ble han sittende i lufta nord for Brahma og litt lavere enn Mesteren, mens det strålte flammer ut fra kroppen hans.

Så henvendte Moggallāna den store seg til Brahma og sa:

“Mener du fortsatt det du mente tidligere, min venn?

Ser du den stråleglansen som nå skinner i din Brahma-verden?”

Brahma svarte:

“Jeg mener ikke lenger det jeg mente før, min herre.

Jeg ser den stråleglansen som nå skinner i min Brahma-verden.

Hvordan kan jeg nå si at jeg er evig og uforanderlig?”

Da Mesteren så at Brahma følte seg rystet, forsvant han fra Brahmas verden like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, og kom til syne i Jetalunden. Brahma tilkalte en i følget sitt og sa til ham:

“Hør her! Gå bort til Moggallāna den store og spør ham om andre av Mesterens elever har like sterke krefter som disse som er her nå!”

“Ja vel, min herre,” svarte denne og gikk bort til Moggallāna den store og stilte ham spørsmålet. Moggallāna den store vendte seg mot Brahmas følgesvenner og sa:

“Det er mange av den oppvåknedes elever
som er arahanter med trefoldig kunnskap,
som har mektige krefter og kan lese andres tanker
og som har utslettet alle negative tendenser i sinnet.”

Brahmas følgesvenn vendte tilbake til Brahma og gjentok verset, og Brahma gledet seg stort over det.

1.6.1.6 (1.6.6) Brahmas verden

Brahmalokasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, satt han alene midt på dagen og mediterte. Da gikk de uavhengige brahmaene Subrahmā og Suddhāvāsa bort til Mesteren. De ble stående og vente utenfor døra, og Subrahmā sa:

“Det passer visst dårlig å besøke Mesteren nå, min venn, siden han sitter og mediterer. Men det finnes en brahma-verden som er stor og mektig, og de brahmaene som holder til der, lever i en stadig rus. La oss dra til den brahma-verdenen, min venn, og sette litt fart i de brahmaene som bor der!”

“Ja, det gjør vi!” svarte Suddhāvāsa.

Dermed forsvant de fra der hvor Mesteren holdt til, like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, og kom til syne i den brahma-verdenen. Den brahmaen som bodde der, fikk se dem nærme seg, og sa:

“Hvor kommer dere fra, mine herrer? Vær velkomne hit!”

“Vi kommer fra der hvor Mesteren holder til, mine herrer. Han er en arahant og en som har nådd fram til fullkommen oppvåkning. Du burde også gå og stå til tjeneste for Mesteren, for ham som er en arahant og har nådd fram til fullkommen oppvåkning!”

Da denne brahmaen hørte dette, sa han seg ikke enig i det. Han skapte tusen kopier av seg selv og sa:

“Ser du hvilke krefter jeg har, min herre?”

“Ja, det ser jeg, min herre.”

“Hvorfor skal da jeg, som har slike krefter, stille meg til tjeneste for en annen filosof eller brahman?”

Da skapte Subrahmā to tusen kopier av seg selv og sa:

“Ser du hvilke krefter jeg har, min herre?”

“Ja, det ser jeg, min herre.”

“Denne Mesteren har større krefter enn både deg og meg, min herre. Så gå nå og still deg til tjeneste for Mesteren, for ham som er en arahant og har nådd fram til fullkommen oppvåkning!”

Den andre brahmaen svarte:

“Det nordlige palasset mitt er prydet av bilder:
av tre rader med hundre eventyrfugler i hver,
fire rader med hundre svaner i hver
og fem rader med hundre ørner i hver,
alle i dyp meditasjon.”

Subrahmā svarte:

“Selv om ditt vakre palass i nord
stråler og skinner i all sin pryd,
innser den vise at former alltid er uviktige.
Derfor bryr han seg ikke om disse formene.”

Da de to uavhengige brahmaene Subrahmā og Suddhāvāsa hadde gitt denne
brahmaen noe å tenke på, forsvant de fra stedet. En tid senere kom denne brahmaen og stilte
seg til tjeneste for Mesteren, for ham som er en arahant og har nådd fram til fullkommen
oppvåkning.

1.6.1.7 (1.6.7) Den første teksten om Kokālika

Kokālikasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, satt han alene midt på dagen og mediterte. Da gikk de uavhengige brahmaene Subrahmā og Suddhāvāsa bort til Mesteren. De ble stående og vente utenfor døra, og Subrahmā sa et vers til Mesteren angående munken Kokālika:

“Hvem kan vel finne ut av å måle
det som ikke kan måles?
Jeg skulle tro at den som vil måle
det som ikke kan måles,
må være en helt alminnelig tosk.”

1.6.1.8 (1.6.8) Katamodakatissa

Katamodakatissasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, satt han alene midt på dagen og mediterte. Da gikk de uavhengige brahmaene Subrahmā og Suddhāvāsa bort til Mesteren. De ble stående og vente utenfor døra, og Subrahmā sa et vers til Mesteren angående munken Katamodakatissa:

“Hvem kan vel finne ut av å måle
det som ikke kan måles?
Jeg skulle tro at den som vil måle
det som ikke kan måles,
må være en uvitende tosk.”

1.6.1.9 (1.6.9) Brahma Tudu

Tudubrahmasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, var munken Kokālika alvorlig syk og plaget av store smerter. Da kom den uavhengige brahmaen Tudu like før morgengry til Jetalunden, og han lyste opp hele parken med sin stråleglans. Han gikk bort til munken, ble stående i lufta foran ham og sa:

“Du kan ha tillit til Sāriputta og Moggallāna, Kokālika. De er to dyktige munkere.”

“Hvem er du, min venn?”

“Jeg er den uavhengige brahmaen Tudu.”

“Men har ikke Mesteren sagt at du er en som ikke vender tilbake? Og likevel er du kommet hit? Her har du begått en stor feil!”

Tudu svarte:

“En mann blir født med øks i munnen
og med den hogger dåren seg selv
med tåpelige og uoverveide ord.

Den som roser det som bør klandres,
eller klandrer det som bør roses,
samler ulykke med egen munn.
Den ulykken gjør at han ikke får det godt.

Den ulykken man får når man taper i spill,
om man taper alt man eier og seg selv på kjøpet,
er liten i forhold til den ulykken det gir
å sette seg opp mot dem som viser vei til frihet.

Den som snakker eller tenker vondt om de edle,
må bli i helvete i hundre tusen og trettiseks
pluss fem myriader av år.”

1.6.1.10 (1.6.10) Den andre teksten om Kokālika

Kokālikasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, kom munken Kokālika bort til ham. Han hilste høflig på Mesteren og satte seg ned hos ham. Så sa han:

“Sāriputta og Moggallāna har onde planer, Mester! De er styrt av onde ønsker!”

“Snakk ikke slik, Kokālika, snakk ikke slik! Du kan ha tillit til Sāriputta og Moggallāna, Kokālika. De er to dyktige munkere.”

Kokālika:

“Selv om du er pålitelig og til å stole på, Mester, så har Sāriputta og Moggallāna onde planer! De er styrt av onde ønsker!”

Mesteren svarte igjen:

“Snakk ikke slik, Kokālika, snakk ikke slik! Du kan ha tillit til Sāriputta og Moggallāna, Kokālika. De er to dyktige munkere.”

Men Kokālika sto på sitt:

“Selv om du er pålitelig og til å stole på, Mester, så har Sāriputta og Moggallāna onde planer! De er styrt av onde ønsker!”

Og Mesteren svarte igjen:

“Snakk ikke slik, Kokālika, snakk ikke slik! Du kan ha tillit til Sāriputta og Moggallāna, Kokālika. De er to dyktige munkere.”

Så reiste Kokālika seg, tok høflig avskjed med Mesteren ved å gå medsols rundt ham, og gikk. Ikke lenge etter at han hadde gått, fikk munken Kokālika byller på størrelse med sesamfrø over hele kroppen. De vokste til å bli store som små bønner, deretter som kikerter, som jujubefrø, som jujubefrukter, myrobalamfrukter, umodne bilvafrukter og deretter store som modne bilvafrukter. Så brast de og det rant blod og puss ut av dem, og munken Kokālika døde av denne sykdommen. Og siden han hadde vært en så stor motstander av Sāriputta og Moggallāna, kom han til Lotus-helvete etter at han var død.

Da morgenen grydde, kom Brahma Sahampati til Jetalunden, og han lyste opp hele parken med sin stråleglans. Han gikk bort og hilste høflig på Mesteren og ble stående ved siden av ham. Så sa han:

“Munken Kokālika er død, Mester. Og siden han hadde vært en så stor motstander av Sāriputta og Moggallāna, er han kommet til Lotus-helvete.”

Så tok han høflig avskjed med Mesteren ved å gå medsols rundt ham, og forsvant deretter på flekken. Mesteren fortalte munkene om denne hendelsen. En av munkene spurte:

“Hvor lang er den terminen han må bli værende der i Lotus-helvete, Mester?”

“Han kommer til å bli der så lenge at det er vanskelig å regne ut hvor mange år, hvor mange århundrer, hvor mange årtusener eller hvor mange hundre tusen år det er, munk.”

“Men kan du illustrere det med en lignelse, Mester?”

“Ja, det kan jeg, munk. Tenk deg ei kjerre fullastet med hele tjue Kosala-skjepper med sesamfrø. En gang hvert hundrede år kommer en mann og plukker ut ett sesamfrø. Denne kjerra kommer til å bli tom for sesamfrø før det er gått en termin i Abbuda-helvete. Tjue terminer i Abbuda-helvete utgjør en termin i Ababa-helvete. Tjue terminer i Ababa-helvete utgjør en termin i Aṭaṭa-helvete. Tjue terminer i Aṭaṭa-helvete utgjør en termin i Ahaha-helvete. Tjue terminer i Ahaha-helvete utgjør en termin i Kumuda-helvete. Tjue terminer i Kumuda-helvete utgjør en termin i Sogandhika-helvete. Tjue terminer i Sogandhika-helvete utgjør en termin i Uppala-helvete. Tjue terminer i Uppala-helvete utgjør en termin i Puṇḍarika-helvete. Tjue terminer i Puṇḍarika-helvete utgjør en termin i Lotus-helvete. Og siden munken Kokālika har vært en så stor motstander av Sāriputta og Moggallāna, er han kommet til Lotus-helvete.”

Slik talte Mesteren. Og han la til disse versene:

“En mann blir født med øks i munnen
og med den hogger dåren seg selv
med tåpelige og uoverveide ord.

Den som roser det som bør klandres,
eller klandrer det som bør roses,
samler ulykke med egen munn.
Den ulykken gjør at han ikke får det godt.

Den ulykken man får når man taper i spill,
om man taper alt man eier og seg selv på kjøpet,

er liten i forhold til den ulykken det gir
å sette seg opp mot dem som viser vei til frihet.

Den som snakker eller tenker vondt om de edle,
må bli i helvete i hundre tusen og trettiseks
pluss fem myriader av år.”

1.6.2 Andre kapittel

Dutiyavagga

1.6.2.1 (1.6.11) Den evigunge Brahma

Sanaṅkumārasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang var Mesteren ved bredden av Sappini-elva i Rājagaha. Da kom den evigunge Brahma en morgenstund og lyste opp hele Sappini-bredden med sin stråleglans. Så gikk han bort til Mesteren, hilste høflig på ham og ble stående ved siden av ham. Så sa han:

“Blant dem som legger vekt på aner og byrd
har adelen den fremste rang.
Men den fremste blant guder og mennesker
er den som har fullkommen kunnskap og atferd.”

Slik talte den evigunge Brahma, og Mesteren sa seg enig i dette. Da den evigunge Brahma så at Mesteren var enig, tok han høflig avskjed med ham ved å gå medsols rundt ham, og forsvant deretter på flekken.

1.6.2.2 (1.6.12) Devadatta

Devadattasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang like etter at Devadatta hadde forlatt ordenen, var Mesteren på Gribbetoppen ved Rājagaha. Tidlig en morgenstund kom Brahma Sahampati og lyste opp hele Gribbetoppen med sin stråleglans. Han gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og ble stående ved siden av ham. Så sa han:

“Fruktene av banantre, bambus og siv
ødelegger sin egen morplante.

På samme måte blir et dårlig menneske
ødelagt av ros og heder,
slik muldyret blir ødelagt av sitt ufødte føll.”

1.6.2.3 (1.6.13) Andhakavinda

Andhakavindasutta

En gang da Mesteren var i Magadha, holdt han til i Andhakavinda. Han satt ute under åpen himmel i nattet mørket, og det falt noen regndråper på ham. Da kom Brahma Sahampati og lyste opp hele Andhakavinda med sin stråleglans. Han gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og ble stående ved siden av ham. Så uttalte han disse versene:

“Bo ensomt, langt fra andre folk,
gjør deg fri fra alt som binder.
Om du så ikke er tilfreds,
bo blant munkene – finn fred hos dem.

Gå fra hus til hus og motta mat,
klok, oppmerksom og med kontroll over sansene.
Bo ensomt, langt fra andre folk,
fri fra frykt og uten redsel.

Sett deg ned uten å være redd
der natten er som mørkest,
der det kryper farlige slanger,
der lynene glimter og tordenen ruller.

Dette er noe jeg virkelig har sett,
jeg baserer meg ikke på rykter og prat.
Da en enkelt mann fortalte sannheten,
kom tusener seg fri fra dødens velde.

Og mer enn fem hundre elever,
ja ti ganger så mange og ti ganger dem igjen,
har alle gått ut i strømmen
og lagt dyriske tendenser bak seg.

Når det gjelder alle de andre
som har opparbeidet seg gode gjerninger,
vil jeg ikke engang prøve å telle dem.
Jeg vil jo ikke bli mistenkt for løgn.”

1.6.2.4 (1.6.14) Aruṇavatī

Aruṇavatīsutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren var i Sāvathī, henvendte han seg til munkene og sa:

“Munker!”

“Ja, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Det var en gang en konge som het Aruṇavā, munk. Hovedstaden i riket hans het Aruṇavatī, og i nærheten av denne oppholdt det seg en arahant, en fullkomment oppvåknet Mester som het Sikhī. De to fremste elevene hans var Abhibhu og Sambhava.

En dag sa arahanten, den fullkomment oppvåknete Mester Sikhī til munken Abhibhu:

‘Kom, brahman, så drar vi til en brahma-verden. Vi rekker det før det er tid for mat.’

‘Ja vel, Mester,’ svarte Abhibhu, og like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, forsvant de fra Aruṇavatī og kom til syne i den brahma-verdenen. Og arahanten, den fullkomment oppvåknete Mester Sikhī sa til munken Abhibhu:

‘Kan du gi Brahma og følgesvennene hans undervisning i læren, Abhibhu?’

‘Det kan jeg, Mester,’ svarte Abhibhu, og dermed underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte han Brahma og alle følgesvennene hans med ord om læren. Men da ble de sinte og irriterte, og de sa:

‘Dette var da temmelig spesielt! Hvordan kan denne eleven gi undervisning i læren når læreren hans er til stede?’

Mester Sikhī vendte seg mot munken Abhibhu og sa:

‘De ble sinte og irriterte over at en munk ga dem undervisning. Kanskje du skulle gi dem noe mer å tenke på?’

‘Det skal jeg, Mester,’ svarte Abhibhu. Dermed fortsatte han å gi undervisning i læren. Noen ganger lot han hele kroppen være synlig, andre ganger lot han hele kroppen bli usynlig. Noen ganger lot han overkroppen være synlig mens underkroppen ble usynlig, og noen ganger lot han underkroppen være synlig mens overkroppen ble usynlig. Brahma og alle følgesvennene hans ble slått av forundring og sa:

‘Forbløffende! Denne munken har sannelig store og forunderlige krefter!’

Da sa munken Abhibhu til Mester Sikhī:

‘Jeg kan gjøre mine ord hørt i alle de tusen verdenssystemene her i brahma-verdenen med en stemme som om jeg talte i munkeforsamlingen, Mester.’

‘Så gjør det, brahman.’

‘Ja vel, Mester,’ svarte Abhibhu, og uttalte disse versene mens han sto der i brahmaverdenen:

‘Kom igjen! Ta fatt!

Slutt dere til den oppvåknedes budskap!

Rist dødens hær av dere, slik elefanten

fillerister ei stråhytte!

Den som praktiserer iherdig

denne læren og treningsdisiplinen,

legger fødselenes kretsløp bak seg

og skal gjøre ende på all lidelse!’

Da arahanten, den fullkomment oppvåknete Mester Sikhī og munken Abhibhu på denne måten hadde gitt Brahma og hans følge noe å tenke på, forsvant de fra brahma-verdenen like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, og kom til syne i Aruṇavatī. Arahanten, den fullkomment oppvåknete Mester Sikhī, henvendte seg til munkene der og sa:

‘Kunne dere høre de versene Abhibhu uttalte mens han var i brahma-verdene, munker?’

‘Ja, Mester. Vi hørte dem.’

‘Og hvordan var de versene Abhibhu uttalte i brahma-verdenen, munker?’

‘De var slik, Mester:

‘Kom igjen! Ta fatt!

Slutt dere til den oppvåknedes budskap!

Rist dødens hær av dere, slik elefanten

fillerister ei stråhytte!

Den som praktiserer iherdig
denne læren og treningsdisiplinen,
legger fødselenes kretsløp bak seg
og skal gjøre ende på all lidelse!’

‘Det var bra, munk, det var bra! Dere hørte virkelig de versene Abhibhu uttalte
mens han var i brahma-verdenen!’”

Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord.

1.6.2.5 (1.6.15) Det endelige nibbana

Parinibbānasutta

En gang da Mesteren var i mallaenes salalund Upavattana i Kusināra, var tiden inne for å gå inn i det endelige nibbana. Mesteren vendte seg til munkene og sa:

“Nåvel, munker! Da vil jeg si dere er at alle betingede fenomener er forgjengelige. Vær energiske, så kommer dere til å nå målet!”

Dette var Mesterens siste ord.

Så gikk Mesteren inn i første meditasjonstilstand. Han kom ut av denne og gikk inn i andre, videre til tredje og fjerde meditasjonstilstand. Da han kom ut av denne gikk han inn på det uendelige rommets plan, videre til den uendelige bevissthetens plan og til intethetens plan. Fra dette gikk han inn på verken-bevissthet-eller ubevissthet-planet, og fra dette inn i den tilstand der alle bevisste prosesser stanser.

Så gikk Mesteren ut av den tilstanden der alle bevisste prosesser stanser og inn på verken-bevissthet-eller ubevissthet-planet, videre via intethetens plan, den uendelige bevissthets plan til det uendelige roms plan. Derfra gikk han over i fjerde meditasjonstilstand og videre gjennom tredje og andre ned til første meditasjonstilstand igjen. Derfra gikk han igjen inn i andre meditasjonstilstand, derfra til tredje og derfra igjen til fjerde meditasjonstilstand. Så døde han.

I samme øyeblikk som Mesteren døde, uttalte Brahma Sahampati dette verset:

“Alle som lever i denne verden,
må dø og legges i graven,
slik også den uforlignelige læreren,
han som har nådd fram til sannhet,
den store Buddha, er død.”

I samme øyeblikk som Mesteren døde, uttalte Sakka, gudenes konge, dette verset:

“Alt som er sammensatt, er forgjengelig,
dets natur er å oppstå og gå til grunne,

oppstå og gå til grunne –
det er godt å finne fred.”

I samme øyeblikk som Mesteren døde, uttalte Ananda dette verset:

“Det var et gripende
og fryktelig øyeblikk
da Buddha, den beste
av alle, gikk bort.”

I samme øyeblikk som Mesteren døde, uttalte munken Anuruddha disse versene:

“Han puster ikke mer.
Vismannen er gått bort.
Med ro i sinnet er han gått inn
i den dype fred.

Han tålte smertene
uten å la det gå inn på seg.
Nå har den strålendes sinn
funnet nibbanas frihet.”

1.7 Samtaler med brahmaner

Brahmaṇasaṃyutta

1.7.1 Kapitlet med arahanter

Arahantavagga

1.7.1.1 (1.7.1) Dhanañjanī

Dhanañjanīsutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha, var det en brahmankvinne ved navn Dhanañjanī som hadde fått en dyp tiltro til Mesteren, hans lære og hans munkeorden, selv om hun selv tilhørte brahmanklanen Bhāradvāja, som hadde høy status blant brahmanene. En dag da hun serverte familien mat, kom hun til å snuble, og hun utbrøt:

“Jeg tar tilflukt i Mesteren, arahanten, han som har oppnådd fullkommen oppvåkning!

Jeg tar tilflukt i Mesteren, arahanten, han som har oppnådd fullkommen oppvåkning!

Jeg tar tilflukt i Mesteren, arahanten, han som har oppnådd fullkommen oppvåkning!”

Da brahmanen Bhāradvāja hørte dette, sa han:

“Her driver dette elendige kvinnfolket og lovpriser en eller annen ussel snauskalle av en filosof! Jeg skal nok vite å sette denne læremesteren på plass, kvinnfolk!”

“Jeg vet ikke noen i hele verden med alle dens med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, som kan være i stand til å sette denne Mesteren, denne arahanten som har oppnådd fullkommen oppvåkning, på plass. Men gå og snakk med ham, du brahma, så får du se det selv!”

Dermed gikk brahmanen Bhāradvāja og oppsøkte Mesteren. Han var både rasende og sint, men hilste likevel høflig på ham, pratet litt om løst og fast og satte seg ned hos ham. Så sa han:

“Hva må man fjerne for å leve lykkelig?

Hva må man fjerne for ikke å være trist?

Hvilken ting her i verden er det viktig
at man klarer å fjerne, Gotama?”

Mesteren svarte:

“Fjerner man alt sinne i seg selv,
så kan man leve lykkelig og ikke være trist.
De edle sier man bør fjerne alt sinne,
for det er søtt som honning på toppen,
men bittert som gift ved roten.
Fjerner man det, blir man ikke trist.”

Da Mesteren hadde sagt dette, sa Bhāradvāja:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. La meg få utgang og opptak av deg, mester Gotama.”

Brahmanen Bhāradvāja fikk utgang og opptak av Mesteren. Straks etter at han var blitt ordinert, trakk Bhāradvāja seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Bhāradvāja en arahant.

1.7.1.2 (1.7.2) Skjellsord

Akkosasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha, fikk en brahman som ble kalt Akkosaka (navnet betyr “Kjeftesmella”) fra Bhāradvāja-klanen høre at en annen brahman fra Bhāradvāja-klanen hadde sluttet seg til Gotama og blitt munk. Han ble rasende over å høre dette, og oppsøkte Mesteren og overhøvlet ham med mange harde ord.

Da han stanset for å trekke pusten, sa Mesteren:

“Hvordan er det, brahman, det hender kanskje at du får gjester i huset ditt?”

“Naturligvis, Gotama. Der kommer både slekt og venner på besøk.”

“Og hvordan er det, brahman, da setter du vel fram mye godt for dem, både av mat og drikke?”

“Det hender det, ja.”

“Men hvis gjestene dine sier nei takk, hvem er det som eier disse tingene da?”

“Hvis de ikke vil ha noe, er det selvfølgelig mitt, alt sammen!”

“Slik er det, brahman, slik er det. Du har kommet her og villet gi meg en mengde skjellsord. Men jeg sier nei takk. Så det er ditt alt sammen, brahman, det er ditt alt sammen.

Når noen besvarer skjellsord med skjellsord, er det som om de deler et måltid. Men noe slikt måltid er jeg ikke interessert i å dele. Det er ditt alt sammen, brahma, det er ditt alt sammen.”

“Kongen og hele hans følge mener at du er en arahant, Gotama. Men likevel blir du sint!”

Mesteren sa:

“Hvordan kan den som ikke hisser seg opp,
som har god selvkontroll og lever i fred,
som er frigjort gjennom fullkommen innsikt,
og som har ro i sinnet, bli sint?

Gjengjelder man vondt med vondt,

blir saken bare verre.

Den som kan gjengjelde vondt med godt,
vinner en strålende seier.

Den som forstår at den andre er sint,
men som selv kan bevare oppmerksomhet og ro,
handler til beste for dem begge,
både for seg selv og for den andre.

Den som forstår læren og som ikke blir sint,
kan nok lett bli regnet som en tosk.
Men han bringer legedom til dem begge,
både til seg selv og til den andre.”

Da Mesteren hadde sagt dette, sa Bhāradvāja:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. La meg få utgang og opptak av deg, mester Gotama.”

Brahmanen Bhāradvāja fikk utgang og opptak av Mesteren. Straks etter at han var blitt ordinert, trakk Bhāradvāja seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Bhāradvāja en arahant.

1.7.1.3 (1.7.3) Asurindaka

Asurindakasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha, fikk en brahman som het Asurindaka fra Bhāradvāja-klanen høre at en annen brahman fra Bhāradvāja-klanen hadde sluttet seg til Gotama og blitt munk. Han ble rasende over å høre dette, og oppsøkte Mesteren og overhøvlet ham med mange harde ord.

Mesteren ble sittende taus. Da sa Asurinda Bhāradvāja :

“Du har tapt, munk. Du har tapt.”

Mesteren sa:

“En tosk tror at han vinner en debatt
ved å strø om seg med skjellsord.

Den som vet å tåle slikt mas,
er den virkelige seierherre.

Gjengjelder man vondt med vondt,
blir saken bare verre.
Den som kan gjengjelde vondt med godt,
vinner en strålende seier.

Den som forstår at den andre er sint,
men som selv kan bevare oppmerksomhet og ro,
handler til beste for dem begge,
både for seg selv og for den andre.

Den som forstår læren og som ikke blir sint,
kan nok lett bli regnet som en tosk.
Men han bringer legedom til dem begge,
både til seg selv og til den andre.”

Da Mesteren hadde sagt dette, sa Asurindaka Bhāradvāja:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. La meg få utgang og opptak av deg, mester Gotama.”

Brahmanen Bhāradvāja fikk utgang og opptak av Mesteren. Straks etter at han var blitt ordinert, trakk Bhāradvāja seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Bhāradvāja en arahant.

1.7.1.4 (1.7.4) Bilaṅgika

Bilaṅgikasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha, fikk en brahman som het Bilaṅgika fra Bhāradvāja-klanen høre at en annen brahman fra Bhāradvāja-klanen hadde sluttet seg til Gotama og blitt munk. Han ble rasende over å høre dette, og oppsøkte Mesteren. Der ble han stående uten å si noe. Mesteren forsto hva Bilaṅgika tenkte på, og sa til ham:

“Den som krenker en skyldfri mann,
et rent og uplettet menneske,
den dåren faller det onde tilbake på,
som fint støv kastet mot vinden.”

Da Mesteren hadde sagt dette, sa Bilaṅgika Bhāradvāja:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. La meg få utgang og opptak av deg, mester Gotama.”

Brahmanen Bhāradvāja fikk utgang og opptak av Mesteren. Straks etter at han var blitt ordinert, trakk Bhāradvāja seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Bhāradvāja en arahant.

1.7.1.5 (1.7.5) Ahimsaka

Ahimsakasutta

En dag i Sāvattthi kom brahmanen Ahimsaka (“Den ikke-voldelige”) fra Bhāradvāja-klanen på besøk til Mesteren. Han hilste på ham og pratet litt med ham, og satte seg ned hos ham. Så sa han:

“Jeg er Ahimsaka, Mester. Jeg er Ahimsaka.”

Mesteren sa:

“Vær slik navnet ditt tilsier.

Vær du ikke-voldelig, Ahimsaka.

Den som ikke skader noen,
verken med tanke, ord eller gjerning,
han er i sannhet ikke-voldelig,
for han begår ikke vold mot noen.”

Da Mesteren hadde sagt dette, sa Ahimsaka Bhāradvāja:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. La meg få utgang og opptak av deg, mester Gotama.”

Brahmanen Bhāradvāja fikk utgang og opptak av Mesteren. Straks etter at han var blitt ordinert, trakk Bhāradvāja seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Bhāradvāja en arahant.

1.7.1.6 (1.7.6) Villnis

Jaṭāsutta

En dag i Sāvatthi kom en brahman fra Bhāradvāja-klanen på besøk til Mesteren. Han ble kalt Jaṭā (Villnis), for håret hans var et flokete villnis. Han hilste på ham og pratet litt med ham, og satte seg ned hos ham. Så sa han:

“Indre villnis og ytre villnis,
folk vikler seg inn i et villnis.
Derfor spør jeg deg, Gotama:
Hvordan skal man vikle seg ut av villniset?”

Mesteren svarte:

“En vis mann som har en grunnfestet moral
og som utvikler sitt sinn og sin visdom,
en forstandig munk som trener iherdig,
han kan vikle seg ut av villniset.

En arahant uten negative tendenser
som har kvittet seg med lidenskaper,
og som har kvittet seg med sinne og uvitenhet,
han kan vikle seg ut av villniset.

Der det ikke lenger er noen forskjell
på objekt og subjekt,
og der objekter ikke føles som materielle,
der er villniset hogd over ved roten.”

Da Mesteren hadde sagt dette, sa Bhāradvāja med flokete hår:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. La meg få utgang og opptak av deg, mester Gotama.”

Brahmanen Bhāradvāja fikk utgang og opptak av Mesteren. Straks etter at han var blitt ordinert, trakk Bhāradvāja seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Bhāradvāja en arahant.

1.7.1.7 (1.7.7) Suddhika

Suddhikasutta

En dag i Sāvatthi kom brahmanen Suddhika (“Den rene”) fra Bhāradvāja-klanen på besøk til Mesteren. Han hilste på ham og pratet litt med ham, og satte seg ned hos ham. Så sa han:

“Ingen brahman blir ren her i verden
ved bare å praktisere etikk og askese.
Det eneste som kan gjøre mennesket rent,
er atferd i samsvar med de vediske tekstene.”

Mesteren svarte:

“Ingen er født som brahman,
og det hjelper ikke å resitere tekstene
hvis man er skitten i sitt indre
og lever på falskhet og løgn.

Hvis adelsmenn, brahmaner, borgere
og arbeidere, og selv de som er kasteløse,
viser besluttsomhet og styrke,
og stadig setter alle krefter inn,
vil de alle kunne oppnå den høyeste renhet.
Det skal du vite, brahman!”

Da Mesteren hadde sagt dette, sa brahmanen Suddhika Bhāradvāja:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. La meg få utgang og opptak av deg, mester Gotama.”

Brahmanen Bhāradvāja fikk utgang og opptak av Mesteren. Straks etter at han var blitt ordinert, trakk Bhāradvāja seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Bhāradvāja en arahant.

1.7.1.8 (1.7.8) Aggika

Aggikasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha, hadde en brahman som het Aggika (“Ildmannen”) fra Bhāradvāja-klanen, forberedt en ofring av ris med klaret smør. Han ville gjerne foreta en ildofring og ofre dette i ilden.

Da Mesteren hadde stått opp, kledd på seg og tatt kappe og bolle, gikk han inn til byen for å motta matgaver. Mens han gikk fra hus til hus, kom han til huset til brahmanen Aggika. Der ble han stående. Aggika fikk se at han sto der og ventet på matgave, så han sa:

“Den som er av ren avstamning,
som har lærdom og kjenner de tre vedaer,
og som har god atferd og kunnskap,
han skal få nyte denne risen.”

Mesteren svarte:

“Ingen er født som brahman,
og det hjelper ikke å resitere tekstene
hvis man er skitten i sitt indre
og er omgitt av falskhet og løgn.

Den som kjenner sine tidligere oppholdssteder,
som ser både himmel og helvete,
som har gjort slutt på tilblivelsen,
og som har dyp innsikt, han er en vismann.

Med disse tre kunnskapene
er brahmanen kyndig i de tre vedaer.
Da har han god atferd og kunnskap,
og da kan han få nyte denne risen.”

Brahmanen sa:

“Vær så god og spis, Gotama. Du er en virkelig brahman!”

Mesteren sa:

“Jeg spiser ikke mat det er sunget over,
for dette er ikke læren til de som ser.
De våkne synger ikke for maten.
Slik lever de så lenge læren eksisterer.

Gi noe annet til den store vismann,
til ham som er hel, til ham
som har utslettet sinnets forurensninger
og ikke lenger har noen bekymringer.
For da kan du høste store fortjenester.”

Da Mesteren hadde sagt dette, sa brahmanen Aggika Bhāradvāja:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. La meg få utgang og opptak av deg, mester Gotama.”

Brahmanen Bhāradvāja fikk utgang og opptak av Mesteren. Straks etter at han var blitt ordinert, trakk Bhāradvāja seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Bhāradvāja en arahant.

1.7.1.9 (1.7.9) Sundarika

Sundarikasutta

En gang da Mesteren var i Kosala, holdt han til ved bredden av elven Sundarika. Brahmanen Sundarika av Bhāradvāja-klanen var opptatt med å ofre til ilden der ved elvebredden. Da han var ferdig med ofringen, reiste han seg og så seg om til alle kanter og tenkte:

“Hvem skal få spise restene av offermåltidet?”

Sundarika fikk øye på Mesteren som satt under et tre med hodet dekket. Han tok restene av offermåltidet i venstre hand og en vannkrukke i høyre hand og gikk bort til Mesteren. Da Mesteren hørte Sundarika komme, tok han vekk det kledet han hadde over hodet. Sundarika fikk se at det var en glattraket munk som satt der, og fikk lyst til å snu. Men så tenkte han at det er jo også noen brahmaner som raker av seg håret, og tenkte at han kunne jo spørre denne mannen om han var brahman eller ikke.

Dermed gikk han bort til Mesteren og sa:

“Hvilken klasse tilhører du, men herre?”

Mesteren svarte:

“Ikke spør om klasse. Spør om oppførsel.

Ilden oppstår fra brenselet.

En vismann som temmer seg selv

blir som en fullblodshest, om han enn er av simpel slekt.

En som er temmet av sannheten og har selvkontroll,
en som har full kunnskap og har levd det opphøyde liv –
til ham bør en brahman som ønsker gode fortjenester
gi ofringer når tiden til det er inne.”

Sundarika sa:

“Da blir sannelig min ofring en sann ofring,
siden jeg har fått besøk av en som vet så mye!
Jeg har aldri tidligere truffet noen som deg.

Andre bare spiser det som er til overs etter ofringen.

Vær så god og spis, Gotama. Du er en virkelig brahman!”

Mesteren sa:

“Jeg spiser ikke mat det er sunget over,
for dette er ikke læren til de som ser.
De våkne synger ikke for maten.
Slik lever de så lenge læren eksisterer.

Gi noe annet til den store vismann,
til ham som er hel, til ham
som har utslettet sinnets forurensninger
og ikke lenger har noen bekymringer.
For da kan du høste store fortjenester.”

“Men hvem skal jeg da gi restene av offermaten til, Gotama?”

“Jeg ser ikke noen i hele verden med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, som kan spise denne maten og fordøye den utenom han som har kommet fram til sannheten eller en av hans elever, brahman. Så gå og slå den ut et sted det ikke vokser gras eller i vann der det ikke finnes levende vesener.”

Brahmanen Sundarika Bhāradvāja kastet restene av offermaten i vann der det ikke fantes noe levende vesen. Så snart maten traff vannet, begynte det å koke, syde, boble og frese, akkurat som vannet begynner å koke, syde, boble og frese når man kaster et rødglødende plogjern ut i det.

Brahmanen Sundarika Bhāradvāja ble forskrekket og fikk gåsehud. Han gikk bort til Mesteren. Mesteren sa:

“Ikke tro du kan oppnå renhet
ved å legge ved på bålet, brahman!
Det der er bare ytre ting,
og de vise regner ikke den som ren

som bare ønsker seg ytre renhet,

Jeg har forlatt det rituelle brennofferet, brahman.

Jeg lar heller ilden brenne i mitt indre.

Der er den alltid tent, der brenner den alltid.

Jeg er en arahant som lever det opphøyde liv.

Din stolthet holder deg lenket til marken, brahman.

Ditt sinne er røyken som sperrer for ofringen,

og ofringen blir liggende i en aske av løgner.

En slik ofring stiger ikke til himmelen.

La tungen være offerskjeen og la ditt hjerte være et alter,

og la god selvkontroll være ilden som brenner.

Den sanne lære er som en svalende innsjø,

og de rene vil alltid lovprise dens klare vann for de gode.

Der har de innsiktsfulle alltid badet,

og krysset over til den andre bredden

uten at noen urenheter ble hengende ved dem.

Læren er sannhet og det opphøyde liv er treningen.

Den veien som fører til det høyeste,

er veien som befinner seg i midten.

Vis alltid respekt for de rettsindige!

En slik mann vil jeg si følger den gode lære!”

Da Mesteren hadde sagt dette, sa brahmanen Sundarika Bhāradvāja:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. La meg få utgang og opptak av deg, mester Gotama.”

Brahmanen Bhāradvāja fikk utgang og opptak av Mesteren. Straks etter at han var blitt ordinert, trakk Bhāradvāja seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Bhāradvāja en arahant.

1.7.1.10 (1.7.10) Mange døtre

Bahudhītarasutta

En gang da Mesteren var i Kosala, holdt han til i en skog der.

En brahman fra Bhāradvāja-klanen hadde mistet fjorten okser, så han gikk og lette etter dem der i skogen. Han fikk se Mesteren sitte under et tre der med beina i kors, ryggen rak og oppmerksomheten festet på det emnet han hadde valgt seg. Han gikk bort til ham og sa:

“Denne munken kan nok være lykkelig.

For denne munken har ikke savnet
fjorten okser i ei hel uke nå!

Denne munken kan nok være lykkelig.

For denne munken har ikke en dårlig åker
der bare ett eller to skudd av sesamplanten kommer opp!

Denne munken kan nok være lykkelig.

For denne munken har ikke en tom låve
der musene danser lystig omkring!

Denne munken kan nok være lykkelig.

For denne munken har ikke ei seng
der utøy og kryp har svermet i sju måneder!

Denne munken kan nok være lykkelig.

For denne munken har ikke sju døtre
som er barnløse eller har bare én sønn!

Denne munken kan nok være lykkelig.

For denne munken er ikke plaget av utslett
som vekker ham med kriblende kløe!

Denne munken kan nok være lykkelig.
For han er ikke plaget av pengeinnkrevere
som vekker ham tidlig med krav om innbetaling!”

Mesteren svarte:

“Det stemmer at jeg er lykkelig, brahman.
For denne munken har ikke savnet
fjorten okser i ei hel uke nå!

Det stemmer at jeg er lykkelig, brahman.
For denne munken har ikke en dårlig åker
der bare ett eller to skudd av sesamplanten kommer opp!

Det stemmer at jeg er lykkelig, brahman.
For denne munken har ikke en tom låve
der musene danser lystig omkring!

Det stemmer at jeg er lykkelig, brahman.
For denne munken har ikke ei seng
der utøy og kryp har svermet i sju måneder!

Det stemmer at jeg er lykkelig, brahman.
For denne munken har ikke sju døtre
som er barnløse eller har bare én sønn!

Det stemmer at jeg er lykkelig, brahman.
For denne munken er ikke plaget av utslett
som vekker ham med kriblende kløe!

Det stemmer at jeg er lykkelig, brahman.
For han er ikke plaget av pengeinnkrevere

som vekker ham tidlig med krav om innbetaling!”

Da Mesteren hadde sagt dette, sa brahmanen fra Bhāradvāja-klanen:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. La meg få utgang og opptak av deg, mester Gotama.”

Brahmanen Bhāradvāja fikk utgang og opptak av Mesteren. Straks etter at han var blitt ordinert, trakk Bhāradvāja seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.

Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Bhāradvāja en arahant.

1.7.2 Kapitlet med legmenn

Upāsakavagga

1.7.2.1 (1.7.11) Plogkaren

Kasibhāradvājasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang var Mesteren i Dakkhiṇāgiri ved brahmanlandsbyen Ekanālā i landet Magadha. Akkurat da hadde brahmanen Bhāradvāja bonde fem hundre ploger i arbeid på markene, siden det var tiden for å så kornet.

Tidlig om morgen sto Mesteren opp, kledde på seg og gikk med matbollen bort til der hvor Bhāradvāja hadde folk i arbeid. Bhāradvāja holdt på med å dele ut mat, og Mesteren stilte seg opp i nærheten med bollen sin.

Da Bhāradvāja fikk se ham, sa han:

“Hei du! Jeg pløyer og jeg sår, og etterpå kan jeg spise av det jeg har høstet. Det får du også gjøre. Pløy og så. Etterpå kan du glede deg over det du høster inn.”

“Det gjør jeg, brahman. Jeg pløyer og jeg sår, og etterpå gleder jeg meg over det jeg høster inn.”

“Men jeg kan ikke se at du har noen plog eller åk, ikke noe plogskjær, ikke noe okser og ikke noen pisk, Gotama. Likevel sier du at du pløyer og sår og gleder deg over det du høster!”

Og han fortsatte med dette verset:

“Du sier du pløyer,
men jeg ser ingen plog.
Si oss hva som er ploget din,
så vi kan se at det stemmer.”

Mesteren:

“Tillit er frøet og innsatsvilje er regnet,
visdommen er mitt åk og min plog.

Beskjedenhet er plogstangen, sinnet mitt er seletøyet,
og oppmerksomhet er plogskjær og pisk.

Jeg passer på hva jeg sier og gjør,
jeg spiser og drikker med måte.
Med sannhet luker jeg bort ugress,
Vennlighet er min frigjøring.

Iherdighet er mitt oksespann
som trekker meg mot treningens mål.
Uten å snu meg er jeg på vandring
dit hen hvor sorger ikke finnes.

Slik pløyer jeg min åker
og høster udødelighetens frukt.
Den som pløyer på denne måten,
blir fri fra alt som gjør vondt.”

Da tok brahmanen Bhāradvāja en stor bronsebolle, fylte den med ris og melk og ga den til Mesteren:

“Spis denne risen, Mester Gotama. Du er en virkelig plogkar, siden du pløyer for å høste udødelighetens frukt.”

“Jeg spiser ikke mat det er sunget over,
for dette er ikke læren til de som ser.
De våkne synger ikke for maten.
Slik lever de så lenge læren eksisterer.

Gi noe annet til den store vismann,
til ham som er hel, til ham
som har utslettet sinnets forurensninger
og ikke lenger har noen bekymringer.
For da kan du høste store fortjenester.”

“Men hvem skal jeg da gi denne risen til, Gotama?”

“Jeg kan ikke se at noen i hele verden med dens guder, djevler, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker kan spise og fordøye denne risen skikkelig, annet enn han som har kommet fram til sannheten eller en av hans elever. Derfor skal du kaste denne risen et sted det er lite gras eller senke den ned i vann som ikke inneholder noen levende vesener, brahman.”

Brahmanen Bhāradvāja senket risen ned i vann som ikke inneholdt noen levende vesener. Straks den kom ned i vannet, begynte den å syde og frese, og dampen veltet til værs. Den sydet og freste og dampet som om den skulle ha vært en jernplog som hadde ligget på ilden hele dagen. Slik begynte risen å syde og frese straks den kom ned i vannet, og dampen veltet til værs.

Brahmanen Bhāradvāja skalv og fikk gåsehud. Så gikk han bort til Mesteren, bøyde seg for føttene hans og sa:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

1.7.2.2 (1.7.12) Udaya

Udayasutta

En morgen i Sāvatti da Mesteren hadde stått opp og tatt bolle og kappe, gikk han til der brahmanen Udayi bodde. Udaya fylte Mesterens bolle med ris. Dagen etter skjedde det samme, og neste dag fylte også Udaya Mesterens bolle med ris. Men da sa Udaya til Mesteren:

“Du begynner å bli litt påtrengende, Gotama, siden du kommer hit om og om igjen!”

Mesteren svarte:

“Frøene blir sådd om og om igjen,
regnet faller om og om igjen.
Bonden pløyer åkeren om og om igjen,
landet får korn om og om igjen.

Tiggere tigger om og om igjen,
givere gir dem gaver om og om igjen.
Givere som har gitt gaver om og om igjen,
kommer til himmelen om og om igjen.

Kuene blir melket om og om igjen,
kalven søker sin mor om og om igjen.
Vi blir utslitt og skjelvende om og om igjen,
tosken søker gjenfødelse om og om igjen.

Noen blir født og dør om og om igjen,
noen blir båret til graven om og om igjen.
Den som har funnet veien til ikke å bli født mer,
er en vismann som ikke blir født om og om igjen.”

Da Mesteren hadde sagt dette, sa brahmanen Udayatil ham:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

1.7.2.3 (1.7.13) Devahita

Devahitasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthi, ble han grepet av sterke kramper. Han vendte seg mot Upavāṇa, som var oppasseren hans da, og sa:

“Kan du skaffe meg noe varmt vann, Upavāṇa?”

“Det skal jeg gjøre, Mester,” svarte han. Dermed tok han kappe og bolle og gikk til huset til brahmanen Devahita. Der ble han stående uten å si noe. Brahmanen fikk øye på ham og sa:

“Du står der uten å si noe, min herre,
med kappe og med glattraket hode.
Hva er det du vil? Hva er det du ønsker?
Hva har du kommet for å be meg om?”

Upavāṇa svarte:

“Den vise og gode arahanten
lider av sterke kramper.
Hvis du har noe varmt vann,
så gi det til vismannen, brahman.
Jeg vil gjerne at det blir brakt
til ham som hedres av de hederlige,
som respekteres av de respektable,
og som æres av de ærverdige.”

Da lot brahmanen Devahita en tjener ta ei bærestang med varmt vann og en krukke sirup og ga dette til Upavāṇa. Han tok med seg dette tilbake til Mesteren, badet ham i noe av det varme vannet og rørte ut sirupen i resten av vannet. Så ga han dette til Mesteren, og snart ga smertene seg.

Så gikk brahmanen Devahita bort til Mesteren, snakket høflig med ham en liten stund og satte seg ned hos ham. Så sa han:

“Hvor bør man gi gaver?
Hvor gir gavene størst frukter?
Hvordan får giveren mest igjen
for de ofringene han gir?”

Mesteren svarte:

“Den som kjenner sine tidligere oppholdssteder,
som ser både himmel og helvete,
men som også har gjort slutt på tilblivelse,
han er en vismann med dyp innsikt.

Til ham bør man gi gaver.
Der får gavene størst frukter.
Slik får giveren mest igjen
for de ofringene han gir.”

Da Mesteren hadde sagt dette, sa brahmanen Devahita til ham:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

1.7.2.4 (1.7.14) Rikmannen

Mahāsālasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthi, kom en rik brahman bort til ham. Han var kledd i en ussel og fattigslig kappe. Han snakket høflig med Mesteren en stund, og så satte han seg ned hos ham. Mesteren sa:

“Hvorfor går du kledd i en slik ussel og fattigslig kappe, brahman?”

“Jeg har fire sønner, Gotama. Sammen med hustruene sine har de sparket meg ut av huset.”

“Da skal du lære deg disse versene, brahman. Neste gang folk er samlet i møtesalen og sønnene dine også er der, kan du si dem fram:

De som jeg gledet meg over da de ble født,
de som jeg så gjerne ønsket skulle komme,
de har nå slått seg sammen med hustruene sine
liksom hunder som jager bort svin.

De som kaller meg ‘pappa’,
har blitt frekke og ondskapsfulle.
De er som demoner i skikkelse av sønner,
og de bryr seg ikke lenger om den som er blitt gammel.

Han blir vist bort fra matfatet
liksom en utslitt hest som ingen bryr seg om.
Den gamle faren til de utakknemlige
må tigge maten sin ved andres dør.

Det er bedre for meg å ta tiggerstaven fatt
enn å være avhengig av utakknemlige sønner.
Staven beskytter meg mot okser
og staven verner meg mot hunder.

I mørket går staven foran meg,
i dypet finner den fotfeste.
Og selv om jeg skulle snuble,
hjelper staven meg på fote igjen.”

Brahmanen lærte seg disse versene utenat mens han satt der hos Mesteren. Så gikk han til møtesalen da det var mye folk der og da også sønnene hans var der, og sa fram versene. Da sønnene hans hørte dette, tok de ham med seg hjem, badet ham og ga ham et par nye kapper. Brahmanen tok med seg kappene og gikk til Mesteren. Han hilste høflig på ham og snakket litt med ham før han satte seg ned. Så sa han:

“Vi brahmaner vil gjerne lønne en lærer. Vær så snill å motta disse kappene som lærerlønn!”

Og Mesteren tok imot kappene ut fra medfølelse. Da sa brahmanen:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

1.7.2.5 (1.7.15) Den stivsinnede

Mānatthaddhasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatti, bodde det en brahman der som ble kalt Mānatthaddha (Den stivsinnede). Han viste ingen respekt for sin far eller for sin mor, ikke for sin lærer og heller ikke for sin eldre bror.

Da Mesteren satt og ga en stor forsamling undervisning i læren, tenkte Mānatthaddha som så:

“Nå sitter denne filosofen Gotama og gir en stor forsamling undervisning i læren. Jeg tror jeg vil gå bort til ham. Hvis denne filosofen Gotama snakker til meg, vil jeg snakke til han. Men hvis han ikke snakker til meg, vil ikke jeg snakke til ham, heller.”

Dermed gikk han bort og ble stående borte hos Gotama. Mesteren sa ikke noe til ham. Da tenkte Mānatthaddha:

“Denne filosofen Gotama vet jo ingen ting!” og han fikk lyst til å gå vekk igjen. Men Mesteren forsto hva han tenkte og sa:

“Det er ikke bra å være hovmodig.
Hva mener du egentlig, brahman?
Fortell nå hvorfor
du har kommet hit til meg.”

Da forsto brahmanen at Mesteren var klar over hva han tenkte på, og han falt til marken og bøyde hodet for Mesterens føtter, kysset og klappet dem og sa navnet sitt:

“Jeg er Mānatthaddha, Mester. Jeg er Mānatthaddha!”

Forsamlingen ble slått av forbauselse og sa til hverandre:

“Det er fantastisk, det er vidunderlig! Denne stivsinnede brahmanen viser ingen respekt for sin far eller for sin mor, ikke for sin lærer og heller ikke for sin eldre bror. Likevel viser han den aller største respekt for filosofen Gotama!”

Men Mesteren sa:

“Det er nok, brahman. Reis deg opp og sett deg på plassen sin, der hvor du satt da du fikk en slik tiltro til meg.”

Da Mānathhaddha hadde satt seg, sa han:

“Hvem er det vi ikke bør være nedlatende mot?

Hvem bør vi vise respekt?

Hvem bør vi vise heder og ære?

Hvem er det bra å verdsette?”

Mesteren svarte:

“Det er mor og det er far,

det er en eldre bror,

og den fjerde er en lærer.

Disse bør vi ikke være nedlatende mot.

Disse bør vi vise respekt.

Disse bør vi vise heder og ære.

Disse er det bra å verdsette.

En arahant som har funnet ro sitt indre,

en som har gjort det som bør gjøres

og som ikke har noe negativt i sinnet.

Disse uforlignelige bør du hedre

og ikke være nedlatende og stolt.”

Da brahmanen hørte dette, sa han:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

1.7.2.6 (1.7.16) Kverulanten

Paccanīkasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthi, bodde det en brahman der som ble kalt Paccanīkasāta (“Kverulanten”). Denne brahmanen bestemte seg for å oppsøke Mesteren og motsi ham uansett hva han ville komme til å si. Akkurat da praktiserte Mesteren gående meditasjon utendørs. Brahmanen Paccanīkasāta gikk bort til ham og sa:

“Si hva du står for, munk!”

Mesteren svarte:

“Det er ikke lett for en kverulant
å forstå ord om visdom,
hvis sinnet hans er forurensset
og han er full av stridslyst.

Den som temmer sin stridslyst,
gir slipp på fiendtlige holdninger
og ikke bare ønsker å kverulere –
han kan forstå ord om visdom.”

Da brahmanen hørte dette, sa han:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpne det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

1.7.2.7 (1.7.17) Nybyggeren

Navakammikasutta

En gang da Mesteren var i Kosala, holdt han til i en lund der. En brahman som ble kalt Bhāradvāja Nybyggeren holdt akkurat da på med å bygge et hus. Brahmanen fikk se Mesteren sitte under et sal-tre der med beina i kors, ryggen rak og oppmerksomheten festet på det emnet han hadde valgt seg. Da han så dette, tenkte han:

“Jeg liker å bygge her i denne lunden. Undres hva denne filosofen Gotama liker å gjøre her?”

Dermed gikk han bort til Mesteren og sa:

“Hva har du ugjort her i skogen,
der du sitter under sal-treet, munk?
Hva er det du liker å gjøre
alene her i skogen, Gotama?”

Mesteren svarte:

“Jeg har ikke noe ugjort her i skogen.
Jeg har rykket opp roten
og det står ikke noe kratt igjen.
Det finnes ikke noe tornekratt for meg.
Jeg trives alene fordi jeg er kvitt all misnøye.”

Da brahmanen hørte dette, sa han:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

1.7.2.8 (1.7.18) Vedsankeren

Kaṭṭhahārasutta

En gang da Mesteren var i Kosala, holdt han til i en lund der. Da kom mange av elevene til en brahman fra Bhāradvāja-klanen gående for å sanke ved. De fikk se Mesteren sitte der med beina i kors, ryggen rak og oppmerksomheten festet på det emnet han hadde valgt seg. Da de kom tilbake til denne brahman fra Bhāradvāja-klanen, sa de:

“Vet du hva, Mester? Der ute i skogen sitter det en filosof med beina i kors, ryggen rak og oppmerksomheten festet på det emnet han hadde valgt seg!”

Brahmanen fulgte elevene tilbake til skogen, og der fikk han se Mesteren sitte med beina i kors, ryggen rak og oppmerksomheten festet på det emnet han hadde valgt seg. Han gikk bort til Mesteren og sa:

“Her har du gått inn i den dype skogen,
mennesketom og skremmende som den er.
Her sitter du og mediterer, munk,
med rak og flott holdning!

Her er det verken sang eller musikk.
Eneboeren er alene i den store skogen.
Jeg synes det er høyst forunderlig
at noen virkelig liker å bo her ute.

Jeg antar du søker å bli forent
med verdens hersker i den høyeste himmel?
Hvorfor skulle du ellers gå ut for deg selv
og øve askese her i skogen?”

Mesteren svarte:

“Alle ønsker og alle preferanser

for forskjellige ting og tilstander
som springer ut av uvitenhet,
har jeg rykket fullstendig opp med roten.

Jeg har ingen ønsker og ingen bindinger.
Jeg involverer meg ikke i noe som helst.
Jeg ser alle ting med et rent blikk.
Jeg har nådd den fullkomne oppvåkning.
Derfor mediterer jeg alene med full selvtillit.”

Da brahmanen hørte dette, sa han:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

1.7.2.9 (1.7.19) Brahmanen som tok seg av sin mor

Mātuposakasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthi, kom det en brahman bort til Mesteren. Denne brahmanen tok seg av sin mor. Han hilste høflig på ham og de pratet litt sammen før brahmanen satte seg ned. Da han hadde satt seg, sa han:

“Jeg går og mottar matgaver i samsvar med skikk og bruk, Gotama. Etterpå tar jeg meg av foreldrene mine. Gjør jeg det som er riktig, Gotama?”

“Ja, du gjør sannelig det som er helt riktig, brahman. Den som først går ut og mottar matgaver i samsvar med skikk og bruk, og som deretter tar seg av foreldrene sine, han samler et lager av gode fortjenester!

Den som tar seg av sin far eller mor
i samsvar med det som er skikk og bruk,
blir rost av de vise for denne sin omsorg.
Han får ros her i denne verden og glede i himmelen siden.”

Da brahmanen hørte dette, sa han:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

1.7.2.10 (1.7.20) Tiggeren

Bhikkhakasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthi, kom det en brahman bort til ham. Denne brahmanen levde som tigger. Han hilste høflig på ham og de pratet litt sammen før brahmanen satte seg ned. Da han hadde satt seg, sa han:

“Jeg lever av matgaver, Gotama, og du lever av matgaver. Hva er da forskjellen på oss?”

Mesteren svarte:

“Man er ikke noen ekte munk
bare fordi man lever av matgaver,
hvis man følger en råttens lære.
Da er man slett ingen munk.

Men den som lever det opphøyde liv,
som hever seg over vinning og tap,
som studer den verden han vandrer i,
kan med rette kalles en munk.”

Da brahmanen hørte dette, sa han:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

1.7.2.11 (1.7.21) Saṅgārava

Saṅgāravasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthi, bodde det en brahman der som het Saṅgārava. Han mente at vann var grunnlag for renhet. Han trodde på renselse i vann, og hver morgen og kveld pleide han å ta et bad.

En morgen da Ānanda hadde stått opp og kledd på seg, tok han kappe og bolle og gikk inn til Sāvatthi for å motta matgaver. Etter at han hadde gått matrunden og spist, gikk han bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så sa han:

“I Sāvatthi bor det en brahman der som het Saṅgārava, Mester. Han mener at vann er grunnlag for renhet. Han tror på renselse i vann, og hver morgen og kveld pleier han å ta et bad. Det hadde vært fint om du kunne vise medfølelse med ham og besøke ham, Mester.”

Mesteren samtykket i taushet. Neste morgen sto Mesteren opp og kledde på seg, tok kappe og bolle og gikk hjem til brahmanen Saṅgārava. Der satte han seg på en sitteplass som sto klar for ham. Brahmanen gikk bort til Mesteren og pratet litt med ham før han satte seg ned ved siden av ham. Mesteren sa:

“Er det sant at du mener at vann er grunnlag for renhet, brahman? Er det sant at du tror på renselse i vann, og at du pleier å ta et bad hver morgen og kveld?”

“Det er sant, Gotama.”

“Men hvorfor har du en slik praksis, brahman?”

“Det jeg har begått av synder i løpet av dagen, vasker jeg av meg om kvelden, Gotama. Og det jeg har begått av synder i løpet av natten, vasker jeg av meg om morgenen. Derfor mener jeg at vann er grunnlag for renhet. Derfor tror jeg på renselse i vann, og derfor pleier jeg å ta et bad hver morgen og kveld.”

Mesteren sa:

“Læren er en innsjø, brahman,
og moralen er en badeplass.
Disse er uten forurensninger,
og de rene roser dem for de rene.

Der har alle de vedakyndige
kommet for å bade.
Med rene lemmer
krysser de over til den andre bredden.”

Da brahmanen hørte dette, sa han:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

1.7.2.12 (1.7.22) Khomadussa

Khomadussasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang var Mesteren i Khomadussa, en av sakyaenes byer. En morgen da han hadde kledd på seg, tatt kappe og bolle og gitt seg i vei inn mot byen for å motta matgaver, satt byens borgere og brahmaner i bystyremøte og behandlet en eller annen sak. Det kom noen spredte regndråper, og Mesteren la kursen mot bystyrehallen. Da de som satt i møtet fikk se at han kom, sa de:

“Der har vi jammen enda en av disse snaurakede kvasifilosofene! Hva vet vel slike folk om politikk?”

Mesteren svarte med dette verset:

“Du kan ikke være politiker
hvis du ikke har fred i deg selv,
for da kan du ikke være objektiv.
Men hvis du kan kvitte deg
med grådighet, hat og dumhet,
da finner du fred i ditt indre –
da først kan du være objektiv!”

Da han hadde sagt dette, utbrøt borgerne og brahmanene:

“Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne oss som legvenner, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge vi lever.”

1.8 Samtaler med Vaṅgīsa

Vaṅgīsasamṃyutta

1.8.1 Om å forlate hjemmet

Nikkhantasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da munken Vaṅgīsa var i Āḷavi, var han i klosteret Aggāḷavi sammen med sin lærer, munken Nigrodhakappa. På den tiden var han nylig blitt munk, så han måtte være i klosteret og passe på det.

Da kom det en flokk kvinner med vakre klær og smykker for å se på klosteret.

Vaṅgīsa ble uroet over å se dem, for han ble plaget av begjær. Da tenkte han:

“Dette er ikke bra for meg! Det er slett ikke bra for meg at jeg blir så uroet og plaget av begjær når jeg ser disse kvinnene. Men jeg kan ikke sitte her og vente på at en annen skal fri meg fra denne uroen og dette begjæret. Jeg må prøve å gjøre det selv!”

Og dermed klarte Vaṅgīsa å fri seg fra uro og begjær. Deretter uttalte han disse versene:

“Og jeg som lot meg ordinere!

Jeg som forlot mitt hjem som munk!

Enda finnes vulgære tanker

i dypet av mitt sorte sinn.

Om fyrster med mektige buer,

veltrente mesterskyttere,

skulle omringe meg fullstendig

i hærer på mange tusen ...

... og kvinner? – ikke engang kvinner

i mengder, eller verre ting

skulle fått meg til å skjelve!

I læren er jeg vel befestet!

For jeg har hørt av Buddha selv,
av ham som stråler som solen,
at dette er veien til lindring –
gleden er stor i mitt hjerte!

Du onde Død – om du angriper
meg, som lever i Buddhas lære,
får du igjen med samme mynt.
Snu deg bort! Ikke møt mitt blikk!”

1.8.2 Misnøye

Aratisutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da munken Vaṅgīsa var i Āḷavi, var han i klosteret Aggāḷavi sammen med sin lærer, munken Nigrodhakappa. På den tiden var han nylig blitt munk. Nigrodhakappa pleide å gå på rommet sitt like etter at han hadde spist, og han kom ikke ut igjen før på kvelden eller neste dag.

Vaṅgīsa var plaget av misnøye og begjær på den tiden, og han tenkte:

“Dette er ikke bra for meg! Det er slett ikke bra for meg at jeg blir så plaget av misnøye og begjær. Men jeg kan ikke sitte her og vente på at en annen skal fri meg fra denne misnøyen og dette begjæret. Jeg må prøve å gjøre det selv!”

Og dermed klarte Vaṅgīsa å fri seg fra misnøye og begjær. Deretter uttalte han disse versene:

“Lyst og ulyst jaget jeg bort.

Hjemmelivet forsvant fra tanken.

Begjærets krattskog er hugget ned –
munkens sinn er en åpen lysning.

Alt i himmelen og på jorden,
alt som har krefter eller form,
endres og brytes ned av alder –
med slik viten vandrer den vise.

Folk er bundet til livet av lyst:
av alt de sanser og tenker på.
Han som er sterk og urokkelig
er fri, og kalles en vismann.

Vanlige folk tenker urett

og spekulerer forvirret:
fri fra all ondskap og alle sekter
blir man i sannhet en ekte munk.

Den vise som vandrer godt konsentrert,
ærlig og uten grådighet,
finner lindring på fredens vei
og avventer den siste time.”

1.8.3 Hovmot

Pesalasutta

En gang da munken Vaṅgīsa var i Āḷavi, var han i klosteret Aggāḷavi sammen med sin lærer, munken Nigrodhakappa. På den tiden var han hovmodig og stolt av sin egen ordkunst og følte forakt for andre munkes som var vennligsinnet mot ham. Da tenkte han:

“Dette er ikke bra for meg! Det er slett ikke bra for meg at jeg er så hovmodig og stolt av min egen ordkunst og føler forakt for andre munkes som er vennligsinnet mot meg!”

Han angret på dette og uttalte disse versene:

“Fordriv ditt hovmot, Gotamas sønn –
vend deg bort fra stolthetens vei!
Den som forviller seg *den* veien
skal angre i lange tider!

Folk sviner seg til med sladder –
ved hovmot dras de mot helvete!
Og når de har nådd pinens kjerne,
jamrer de innbilske lenge.

Men *den* munken sørger ikke
som seiret og nådde sitt mål.
Ære og lykke nyter han
og kalles med rette: en som *ser*.

Vær derfor trygg og besluttsom,
vær flittig, energisk og ren
etter at begjær og sløvhet,
rastløshet, hat og uvisshet
er borte med hovmot og stolthet!
Med visdom skal målet oppnås.”

1.8.4 Ānanda

Ānandasutta

En gang da Ānanda oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattḥī, sto han tidlig opp, kledde på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til byen for å motta matgaver, og Vaṅgīsa var følgesvennen hans. Vaṅgīsa ble plaget av misnøye og begjær, og han sa til Ānanda:

“Jeg gløder av sanselig begjær!
Sinnet mitt brenner opp! Å, gi meg
noe som lindrer, vær så snill!
Hjelp meg, du Gotamas ætling!”

Ānanda svarte:

“Sinnet ditt brenner opp fordi
dine inntrykk er forvrengte –
unngå forestillingen du har
om ”skjønnhet knyttet til begjær”.

Se alle deler av kropp og sinn
som Annet og ikke som Selv –
se dem som noe vondt! Finn lindring,
ikke brenn deg igjen og igjen.

Meditér over det urene
med konsentrert og samlet sinn –
vær oppmerksom på kroppen din,
øv en holdning som dreper lysten,

og innse alle tings flyktighet.

Rykk opp hovmotet med roten!

Når du har innsett hva hovmot er,
skal du vandre med indre ro.”

1.8.5 Gode ord

Subhāsitasutta

En gang i Sāvattthī talte Mesteren til munkene og sa:

“Munker!”

“Ja vel, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Gode ord bør ha fire egenskaper hvis de skal være gode og ikke dårlige, feilfrie og ikke bli kritisert av de vise. Hvilke fire egenskaper?

En munk snakker godt for seg og ikke dårlig, han snakker i samsvar med læren og ikke i strid med læren, han snakker vennlig og ikke uvennlig, og han taler sannhet og ikke løgn. Dette er de fire egenskapene gode ord bør ha hvis de skal være gode og ikke dårlige, feilfrie og ikke bli kritisert av de vise.”

Slik talte Mesteren. Og han føyde til dette verset:

“De gode sier at gode ord må sies godt.

De bør handle om læren og ikke stride mot den.

De bør være vennlige og ikke uvennlige.

Og bør uttrykke sannhet og ikke løgn.”

Da reiste Vaṅgīsa seg, ordnet kappen over den ene skulderen, løftet hendene med håndflatene mot hverandre i hilsen til Mesteren og sa:

“Jeg vil gjerne si noe, Mester, jeg vil gjerne si noe.”

“Så si det, Vaṅgīsa,” sa Mesteren. Og Vaṅgīsa lovpriste Mesteren i hans nærvær med disse versene:

“All vår tale bør være slik

at vi ikke piner oss selv

og heller ikke skader andre!

Dette er ekte veltalenhet.

Vi bør tale vennlig til andre
slik at vi bringer dem glede.
Den som taler uten ondskap
er behagelig å lytte til.

Sann tale er udødelig!
Denne loven gjelder evig.
Sannhet, mening og rettmessighet
er grunnen den gode står på.

Den Våknes ord er fredens tale,
tale som fører til lindring
og gjør ende på alt som gjør vondt.
Denne talen er den beste.”

1.8.6 Sāriputta

Sāriputtasutta

En gang da Sāriputta oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattthī, underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte han munkene med ord om læren, og ordene hans var klare, tydelige og gikk rett på sak. Munkene lyttet til læren med interesse og full oppmerksomhet. Da tenkte Vaṅgīsa:

“Den ærverdige Sāriputta underviser, gleder, oppmuntrer og inspirerer munkene med ord om læren, og ordene hans er klare, tydelige og går rett på sak. Munkene lytter til læren med interesse og full oppmerksomhet. Nå vil jeg rose og lovprise ham med noen vers!”

Da reiste Vaṅgīsa seg, ordnet kappen over den ene skulderen, løftet hendene med håndflatene mot hverandre i hilsen til Sāriputta og sa:

“Jeg vil gjerne si noe, Sāriputta, jeg vil gjerne si noe.”

“Så si det, Vaṅgīsa,” sa Sāriputta. Og Vaṅgīsa lovpriste Sāriputta i hans nærvær med disse versene:

“Dyp er hans visdom og innsikt.

Kyndig er han i rett og galt.

Sāriputta den kunnskapsrike

gir Buddhas lære til munkene.

Kort og fyndig – eller i detalj:

Mangfoldig er hans undervisning!

Hans språk er presist, og røsten

er uttrykksfull som svarttrostens sang.

Mens han taler, lytter munkene

til hans søte, velklingende røst:

glade blir de, og oppløftet –

oppmerksomt låner de ham øre.”

1.8.7 Tal fritt, munker!

Pāvaraṇāsutta

En gang da Mesteren var i Sāvatti, holdt han til i Migāras mors paviljong i Østparken. Sammen med ham var en stor flokk på fem hundre munker, og alle var arahanter. På helligdagen den femtende i måneden satt Mesteren ute i friluft sammen med alle munkene og inviterte dem til å komme åpent fram med eventuell kritikk:

“Kom igjen, munker, ordet er fritt. Har jeg gjort eller sagt noe dere vil kritisere meg for, så tal åpent!”

Sāriputta reiste seg, ordnet kappen over den ene skulderen, løftet hendene med håndflatene mot hverandre i hilsen til Mesteren og sa:

“Du har ikke sagt eller gjort noe vi kan kritisere deg for, Mester. Du har ryddet en vei som ingen tidligere har ryddet, skapt en vei som ingen tidligere har skapt, og forklart oss en vei som ingen tidligere har forklart. Du kjenner veien, forstår veien og vet hvor den går. Vi andre følger etter deg på denne veien som du har vist oss. Men nå vil jeg også gi ordet fritt, Mester. Har jeg gjort eller sagt noe du vil kritisere meg for, så tal åpent!”

“Nei, du har ikke gjort eller sagt noe jeg kan kritisere deg for, Sāriputta,” svarte Mesteren.

“Du er vis og forstandig, Sāriputta. Du har omfattende kunnskaper, du har smilende visdom og en rask, skarp og dyptpløyende intelligens. Du er som en keisers arveprins som regjerer slik han har lært av sin far. Slik gir du korrekt undervisning i den læren jeg har forklart deg.”

“Men selv om du ikke har noe å kritisere meg for, så har du kanskje noe å kritisere de andre fem hundre munkene for, Mester?”

“Nei, de fem hundre munkene har heller ikke sagt eller gjort noe som jeg vil kritisere, Sāriputta. Av disse fem hundre munkene er det seksti som har trefoldig kunnskap, seksti som har de seks innsikter, seksti som er frigjort på begge måter, og de resterende er frigjort gjennom kunnskap.”

Da reiste Vaṅḡisa seg, ordnet kappen over den ene skulderen, løftet hendene med håndflatene mot hverandre i hilsen til Mesteren og sa:

“Jeg vil gjerne si noe, Mester, jeg vil gjerne si noe.”

“Så si det, Vaṅḡisa,” sa Mesteren. Og Vaṅḡisa lovpriste Mesteren i hans nærvær med disse versene:

“I dag, på fullmånedagen,

er fem hundre munkar samlet
i renhet: de har brutt alle bånd,
høyt hevet over all forvirring.
Tilværelsens beger har de tømt,
seere er de – og vismenn.

Som en regjerende keiser
omgitt av sine ministere
vandrer rundt den havomkransede
jorden – sitt store imperium,

er den store seierherren,
han som fører karavanen,
omgitt av vise disipler
som har gått bort fra dødens vei.

Alle er sønner av Mesteren!
Her skramler ingen tomme tønner.
Jeg hilser deg, du solens ætling –
du som har splintret begjærets pil.”

1.8.8 Mer enn tusen

Parosahassasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī sammen med en stor flokk munk, underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte han munkene med ord om læren og om nibbana, og ordene hans var klare, tydelige og gikk rett på sak. Munkene lyttet til læren med interesse og full oppmerksomhet. Da tenkte Vaṅgīsa:

“Mesteren underviser, gleder, oppmuntret og inspirerer munkene med ord om læren og om nibbana, og ordene hans er klare, tydelige og går rett på sak. Munkene lytter til læren med interesse og full oppmerksomhet. Kanskje jeg skulle rose Mesteren med noen vers nå mens han er her?”

Dermed reiste Vaṅgīsa seg, ordnet kappen over den ene skulderen, løftet hendene med håndflatene mot hverandre i hilsen til Mesteren og sa:

“Jeg vil gjerne si noe, Mester, jeg vil gjerne si noe.”

“Så si det, Vaṅgīsa,” sa Mesteren. Og Vaṅgīsa lovpriste Mesteren i hans nærvær med disse versene:

“Mer enn tusen brødre omgir
ham som vandrer langs lykkens vei
mens han underviser i læren –
den lindrende som fjerner all frykt.

De lytter til de plettfrie ord
Den Fullkomment Våkne taler –
og Buddha står der strålende
foran brødrenes store skare.

Du kalles en mektig elefant –
Mester, av seerne er du best!
Liksom en tung og gråblå sky
bringer du oss lindrende regn.

Fra sitt skyggefulle middagsskjul
kom eleven ut for å skue
sin læremester. Du store helt!
Vaṅgīsa bøyer seg dypt for deg!”

“Hvordan er det, Vaṅgīsa,” sa Mesteren, “har du tenkt ut disse versene på forhånd? Eller kommer du på dem her og nå?”

“Jeg kommer på dem her og nå,” svarte Vaṅgīsa.

“Det er bra, Vaṅgīsa. Klarer du å finne på noen flere vers her du står?”

Vaṅgīsa svarte:

“Han overvant Maras forræderiske feller.
Han sprengte sinnets stengsler.
Se, han bryter alle bånd!
Gavmildt deler han sin visdom med andre.

Han viste oss mange forskjellige veier
til å krysse den brølende floden.
Udødeligheten er synlig for alle!
Og seerne står urokkelige.

Han bringer lys: så strålende klart
at vi ser hvordan alt kan overvinnes.
Da han hadde gjort det høyeste virkelig,
underviste han de første fem.

Og når læren er blitt så godt forklart –
hvordan kan de som forstår synke ned
i sløvhets? Tren derfor flittig, ærbødig
her i Mesterens forsamling.”

1.8.9 Koṇḍañña

Koṇḍaññasutta

En gang da Mesteren oppholdt seg ved E Kornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha, kom Aññasi-Koṇḍañña, som ikke hadde sett Mesteren på lang tid, bort og bøyde sitt hode for Mesterens føtter, kysset og klappet dem og sa:

“Jeg er Koṇḍañña, Mester, jeg er Koṇḍañña!”

Da Vaṅgīsa så dette, tenkte han:

“Kanskje jeg skulle rose Aññasi-Koṇḍañña med noen vers her i Mesterens nærvær?”

Dermed reiste Vaṅgīsa seg, ordnet kappen over den ene skulderen, løftet hendene med håndflatene mot hverandre i hilsen til Mesteren og sa:

“Jeg vil gjerne si noe, Mester, jeg vil gjerne si noe.”

“Så si det, Vaṅgīsa,” sa Mesteren. Og Vaṅgīsa lovpriste Mesteren i hans nærvær med disse versene:

“Den ærverdige munk Koṇḍañña,
den første Våkne etter Buddha,
dveler ofte i de ensomme,
lykkebringende boliger.

Alt en disippel kan oppnå
ved å følge lærerens råd
har han oppnådd; den kraftfulle
som alltid trener iherdig.

Med stor kraft, trefoldig kunnskap
og innsikt i andres tanker
bøyer Koṇḍañña, Buddhas arving,
seg dypt for Mesterens føtter.”

1.8.10 Moggallāna

Moggallānasutta

En gang da Mesteren var i Rājagaha, oppholdt han seg på Svartberget oppe i skråningene av Vismannsåsene sammen med fem hundre munkar som alle var arahanter. Moggallāna den store gransket alle munkenes sinn og så at de alle kunne glede seg over frigjoringens frukter.

Da Vaṅgīsa så dette, tenkte han:

“Kanskje jeg skulle rose Moggallāna med noen vers her i Mesterens nærvær?”

Dermed reiste Vaṅgīsa seg, ordnet kappen over den ene skulderen, løftet hendene med håndflatene mot hverandre i hilsen til Mesteren og sa:

“Jeg vil gjerne si noe, Mester, jeg vil gjerne si noe.”

“Så si det, Vaṅgīsa,” sa Mesteren. Og Vaṅgīsa lovpriste Mesteren i hans nærvær med disse versene:

“På fjellets lyse skråninger,
omgitt av sine disipler,
sitter han som la det vonde
bak seg og overvant døden.

Den mektige Moggallāna
utforsket med sitt skarpe sinn
disiplenes tanker: og han så
at de strålte i frihetens lys.

Slik omgir de ham – Gotama,
den vise med trefoldig kunnskap,
rik på gode egenskaper,
som snudde ryggen til lidelsen!”

1.8.11 Ved Gaggarā

Gaggarāsutta

En gang da Mesteren var i Campa, satt han ved bredden av Gaggaras lotusdam sammen med en forsamling på fem hundre munkar, sju hundre mannlige og sju hundre kvinnelige legtilhengere samt mange tusen guddommer.

Vaṅgīsa så dette og tenkte:

“Kanskje jeg skulle rose Mesteren med noen vers nå mens han er her?”

Dermed reiste Vaṅgīsa seg, ordnet kappen over den ene skulderen, løftet hendene med håndflatene mot hverandre i hilsen til Mesteren og sa:

“Jeg vil gjerne si noe, Mester, jeg vil gjerne si noe.”

“Så si det, Vaṅgīsa,” sa Mesteren. Og Vaṅgīsa lovpriste Mesteren i hans nærvær med disse versene:

“Liksom månen stråler som solen
når de mørke skyer forsvinner,
slik overstråler du, min Mester,
alle mennesker med ditt ry.”

1.8.12 Vaṅgīsa

Vaṅgīsasutta

Like etter at Vaṅgīsa var blitt en arahant, oppholdt han seg i Anāthapiṇḍikas park
Jetalunden i Sāvattḥī og gledet seg over å ha funnet frihet. Da uttalte han disse versene:

“Beruset av diktning streifet vi
viden omkring, fra landsby til by:
da så vi den fullkomment Våkne
og vi fikk full tillit til ham.

Jeg hørte om personligheten
og dens faktorer, om sansene
og om verdens elementer.
Jeg lærte – og gikk ut som munk.

Til beste for alle mennesker
nådde de vise fram til oppvåkning!
For alle kvinner og alle menn
som praktiserer *hans* lære!

Dette er sagt slik som det er –
og slik som det er har jeg sett det!
Jeg har funnet den sanne mening –
Buddhas vei er gått til ende.

Jeg har sett hvor jeg kommer fra!
Mitt blikk er blitt rent og klart.
Trefoldig er min kunnskap, og jeg
kjenner andre menneskers sinn.”

1.9 Samtaler i skogen

Vanasaṃyutta

1.9.1 Ensomhet

Vivekasutta

Slik har jeg hørt det:

Det var en gang en munk som bodde i et skogholt i Kosala. En dag da han satt og mediterte, ble han plaget av uheldige og usunne tanker om verdslige saker. Den ånden som holdt til der i skogen, fikk medfølelse med munken og ville gjerne gi ham ny inspirasjon. Derfor gikk han bort til munken og sa:

“Du kom hit til skogen fordi du ville være alene.

Men nå streifer tankene dine om på villstrå.

Er du en mann, så ikke lengt etter andre!

Da kan du leve lykkelig uten lidenskaper.

Øv oppmerksomhet og fordriv din misnøye!

La oss huske deg som et godt menneske!

Det er vanskelig å fri seg fra avgrunnsstanken,
så ikke la deg rive med av sanselighetens dufter!

En munk bør øve oppmerksomhet
og riste av seg støvet som har lagt seg på ham
på samme måte som fuglen rister av seg
støv og sand som har satt seg mellom fjærene.”

Dette inspirerte munken til videre innsats.

1.9.2 Oppmuntring

Upaṭṭhānasutta

Det var en gang en munk som bodde i et skogholt i Kosala. En dag da han satt og mediterte, sovnet han. Den ånden som holdt til der i skogen, fikk medfølelse med munken og ville gjerne oppmuntre ham og gi ham ny inspirasjon. Derfor gikk han bort til munken og sa:

“Stå opp, munk! Hvorfor ligger du?
Hvilken nytte har du av å sove nå?
Hva hjelper det vel å sove
når man er gjennomboret av en pil?

Baser deg på den tilliten
som gjorde at du ble munk!
La denne tilliten ta styringen,
og hengi deg ikke til søvn!

Sanselige nytelser som tosker hengir seg til,
er kortvarige og flyktige.
Hvorfor skal søvnen få hemme
en som har gått ut fra hjemmet?

Hvis du fordriver begjær og lidenskap
og hvis du overvinner uvitenheten,
vil du foredle din visdom.
Så hvorfor la deg plage?

Hvis du skjærer bort din uvitenhet,
og hvis du utsletter dine negative tendenser,
slik at du ikke lenger opplever sorger og klager –
hvorfor skal du da la deg plage?

Hvis du setter kreftene inn
med styrke og med pågangsmot
slik at du streber mot nibbana –
hvorfor skal du da la deg plage?”

1.9.3 Kassapa og jegeren

Kassapagottasutta

Det var en gang en munk fra Kassapa-klanen som bodde i et skogholt i Kosala. En dag ga han veiledning til en jeger. Den ånden som holdt til der i skogen, fikk lyst til å få ham til å tenke seg om, så han gikk bort til Kassapa og sa:

“Det er dumt av en munk
å kaste bort tiden på å veilede
en uvettig jeger som vandrer
på bratte stier i fjellet.

Han forstår ikke det han hører
og han fatter ikke det han ser.
Tosken forstår slett ikke læren
selv om du forklarer den for ham.

Selv om du kommer med ti fakler,
og prøver å lyse for ham, Kassapa,
så kommer han ikke til å se noe som helst,
for han mangler evnen til å se.”

Kassapa ble sterkt grepet av det ånden sa.

1.9.4 Mange munk

Sambahulasutta

En gang bodde det mange munk i et skogholt i Kosala. Men etter at de hadde vært der i tre måneder under regntiden, vandret de videre. Da den ånden som holdt til der i skogen, ikke så den, begynte den å jamre, og den sa fram disse versene:

“I dag er jeg trist og lei,
for her ser jeg mange tomme sitteplasser.
Hvor har det blitt av Gotamas elever,
de som kunne så mye og talte så vakkert?”

En annen ånd svarte:

“De har gått til Magadha og til Kosala,
og noen av dem har gått til vajjienes land.
Munkene har intet fast oppholdssted,
og de vandrer som hjorter, hver for seg.”

1.9.5 Ānanda

Ānandasutta

En gang da Ānanda holdt til i et skogholt i Kosala, var han travelt opptatt med å formidle læren til legfolk. Den ånden som bodde der i skogen, fikk lyst til å få ham på andre tanker, så han gikk bort til ham og sa:

“Du har gått ut for å sitte under trærne,
og du søker nibbana i ditt hjerte.
Så mediter, Gotama!
Hva har du igjen for all denne skravlingen?”

Ānanda ble sterkt grepet av det ånden sa.

1.9.6 Anuruddha

Anuruddhasutta

En gang da Anuruddha holdt til i et skogholt i Kosala, kom det en gudinne ved navn Jālinī fra de trettitre gudenes himmel og besøkte ham. I et tidligere liv hadde hun vært gift med Anuruddha. Gudinnen sa:

“Rett dine tanker mot ditt tidligere liv
blant de trettitre guder der alle dine lyster ble tilfredsstilt,
der du tidligere strålte omgitt av vakre gudinner!”

Anuruddha svarte:

“Det går ille med slike selvopptatte gudinner,
og det går ille med dem som vil være sammen med dem.”

Jālinī sa:

“Den som ikke har sett Nandana-paradiset,
vet ikke hva lykke er!
Der bor de trettitre strålende gudevesenene!”

Anuruddha svarte:

“Du tåpe, du forstår ikke hva arahantene sier:
Alt som er sammensatt, er forgjengelig.
Det oppstår og det blir borte igjen.
Slik er de dynamiske av natur.
Det er godt å legge alt til ro.

Nå skal jeg ikke bli født igjen

i gudenes verden, Jālinī.

Fødslenes kretsløb er brakt til ende.

Nå skal jeg ikke bli født igjen.”

1.9.7 Nāgadatta

Nāgadattasutta

En gang da Nāgadatta holdt til i et skogholt i Kosala, gikk han altfor tidlig til husene i landsbyen og kom sent tilbake. Den ånden som holdt til der i skogen, fikk medfølelse med munken og ville gjerne oppmuntre ham og gi ham ny inspirasjon. Derfor gikk den bort til ham og sa:

“Du går for tidlig ut, Nāgadatta,
og du kommer sent tilbake.
Du er for mye sammen med legfolk
og involverer deg i deres gleder og sorger!

Jeg er redd for at Nāgadatta er litt for dristig
når han lever så tett innpå disse familiene.
Pass på at du ikke blir fanget av dødens konge,
han som gjør slutt på alt!”

Nāgadatta ble sterkt grepet av det ånden sa.

1.9.8 Husmoren

Kulagharaṇīsutta

Det var en gang en munk som bodde i et skogholt i Kosala. I en periode levde han altfor tett sammen med en familie der i strøket. Den ånden som bodde der i skogen, hadde medfølelse med ham og ville gjerne å få ham til å tenke seg om, så den tok skikkelse som husmoren der i familien, gikk bort til munken og sa:

“Folk samles ved elvebredden,
på markedet og langs gater og veier.
Når de kommer sammen, prater de
om meg og om deg. Hvorfor gjør de det?”

Munken svarte:

“Å, du vet hvordan skravla løper.
En munk bør tåle såpass.
Det er ikke noe å bli sint for,
for dette gjør ikke noen skade.

Den som skvetter for hvert et ord
som en sky gaselle i skogen,
kan sies å mangle standhaftighet.
Han klarer ikke å gjennomføre sin praksis.”

1.9.9 Munken fra Vajji-folket

Vajjiputtasutta

Det var en gang en munk fra vajji-folket som holdt til i et skogholt ved Vesāli. I byen var det en stor festival som varte hele natten, og munken ble trist over å høre trommer, musikk og festivalstøy, så han sa dette verset:

“Her sitter vi alene, hver for oss,
som trestokker henslengt i skogen!
På en natt som denne –
hvem kan vel ha det verre enn oss?”

Den ånden som holdt til der i skogen, fikk medfølelse med munken og ville gjerne oppmuntre ham og gi ham ny inspirasjon. Derfor gikk den bort til ham og sa:

“Her sitter dere alene, hver for seg,
som trestokker henslengt i skogen.
Det er mange som vil misunne dere for dette –
slik beboere i helvete misunner dem som er på vei til himmelen!”

Munken ble sterkt grepet av det ånden sa.

1.9.10 Resitasjon

Sajjhāyasutta

Det var en gang en munk som bodde i et skogholt i Kosala. Han var ivrig og flittig til å resitere tekstene, men etter en tid trakk han seg tilbake og ble helt taus. Da den ånden som bodde der i skogen, ikke lenger hørte at læren ble resitert, gikk han bort til munken og sa:

“Hvorfor leser du ikke lenger lærens ord
sammen med de andre munkene?
Den som hører lærens ord, blir glad,
og han høster ære og heder her og nå.”

Munken svarte:

“Tidligere lengtet jeg etter lærens ord,
inntil jeg ble fri fra alle lengsler.
Nå som jeg er fri fra alle lengsler,
betrakter jeg det jeg ser, hører og tenker,
og legger det deretter rolig bak meg.”

1.9.11 Usunne tanker

Akuslavitakkasutta

Det var en gang en munk som bodde i et skogholt i Kosala. En dag han satt og mediterte, ble han fylt av usunne tanker, som tanker om sanselighet og tanker om ondskap og grusomhet. Den ånden som holdt til der i skogen, fikk medfølelse med munken og ville gjerne oppmuntre ham og gi ham ny inspirasjon. Derfor gikk den bort til ham og sa:

“Du bruker ikke vettet,
men lar tankene fortære deg.
Legg bort dette uvettet
og begynn å tenke fornuftig!

Tenk heller på læremesteren,
på læren hans og på dine medvandrere,
og tenk på dine egne gode kvaliteter!
Det er noe som vil gjøre deg glad!

Når dette har gjort deg glad og tilfreds,
gjør du slutt på det som gjør vondt!”

Munken ble sterkt grepet av det ånden sa.

1.9.12 Midt på dagen

Majjhanhikasutta

Det var en gang en munk som bodde i et skogholt i Kosala. En dag kom den ånden som holdt til der i skogen, bort til ham og sa:

“Når fuglene tier stille
i heten midt på dagen,
hører jeg lyder i skogen,
og da blir jeg redd.”

Munken svarte:

“Når fuglene tier stille
i heten midt på dagen,
hører jeg lyder i skogen,
og da blir jeg glad.”

1.9.13 Munker uten klar forstand

Pākatindriyasutta

Det var en gang noen munker som bodde i et skogholt i Kosala. De var stolte, arrogante, vinglete og pratsomme, og praten gikk om løst og fast. De glemte å praktisere oppmerksomhet, de manglet klar forstand og konsentrasjon slik at tankene løp fra det ene til det andre som dukket opp i bevisstheten. Den ånden som holdt til der i skogen, fikk medfølelse med munkene og ville gjerne oppmuntre dem og gi dem ny inspirasjon. Derfor gikk den bort til dem og sa:

“Før i tiden levde de munkene
som var Gotamas elever, lykkelig.
De mottok sin mat uten å stille krav
og de fant ligge- og sitteplasser uten å stille krav.
De visste at verden er forgjengelig
og slik gjorde de slutt på sine lidelser.

Nå har de fornedret seg selv
og henvendt til simpel oppførsel.
De eter og eter til de faller omkull
og drømmer om andres eiendom.

Jeg bøyer meg i hilsen for munkeordenen
og for noen av dem som er her til stede.
Andre er forfalne og har ingen hjelpere.
De er liksom sultne spøkelser.

Jeg snakker her til dem som lever i slapphet.
Men jeg bøyer meg for dem som trener iherdig.”

Munkene ble sterkt grepet av det ånden sa.

1.9.14 Duften av lotus

Gandhatthenasutta

Det var en gang en munk som bodde i et skogholt i Kosala. En dag da han var ferdig med matrunden og hadde spist, gikk han og badet i en lotusdam og luktet på en rød lotusblomst. Den ånden som holdt til der i skogen, fikk medfølelse med munken og ville gjerne oppmuntre ham og gi ham ny inspirasjon. Derfor gikk den bort til ham og sa:

“Denne blomsten, som er født i vannet,
lukter du på uten å ha fått lov til det.
Dette er en form for tyveri.
Du er en dufttyv, min herre!”

Munken svarte:

“Jeg bryter den ikke av, jeg tar den ikke bort.
Jeg lukter bare på blomsten på avstand.
Så hvordan kan du da finne på
å kalle meg en dufttyv?

Hvorfor kan du ikke heller
reservere dette ordet
for en som graver opp lotusen med rot
og bryter av stilkene?”

Ånden sa:

“Jeg bryr meg ikke om å si noe
til en med en karakter så tilgriset
som forkleet til ei tjenestejente.
Men til deg vil jeg si noe.

En forseelse som den onde regner
bare som en ubetydelig bagatell,
er stor som en tordensky for den
som alltid søker å forbedre seg.”

Munken sa:

“Du kjenner meg virkelig, du ånd,
og jeg forstår at du har omsorg for meg.
Skulle du se noe slikt igjen,
så gi meg klar beskjed!”

Ånden:

“Jeg kan ikke alltid passe på deg,
du må ikke gjøre deg avhengig av andre.
Du må selv vite hvordan
du skal oppnå lykken, munk!”

Munkene ble sterkt grepet av det ånden sa.

1.10 Samtaler med yakkhaer

Yakkhasaṃyutta

[Note: Det er ikke alltid lett å finne presise norske ord for vesener i indisk mytologi. En yakkha var et åndevesen, ofte med store krefter, noen ganger med status nærmest som en gud, andre ganger farlig, ondsinnet og skadelig som et troll. I disse tekstene opptrer yakkhaene som oftest på samme måte som gudene ellers i de buddhistiske tekstene, det vil si at de er en slags ikke-mennesker med menneskelige egenskaper, og de kommer gjerne og lytter til Mesterens veiledninger.]

1.10.1 Indaka

Indakasutta

En gang da Mesteren var i Rājagaha, oppholdt han seg på Inda-fjellet, der en yakkha ved navn Indaka holdt til. Yakkhaen Indaka gikk bort til Mesteren og sa:

“De oppvåknete sier at kropp og sjel ikke er det samme.
Hvordan kan da sjelen finne denne kroppen?
Hvor kommer denne knokkelhaugen fra?
Hvordan blir den produsert i mors liv?”

Mesteren svarte:

“Først er den som et lite frø.
Frøet spirer og vokser.
Det utvikler seg gjennom flere stadier,
inntil kroppen er dannet med hud og hår.
Det som moren spiser og drikker,
blir til næring for det ufødte barnet.”

1.10.2 (10.2) Sakka

Sakkanāmasutta

En gang da Mesteren var i Rājagaha, oppholdt han seg på Gribbetoppen. Da kom det en yakkha ved navn Sakka bort til Mesteren og sa:

“Det sømmer seg ikke at du
som har lagt bindingene bak deg,
som har oppnådd fullkommen frihet,
skal være lærer for andre, munk!”

Mesteren svarte:

“Hør her, Sakka. Det sømmer seg ikke at
den vise legger seg opp i hvordan
andre mennesker ordner sitt samliv.

Hvis han underviser andre
og selv har et lett og lyst sinn,
så binder han seg ikke til dem.
Han gir uttrykk for ren medfølelse.”

1.10.3 Sūciloma

Sūcilomasutta

En gang da Mesteren var i Gaya, satt han i nærheten av en steindysse der yakkhaen Sūciloma bodde. Akkurat da var yakkhaene Khara og Sūciloma like i nærheten, og Khara sa:

“Der er det en munk!”

“Nei, det er ikke noen munk,” svarte Sūciloma. “Det er bare en liten munkespirrevipp.”

“Da får vi finne ut om det er en virkelig bare munk eller bare en liten munkespirrevipp.”

Dermed gikk Sūciloma bort til Mesteren og bøyde seg over ham. Mesteren bøyde seg bort. Da sa Sūciloma:

“Er du redd for meg?”

“Nei, jeg er ikke redd for deg, min venn. Men det er ikke bra å berøre deg.”

“Jeg har et spørsmål til deg, munk. Hvis du ikke kan svare, skal jeg gjøre deg gal, eller jeg knuser hjertet ditt, eller jeg tar deg i føttene og slenger deg over på den andre siden av Ganges!”

“Jeg ser ikke noen i hele verden med alle dens med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, som kan gjøre meg gal, knuse hjertet mitt, eller ta meg i føttene og slenge meg over på den andre siden av Ganges. Men spør nå om hva du vil, min venn.”

Sūciloma sa:

“Hva er årsaken til lidenskap og aggresjon?

Hvorfor føler vi tiltrekning, frastøting og redsel?

Hva er opphavet til tankene som flager omkring
som ei kråke som smågutter holder i band?”

Mesteren svarte:

“Lidenskap og aggresjon har utspring i deg selv.

Det samme har tiltrekning, frastøting og redsel.
Du er selv opphavet til tankene som flagrer omkring
som ei kråke som smågutter holder i band.

De vokser ut av deg selv, ut av ditt begjær,
akkurat som greinene vokser ut av et banantre.
De slynger seg om forskjellige sansenytelser,
som en slyngplante slynger seg om trærne.

De som forstår dette som det er,
de klarer også å legge det bort.
Hør her, yakkha! De klarer å krysse
den elven som er som er så vanskelig å krysse
og som de aldri tidligere hadde krysset!
Det blir ingen ny tilblivelse for dem.”

1.10.4 Maṇibhadda

Maṇibhaddasutta

En gang da Mesteren var i Magadha, holdt han til ved helligdommen Maṇimālika, der yakkhaen Maṇibhadda bodde. Maṇibhadda kom bort til Mesteren og sa:

“Den som øver oppmerksomhet
har det alltid godt, og han blir lykkelig.
Det går bedre og bedre dag for dag
og han blir fri fra alt hat.”

Mesteren svarte:

“Den som øver oppmerksomhet
har det alltid godt, og han blir lykkelig.
Det går bedre og bedre dag for dag
men han blir ikke fri fra alt hat.

Men den som legger vekt på ikke-vold
og bestreber seg på dette dag og natt,
som føler vennlighet overfor alt som lever,
han vil ikke utvikle noe hat.”

1.10.5 Sānu

Sānusutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattḥī, ble Sānu, sønn av en kvinne som var tilhenger av Buddha, besatt av en yakkha. Moren hans ble fortvilet og uttalte disse versene:

“Jeg har hørt arahanter fortelle
at yakkhaer ikke plager dem
som samvittighetsfullt overholder
alle høytider og festdager,

både de regulære og de ekstraordinære,
og som lever et høyverdilig liv.
Men nå ser jeg yakkhaen plage
min sønn, Sānu!”

Yakkhaen svarte:

“Hvis du har hørt arahanter fortelle
at yakkhaer ikke plager dem
som samvittighetsfullt overholder
alle høytider og festdager,

både de regulære og de ekstraordinære,
og som lever et høyverdilig liv,
da skal du fortelle Sānu,
når han våkner, at yakkhaen sa:

‘Ikke gjør noe ondt,
verken åpenlyst eller i det skjulte!

Hvis du gjør noe som er ondt,
eller hvis du kommer til å gjøre det,
blir du aldri kvitt smertene,
selv om du prøver å flykte fra dem!”

Sānu kom til seg selv og sa:

“Folk gråter over en som er død,
eller over en levende som er fraværende.
Men jeg er jo her, mamma!
Så hvorfor gråter du over meg?”

Moren sa:

“Folk gråter over en som er død,
eller over en levende som er fraværende.
De gråter også over en som har gitt avkall
på sansenyelser, men som har falt tilbake igjen.

For selv om han lever, er han død, min sønn!
Vil du atter tilbake til aske og glør
etter at du har unnsuppet dette?
Vil du tilbake til helvete
etter at du har klart å komme deg unna?

Men gjør som du vil, gutten min!
Hvem skal meg beklage meg overfor?
Selv om du har unnsuppet flammene,
vil du visst gjerne tilbake dit!”

1.10. 6. Piyaṅkara

Piyaṅkarasutta

En gang da munken Anuruddha var i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, sto han tidlig opp en morgen og begynte å resitere læretekster.

Ei yakkha-mor som var i nærheten, fikk høre dette. Hun hysjet på ungen sin, og hvisket:

“Hysj, Piyaṅkara, vær stille som ei mus!

Munken resiterer tekster om læren!

Tenk om vi kunne lære de versene

og gjøre slik de sier.

Det hadde sannelig vært bra for oss!

Hvis vi bare kunne la andre være i fred

og ikke si noe som vi vet ikke er sant,

og øve oss i å gjøre det som er godt,

så kanskje vi kunne fri oss fra trollhammen!”

1.10.7 Punabbasu

Punabbasusutta

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte han munkene med ord om læren og om. Munkene lyttet til læren med interesse og full oppmerksomhet. Ei yakkha-mor som var i nærheten, fikk høre dette. Hun hysjet på barna sine, og hvisket:

“Hysj, vær stille, Uttara!
Hysj, vær stille, gutten min,
så jeg kan høre ordene til læreren,
ordene til den fremste av dem som er oppvåknet!

Mesteren sa at nibbana
er frihet fra alle bindinger.
Denne læren er meg
uendelig kjær!

Jeg er glad i sønnen min,
jeg er glad i mannen min.
Men enda mer glad er jeg
i å følge den veien han viser.

For verken sønn eller ektemann
kan fri meg fra det som gjør vondt,
slik som det å lytte til den gode lære
befrir alle levende vesener fra det vonde.

Jeg vil gjerne høre den læren
som gir frihet fra sorger, alderdom og død
som denne verden er så full av.
Så vær stille, Punabbasu!”

Punabbasu svarte:

“Jeg skal ikke si et ord, mamma.
Og Uttara lager heller ikke en lyd.
Så bare lytt til læren, du!
Det er godt å høre den sanne lære.
Når vi har det vondt her i verden,
er det fordi vi ikke har hørt læren, mamma!

Den oppvåknete er i sin siste tilværelse.
Han som ser, gir undervisning i læren!
Han sprer lys i mørket
for både guder og mennesker.”

Moren sa:

“Så bra! Min egen sønn,
næret ved mitt bryst, er en vismann!
Sønnen min elsker å lytte
til den oppvåknedes rene lære!

Velsignet skal du være, Punabbasu!
I dag er jeg blitt fri!
Vi lytter til den edles sannheter,
og du skal også høre dem fra meg, Uttara!”

1.10.8 Sudatta

Sudattasutta

En gang da Mesteren var i Rājagaha, holdt han til i den svale lunden. Akkurat da var den rike borgeren Anāthapiṇḍika i Rājagaha i forbindelse med noen forretninger. Anāthapiṇḍika fikk høre at det skulle ha stått fram en mann som var oppvåknet, og straks ville han besøke Mesteren. Men så innså han at det var for sent på dagen til å besøke Mesteren, så han bestemte seg for å gå neste dag. Dette tenkte han på da han gikk og la seg. Tre ganger i løpet av natten våknet han og syntes det begynte å lysne.

Deretter gikk Anāthapiṇḍika til inngangen til den svale lunden, og porten ble åpnet av usynlige ånder. Men idet han kom ut av byen, syntes han lyset forsvant og det ble mørkt, så han ble redd og fikk gåsehud av skrekk. Han ville aller helst snu og gå tilbake igjen. Da sa den usynlige yakkhaen Sīvaka:

“Hundre elefanter, hundre hester,
hundre vogner forspent med muldyr,
hundre tusen jomfruer med juveler og ringer,
er ikke verd en brøkdel av et videre skritt.

Gå videre, borger! Gå videre!
Det er bedre for deg å fortsette
enn å vende om og gå tilbake.”

Da letnet mørket for Anāthapiṇḍika. Det ble lyst så han kunne se igjen, og redselen forlot ham. Men så ble det mørkt igjen, lyset forsvant, og han fikk gåsehud av skrekk. Han ville aller helst snu og gå tilbake igjen. Da gjentok den usynlige yakkhaen Sīvaka:

“Hundre elefanter, hundre hester,
hundre vogner forspent med muldyr,
hundre tusen jomfruer med juveler og ringer,
er ikke verd en brøkdel av et videre skritt.

Gå videre, borger! Gå videre!
Det er bedre for deg å fortsette
enn å vende om og gå tilbake.”

Da letnet mørket for Anāthapiṇḍika. Det ble lyst så han kunne se igjen, og redselen forlot ham. Men så ble det mørkt for tredje gang, lyset forsvant, og han fikk gåsehud av skrekk. Han ville aller helst snu og gå tilbake igjen. Da gjentok den usynlige yakkhaen Sīvaka:

“Hundre elefanter, hundre hester,
hundre vogner forspent med muldyr,
hundre tusen jomfruer med juveler og ringer,
er ikke verd en brøkdel av et videre skritt.

Gå videre, borger! Gå videre!
Det er bedre for deg å fortsette
enn å vende om og gå tilbake.”

Da letnet mørket for Anāthapiṇḍika. Det ble lyst så han kunne se igjen, og redselen forlot ham. Han gikk inn i den svale lunden og gikk bort til Mesteren. Da hadde Mesteren nettopp stått opp og gikk og praktiserte gående meditasjon. Han fikk se Anāthapiṇḍika komme gående, gikk ned fra vandrebanen sin, satte seg på en sitteplass som sto klar for ham og sa:

“Velkommen, Sudatta!”

Anāthapiṇḍika ble glad og overrasket over at Mesteren kjente det virkelige navnet hans. Han bøyde seg til marken for Mesterens føtter og sa:

“Har du sovet godt i natt, Mester?”

Mesteren svarte:

“En brahman som har nådd det endelige nibbana,
sover alltid godt! For det hefter ikke lenger

noen sanselighet ved ham. Han har kjølt seg ned
og er fri fra enhver involvering.

Når alle bindinger er skåret over
og alle sorger er fordrevet fra hjertet,
da sover den fredelige godt,
siden han har funnet fred i sinnet.”

1.10.9 Første tekst om Sukkā

Paṭhamasukkāśutta

En gang da Mesteren oppholdt seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha, var nonnen Sukkā omgitt av en stor folkemengde som hun ga undervisning i læren. Og en yakkha var så fornøyd med undervisningen hennes at den gikk gatelangs i byen og ropte ut:

“Hva er det med Rājagaha-folk?

Som drukne virrer de gatelangs!

Ser ikke lyset, hører ikke

Sukkā forklare Buddhas lære.

Men de vise, skulle jeg tro,

ville begjærlig drukket disse

gyllensøte, styrkende ord –

slik en vandrer slurper regnvann.”

1.10.10 Andre tekst om Sukkā

Dutiyasukkāsutta

En gang da Mesteren oppholdt seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha, var det en legmannstilhenger som ga mat til nonnen Sukkā. Og en yakkha var så begeistret for henne at den gikk gatelangs i byen og ropte ut:

“Den kloke legmannen
som ga mat til Sukkā,
som er fri fra alle bindinger,
vinner i sannhet store fortjenester!”

1.10.11 Cīrā

Cīrāsutta

En gang da Mesteren oppholdt seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha, var det en legmannstilhenger som ga mat til nonnen Cīrā. Og en yakkha var så begeistret for henne at den gikk gatelangs i byen og ropte ut:

“Den kloke legmannen
som ga mat til Cīrā,
som er fri fra alle bindinger,
vinner i sannhet store fortjenester!”

1.10.12 Ālavaka

Ālavakasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang var Mesteren i Ālavī, der en yakkha ved navn Ālavaka holdt til. Yakkhaen gikk bort til Mesteren og sa:

“Kom ut, munk!”

“Det er greit, min venn,” svarte Mesteren og kom ut.

“Gå inn igjen, munk!”

“Det er greit, min venn,” svarte Mesteren og gikk inn.

Dette gjentok seg to ganger til, men da yakkhaen for fjerde gang ba Mesteren komme ut, svarte han:

“Nei, nå kommer jeg ikke ut, min venn. Gjør det du har tenkt å gjøre.”

“Jeg har et spørsmål til deg, munk. Hvis du ikke kan svare, skal jeg gjøre deg gal, eller jeg knuser hjertet ditt, eller jeg tar deg i føttene og slenger deg over på den andre siden av Ganges!”

“Jeg ser ikke noen i hele verden med alle dens med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, som kan gjøre meg gal, knuse hjertet mitt, eller ta meg i føttene og slenge meg over på den andre siden av Ganges. Men spør nå om hva du vil, min venn.”

Ālavaka sa:

“Hva er den største rikdom et menneske kan ha?

Hva bringer lykke hvis det blir godt utført?

Hvilken smak er den søteste som finnes?

Hvordan sier man det er best å leve?”

Mesteren svarte:

“Tillit er den største lykke et menneske kan ha.

Gode gjerninger bringer lykke.

Sannheten smaker søtest av alt.

Det beste er å leve i visdom.”

Ālavaka spurte:

“Hvordan krysser man floden?

Hvordan krysser man havet?

Hvordan overvinner man lidelse?

Hvordan kan vi bli rensset?”

Mesteren svarte:

“Med tillit krysser man floden.

Med flid krysser man havet.

Med innsatsvilje overvinner man lidelse.

Med visdom kan vi bli rensset.”

Ālavaka sa:

“Hvordan vinner man visdom?

Hvordan vinner man rikdom?

Hvordan får man et godt omdømme?

Hvordan knytter man venner til seg?

Hvordan kan vi bli fri fra sorger

i denne verden og den neste?”

Mesteren svarte:

“Den som har tillit til de ærverdiges lære,
finner svalende lindring.

Den lærvillige som flittig studerer,
erhverver seg visdom.

Den utholdende, som gjør hva rett er,
og som er iherdig, vinner seg rikdom.
Ved sannferdighet får man et godt omdømme.
Ved gavmildhet knytter man venner til seg.

Slik kan vi bli fri fra sorger
i denne verden og den neste:
Den legmann som praktiserer fire prinsipper –
sannferdighet, selvbeherskelse, standhaftighet og gavmildhet –
slipper å sørge etterpå.

Spør du bare så mange du vil,
av vanlige mennesker, brahmaner og eneboere,
om det finnes noe som er bedre enn
sannferdighet, selvbeherskelse, gavmildhet og utholdenhet.”

Ālavaka sa:

“Hvorfor i all verden skal jeg spørre
vanlige mennesker, brahmaner og eneboere?
I dag forstår jeg klart hva som er
det beste grunnlaget for framtidig lykke.

Det var heldig for meg at den oppvåkne
kom til Ālavā i dag!
Nå forstår jeg klart
hvilke gaver som gir gode frukter.

Nå vil jeg legge ut på vandring
fra landsby til landsby, fra by til by,
og lovprise den oppvåkne
og den beste av alle lærer.”

1.11. Samtaler med Sakka

Sakkasaṃyutta

1.11.1. Første kapittel

Paṭhamavagga

1.11.1.1 (1.11.1) Suvīra

Suvīrasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“Munker!”

“Ja, Mester,” svarte munkene

Mesteren sa:

“En gang gikk asuraene til angrep på gudene, munker, og Sakka, gudenes konge tilkalte gudesønnen Suvīra og sa:

‘Nå går disse asuraene til angrep på gudene, kjære Suvīra. Gå til motangrep på dem!’”

“Ja vel, min herre,” svarte Suvīra. Men har somlet, så Sakka måtte gjenta ordren.

Suvīra svarte at det skulle han gjøre, men han somlet fortsatt. For tredje gang sa Sakka:

‘Nå går disse asuraene til angrep på gudene, kjære Suvīra. Gå til motangrep på dem!’”

“Ja vel, min herre,” svarte Suvīra. Men da han fortsatt somlet, sa Sakka:

‘Det finnes et sted der du kan finne lykken

uten å streve eller anstrenge deg.

Dra dit, Suvīra.

Og vis meg veien dit, også!’

Suvīra svarte:

‘Vis meg det høyeste og det beste, Sakka,
det som man kan oppnå uten noe slit,
det man kan oppnå uten anstrengelser,
og der man får alle sine ønsker oppfylt!’

Sakka sa:

‘Dra dit hvor det ikke er noe strev
og der fravær av anstrengelser
fører til den høyeste lykke, Suvīra!
Og vis meg veien dit, også!’

Suvīra svarte:

‘Vis meg det høyeste og det beste, Sakka,
den lykke og den frihet fra sorg
som vi kan oppnå uten noen anstrengelser!
Vis meg veien dit, du høyeste gud!’

Sakka sa:

‘Hvis ingen gjør noe som helst,
kommer heller ikke noen til å bli født.
Det er veien til nibbana.
Dra dit, du Suvīra, og vis meg veien dit, også!’

Sakka, gudenes konge, lever på fruktene av sine egne gode fortjenester, munker. Han har oppnådd herredømme blant de trettitre gudene og han er en som taler rosende om iherdig innsats. Så sørg for at dere, som har forlatt hjemmet for å følge den gode treningsdisiplinen, passer på å trene energisk og iherdig slik at dere kan oppnå det dere ennå ikke har oppnådd, nå fram til dit hvor dere ennå ikke har nådd fram og virkeliggjøre det dere ennå ikke har virkeliggjort.”

1.11.1.2 (1.11.2) Susīma

Susīmasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvatthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“Munker!”

“Ja, Mester,” svarte munkene

Mesteren sa:

“En gang gikk asuraene til angrep på gudene, munker, og Sakka, gudenes konge tilkalte gudesønnen Susīma og sa:

‘Nå går disse asuraene til angrep på gudene, kjære Susīma. Gå til motangrep på dem!’”

“Ja vel, min herre,” svarte Susīma. Men har somlet, så Sakka måtte gjenta ordren. Susīma svarte at det skulle han gjøre, men han somlet fortsatt. For tredje gang sa Sakka:

‘Nå går disse asuraene til angrep på gudene, kjære Susīma. Gå til motangrep på dem!’”

“Ja vel, min herre,” svarte Susīma. Men da han fortsatt somlet, sa Sakka:

‘Det finnes et sted der du kan finne lykken
uten å streve eller anstrenge deg.

Dra dit, Susīma.

Og vis meg veien dit, også!’

Susīma svarte:

‘Vis meg det høyeste og det beste, Sakka,
det som man kan oppnå uten noe slit,
det man kan oppnå uten anstrengelser,
og der man får alle sine ønsker oppfylt!’

Sakka sa:

‘Dra dit hvor det ikke er noe strev
og der fravær av anstrengelser
fører til den høyeste lykke, Susīma!
Og vis meg veien dit, også!’

Susīma svarte:

‘Vis meg det høyeste og det beste, Sakka,
den lykke og den frihet fra sorg
som vi kan oppnå uten noen anstrengelser!
Vis meg veien dit, du høyeste gud!’

Sakka sa:

‘Hvis ingen gjør noe som helst,
kommer heller ikke noen til å bli født.
Det er veien til nibbana.
Dra dit, du Susīma, og vis meg veien dit, også!’

Sakka, gudenes konge, lever på fruktene av sine egne gode fortjenester, munk. Han har oppnådd herredømme blant de trettitre gudene og han er en som taler rosende om iherdig innsats. Så sørg for at dere, som har forlatt hjemmet for å følge den gode treningsdisiplinen, passer på å trene energisk og iherdig slik at dere kan oppnå det dere ennå ikke har oppnådd, nå fram til dit hvor dere ennå ikke har nådd fram og virkeliggjøre det dere ennå ikke har virkeliggjort.”

1.11.1.3 (1.11.3) Banneret

Dhajaggasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“Munker!”

“Ja, Mester,” svarte munkene

Mesteren sa:

“Det sto en gang et slag mellom gudene og asuraene, munker. Da talte Sakka, gudenes konge, til gudene og sa:

‘Hvis dere blir grepet av frykt og redsel, mine herrer, så se opp på spissen av banneret mitt. Når dere gjør det, vil frykten og redselen forlate dere. Hvis dere ikke kan se banneret mitt, så se opp på spissen av banneret til Pajāpati, gudenes konge. Da vil frykten og redselen forlate dere. Hvis dere ikke kan se banneret til Pajāpati, så se opp på spissen av banneret til Varuṇa, gudenes konge. Da vil frykten og redselen forlate dere. Hvis dere ikke kan se banneret til Varuṇa, så se opp på spissen av banneret til Īsāna, gudenes konge. Da vil frykten og redselen forlate dere.’

Det kan hende at frykten og redselen vil forlate den som ser opp på spissen av banneret til Sakka eller de andre gudene, munker. Men det kan også hende at dette ikke skjer. Og hvorfor det? Det er fordi Sakka, gudenes konge, ikke er fri fra lidenskaper, aggresjon og uvitenhet, og han er fryktssom og lettskremt, han kan lett få panikk og flykte.

Men det sier jeg dere, munker: Hvis dere opplever frykt eller redsel når dere sitter ute i skogen, under et tre eller i enerom, så tenk på meg slik: Han er en ærverdig Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, – en uforlignelig trener for folk som kan trenes, – guders og menneskers lærer, en våken Mester. Hvis dere opplever frykt eller redsel, kommer dette til å forsvinne når dere tenker på meg på denne måten.

Men hvis dere ikke husker på meg, kan dere tenke på læren slik: Den læren som Mesteren har forklart så tydelig, er noe som alle selv kan se. Den gir resultater her og nå, innbyr til innsyn, fører til målet og forstandige mennesker kan selv finne ut av den. Hvis dere opplever frykt eller redsel, kommer dette til å forsvinne når dere tenker på læren på denne måten.

Men hvis dere ikke husker på læren, kan dere tenke på fellesskapet av ordinerte elever slik: Fellesskapet av Mesterens elever, det vil si de fire parene av personer eller de åtte menneskene, viser god oppførsel og har edel levemåte, de følger den rette vei uten overtredelser. Dette fellesskapet fortjener heder, gjestfrihet, gaver og respekt. Dette er den beste åker å så i for å høste gode fortjenester. Hvis dere opplever frykt eller redsel, kommer dette til å forsvinne når dere tenker på fellesskapet av ordinerte elever på denne måten. Og hvorfor? Det er fordi den ærverdige som har våknet fullt og helt ved egen hjelp, er fri fra lidenskaper, aggresjon og uvitenhet. Han er verken fryktsom eller lettskremt, og han får ikke panikk og flykter.”

Slik talte Mesteren. Deretter la han til disse versene:

“Hvis dere blir grepet av frykt og redsel
mens dere sitter ute i skogen,
under et tre eller i enerom,
så tenk på den oppvåkne.

Hvis dere ikke tenker på den oppvåkne,
på den beste og fremste av alle mennesker,
så tenk på læren hans, den som fører til frihet
og som han har forklart så tydelig.

Hvis dere ikke husker på læren hans,
den som fører til frihet og er forklart så tydelig,
så tenk på fellesskapet av hans elever,
den beste åker å så i for å høste gode fortjenester.

Når dere på denne måten tenker på
den fullkomment oppvåkne,
hans lære og fellesskapet av hans elever,
skal dere ikke oppleve noen frykt eller redsel.”

1.11.1.4 (1.11.4) Tålmodighet

Vepacittisutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“Det sto en gang et slag mellom gudene og asuraene, munker. Asuraenes konge, Vepacitti, talte til asuraene og sa:

‘Hvis vi vinner i dette slaget mot gudene, mine herrer, så bind Sakka, gudenes konge om hender, føtter og hals og før ham fram for meg i asuraenes hovedstad!’

Sakka, gudenes konge, talte også til gudene og sa:

‘Hvis vi vinner i dette slaget mot asuraene, mine herrer, så bind Vepacitti, asuraenes konge om hender, føtter og hals og før ham fram for meg i Sudhamma-salen!’

Så sto slaget, og gudene vant over asuraene. De trettittre gudene bandt Vepacitti, asuraenes konge om hender, føtter og hals og førte ham fram for Sakka, gudenes konge, i Sudhamma-salen. Vepacitti overhøvlet Sakka på det groveste både da han ble ført bundet fram for Sakka i tronsalen Sudhamma og da han ble ført ut igjen.

Vognstyreren Mātali spurte Sakka:

‘Er du redd nå, Sakka?

Eller er det fordi du er svak

at du finner deg i

slik grov kjeft fra Vepacitta?’

Sakka svarte:

‘Jeg er verken redd eller svak

fordi om jeg viser tålmodighet.

Hvis jeg skulle gi meg til å krangle

med en tosk, ville jeg jo være dum.’

Mātali sa:

‘Men tosken blir bare mer oppkjeftige
hvis man ikke tar igjen med dem.
Derfor bør den som er klok,
holde tosken i tømme med makt.’

Sakka svarte:

‘For min del mener nå jeg
at når man ser en tosk som er rasende,
stopper man ham best ved å øve
oppmerksomhet og sinnsro.’

Mātali sa:

‘Det er et alvorlig feilgrep
å vise en slik tålmodighet, Sakka.
For når en tosk tror du viser
tålmodighet fordi du er redd,

vil tullingen slett ikke gi seg,
men storme fram på samme måte
som oksen forfølger den som flykter.’

Sakka svarte:

‘La ham da bare innbille seg
at jeg er redd – om han vil.
Av alle foredlende egenskaper
finnes intet høyere enn tålmodighet.

Den som er sterk, men rolig,
viser tålmodighet med den svake.
Det er en høyere form for tålmodighet

enn når den svake er tålmodig
bare fordi han ikke har noe valg.

Den som tror at toskenes styrke er ekte styrke,
vil si at sann styrke er svakhet.
Den sterke, som tar vare på det som er rett,
vil ikke gi seg ut i krangel.

Den dårligste av de to er han
som kjefter tilbake når han får kjeft.
Den som lar være å kjeft tilbake,
høster en seier som er vanskelig å vinne.

Han søker det beste for begge,
både for seg selv og for motparten.
Når han ser at den andre er sint,
bevarer han ro og oppmerksomhet.

Slik helbreder han begge,
både seg selv og sin motpart.
Det er bare slike som ikke forstår dette,
som vil regne ham som en tosk.’

Sakka, gudenes konge, lever på fruktene av sine egne gode fortjenester, munker. Han har oppnådd herredømme blant de trettitre gudene og han er en som taler rosende om tålmodighet og mildhet. Så sørg for at dere, som har forlatt hjemmet for å følge den gode treningsdisiplinen, passer på å øve tålmodighet og mildhet.”

1.11.1.5 (1.11.5) Gode ord gir seier

Subhāsitaḥayasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattḥī, vendte han seg mot munkene og sa:

“Det sto en gang et slag mellom gudene og asuraene, munkar. Asuraenes konge, Vepacitti, henvendte seg til Sakka, gudenes konge, og sa:

‘Skal vi la seieren gå til den som snakker best for seg?’

‘Ja, vi lar seieren gå til den som snakker best for seg,’ svarte Sakka.

Dermed samlet begge to sine skarar av følgesvenner og lot dem sette seg, idet de sa:

‘Disse skal dømme hvem som snakker godt og hvem som snakker dårlig.’

Så sa Vepacitti:

‘Du kan begynne, Sakka.’

Men Sakka svarte:

‘Du er eldst av oss, Vepacitti. Du kan begynne.’

Da uttalte Vepacitti dette verset:

‘Tosker blir bare mer oppkjeftige
hvis man ikke tar igjen med dem.
Derfor bør den som er klok,
holde toskan i tømme med makt.’

Da asuraene hørte dette verset til Vepacitti, jublet de. Men gudene satt der tause. Da sa Vepacitti at nå var det Sakkas tur. Sakka uttalte dette verset:

‘For min del mener nå jeg
at når man ser en tosk som er rasende,
stopper man ham best ved å øve
oppmerksomhet og sinnsro.’

Da gudene hørte dette verset til Sakka, jublet de. Men asuraene satt der tause. Da sa Sakka at nå var det Vepacittis tur igjen. Vepacitti uttalte dette verset:

‘Det er et alvorlig feilgrep
å vise en slik tålmodighet, Sakka.
For når en tosk tror du viser
tålmodighet fordi du er redd,

vil tullingen slett ikke gi seg,
men storme fram på samme måte
som oksen forfølger den som flykter.’

Da asuraene hørte dette verset til Vepacitti, jublet de. Men gudene satt der tause. Da sa Vepacitti at nå var det Sakkas tur. Sakka uttalte disse versene:

‘La ham da bare innbille seg
at jeg er redd – om han vil.
Av alle foredlende egenskaper
finnes intet høyere enn tålmodighet.

Den som er sterk, men rolig,
viser tålmodighet med den svake.
Det er en høyere form for tålmodighet
enn når den svake er tålmodig
bare fordi han ikke har noe valg.

Den som tror at toskenes styrke er ekte styrke,
vil si at sann styrke er svakhet.
Den sterke, som tar vare på det som er rett,
vil ikke gi seg ut i krangel.

Den dårligste av de to er han
som kjefter tilbake når han får kjeft.
Den som lar være å kjefte tilbake,
høster en seier som er vanskelig å vinne.

Han søker det beste for begge,
både for seg selv og for motparten.
Når han ser at den andre er sint,
bevarer han ro og oppmerksomhet.

Slik helbreder han begge,
både seg selv og sin motpart.
Det er bare slike som ikke forstår dette,
som vil regne ham som en tosk.’

Da gudene hørte dette verset til Sakka, jublet de, men asuraene satt der tause. Men deretter sa både guder og asuraer:

‘De versene som Vepacitti, asuraenes konge, uttalte, handler om vold og makt, om kranjel, strid og kiv. Men de versene som Sakka, gudenes konge, uttalte, handler om overtalelse og mildhet, om enighet, vennskap og harmoni. Derfor vinner Sakka med sine gode ord.’

På den måten ble Sakka, gudenes konge, seierherre som følge av sine gode ord, munker.”

1.11.1.6 (1.11.6) Fuglereir

Kulāvakasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“Det sto en gang et slag mellom gudene og asuraene, munkar. I det slaget vant asuraene, og gudene flyktet mot nord mens de ble forfulgt av asuraene. Da sa Sakka, gudenes konge, dette verset til vognstyreren Matāli:

“Pass på at vogna ikke skubber borti
noen av fuglereira her i bommulstrærne, Matāli!
Jeg vil heller miste livet for asuraene
enn å ødelegge noen av disse reira!”

“Ja vel, Herre,” svarte Matāli og snudde forspannet på tusen hester. Da tenkte asuraene:

“Sakka, gudenes konge, har snudd forspannet på tusen hester! Han har tenkt å gå til motangrep!”

Og asuraene ble så redde at de flyktet inn i borgen sin. Slik seiret Sakka fordi han viste omsorg, munkar.”

1.11.1.7 (1.11.7) Intet svik

Nadubbhīyasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“En dag da Sakka, gudenes konge, gikk for seg selv, tenkte han:

‘Jeg vil ikke svike selv den som er min fiende.’

Vepacitti, asuraenes konge, forsto hva han tenkte og gikk bort til ham. Sakka fikk øye på ham og sa:

‘Stopp der, Vepacitti! Nå er du min fange!’

‘Husk på at du ikke slipper taket i den tanken du nettopp hadde.’

‘Ja, hvis du sverger at heller ikke du vil fare med svik, Vepacitti.’

Vepacitti sa:

‘Da sverger jeg at den som vil svike deg,
du som er gift med Sujā,
skal bli rammet av den straffen
som rammer den løgneren,
som rammer den som taler ondt om de edle,
som rammer den som sviker sine venner
og som rammer den utakknemlige!’”

1.11.1.8 (1.11.8) Asurafyrsten Verocana

Verocanaasurindasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, satt han for seg selv i Jetalunden og mediterte. Da kom Sakka, gudenes konge, og Verocana, asuraenes konge, bort til ham og ble stående ved hver sin dørstolpe. Så sa Verocana:

“En mann bør streve iherdig
til han når det mål han har satt seg.
Målet vil stråle når det er nådd.
Dette sier Verocana.”

Sakka sa:

“En mann bør streve iherdig
til han når det mål han har satt seg.
Målet vil stråle når det er nådd.
Noe bedre enn tålmodighet finnes ikke.”

Verocana sa:

“Alle levende vesener
har et mål de setter seg.
Målet er forskjellig for hver enkelt.
Det høyeste mål er det
som er til glede for alle.
Målet vil stråle når det er nådd.
Dette sier Verocana.”

Sakka sa:

“Alle levende vesener

har et mål de setter seg.

Målet er forskjellig for hver enkelt.

Det høyeste mål er det
som er til glede for alle.

Målet vil stråle når det er nådd.

Noe bedre enn tålmodighet finnes ikke.”

1.11.1.9 (1.11.9) Seerne i skogen

Araññāyatanaśisutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“Det var en gang mange seere med høy moral og gode læresetninger kom sammen i løvhytter ute i skogen, munkar. Sakka, gudenes konge, og Vepacitti, asuraenes konge, gikk for å besøke disse seerne. Vepacitti tok på seg snørestøvlene sine, spente på seg sverdet, løftet parasollen over hodet sitt, gikk inn hoveddøra til seerne og fornærmet dem ved å opptre overlegent. Sakka, derimot, tok av seg snørestøvlene, spente av seg sverdet og ga det til en annen, senket parasollen og gikk inn til seerne gjennom en annen dør. Så stilte han seg på lesiden av dem, hilste høflig på dem ved å løfte hendene med håndflatene mot hverandre og ble deretter stående. Da sa seerne til Sakka:

“Duften av seere som ble innviet for lenge siden,
faller fra kroppene deres og blåser med vinden.
Den driver fra oss til deg, du med tusen øyne.
Duften av seere er uren, du gudenes konge.”

Sakka svarte:

“Duften av seere som ble innviet for lenge siden,
faller fra kroppene deres og blåser med vinden.
Den er som duften av blomsterkranser på hodet.
Det er denne duften vi gjerne vil kjenne, mine herrer.
Det er ikke noe her som gudene misliker.”

1.11.1.10 (1.11.10) Seerne ved havet

Samuddakasutta

En gang da Mesteren var i Sāvattthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“Det var en gang mange seere med høy moral og gode læresetninger kom sammen i løvhytter ved havet, munker. På den tiden var det krig mellom gudene og asuraene. Da tenkte seerne som så:

‘Gudene er gode, men det er ikke asuraene. Vi har grunn til å være redde for asuraene. Kanskje vi skulle gå til Sambara, asuraenes konge, og be ham gi oss forsikringer om trygghet?’

Og like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, forsvant disse seerne fra løvhyttene sine ved havet og kom til syne framfor Sambara, asuraenes konge. Så sa de:

‘Vi seere har kommet til deg, Sambara,
for å be deg gi forsikringer om trygghet.
Velg nå hva du vil gi oss –
trygghet eller utrygghet.’

Sambara svarte:

‘Det finnes ingen trygghet for dere seere,
dere elendige som foretrekker Sakka!
Dere kommer og ber meg om trygghet?
Jeg skal heller gi dere noe å være redd for!’

Seerne sa:

‘Vi kom for å be deg om trygghet.
Du velger heller å gi oss utrygghet.
Vi tar imot det du gir oss,
men selv skal du aldri føle trygghet!’

De frø man sår her i verden,
må man selv høste fruktene av.
Den som gjør godt, høster godhet.
Den som gjør ondt, høster ondskap.
Nå har du selv sådd dine frø.
Nå må du selv høste fruktene.'

Så snart disse seerne hadde lagt denne forbannelsen på Sambara, forsvant de fra Sambaras nærhet og kom til syne i løvhyttene sine ved havet, like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen. Og Sambara, som var blitt forbannet av disse seerne, våknet tre ganger i panikk den natten.

1.11.2. Andre kapittel

Dutiyavagga

1.11.2.1 (1.11.11) Sju regler

Vatapadasutta

En gang da Mesteren var i Sāvatthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“Den gangen for lenge siden da Sakka, gudenes konge, fortsatt var et menneske, påtok han seg sju regler for oppførsel, og det var disse som gjorde at han ble gjenfødt som Sakka.

Hvilke sju regler var det?

‘Så lenge jeg lever, vil jeg hjelpe og støtte foreldrene mine.

Så lenge jeg lever, vil jeg respektere de eldste i familien.

Så lenge jeg lever, vil jeg føre mild tale.

Så lenge jeg lever, vil jeg ikke bruke krenkende ord.

Så lenge jeg lever, vil jeg bo i huset mitt med et sinn uten ondskap og grådighet, og jeg vil gi med åpne hender til alle som trenger det, glede meg over et liv i nøysomhet, lytte til bønner og glede meg over å kunne dele med andre.

Så lenge jeg lever, vil jeg snakke sant.

Så lenge jeg lever, vil jeg ikke bli sint. Og skulle det likevel skje at jeg blir sint for noe, skal jeg raskt overvinne det.’

Dette var de sju reglene Sakka påtok seg å følge mens han fortsatt var et menneske, og som en følge av dette ble han Sakka, gudenes konge.

En mann som hjelper og støtter sine foreldre,
som har respekt for de eldste i familien,
som taler milde og vennlige ord
og som avstår fra krenkende tale,

som avstår fra gjerrighet,
som taler sant og ikke blir sint,
han vil de trettitre guder
omtale som en god mann.”

1.11.2.2 (1.11.12) Sakka

Sakkanāmasutta

En gang da Mesteren var i Jetalunden i Sāvattthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“En gang for lenge siden var Sakka, gudenes konge, et menneske, munk. Han var en ung brahman ved navn Magha, så derfor blir han kalt Maghava, det vil si av Magha-slekten.

Den gangen da Sakka var et menneske, ga han gaver i flere byer. Derfor blir han kalt Purindado, det vil si Byherre-giver.

Den gangen da Sakka var et menneske, ga han gaver i fleng (sakkacca). Derfor blir han kalt Sakka.

Den gangen da Sakka var et menneske, ga han boliger (vasa). Derfor blir han kalt Vāsava.

Sakka, gudenes konge, kan tenke på tusen ting samtidig. Derfor blir han kalt Sahassakkha (med tusen øyne).

Sakka, gudenes konge, er gift med asurapiken Sujā, og derfor kalles han Sujampati (Sujās ektemann),

Sakka, gudenes konge, hersker over de trettitregudene, og derfor kalles han gudenes konge.

Den gangen da Sakka, gudenes konge, fortsatt var et menneske, påtok han seg sju regler for oppførsel, og det var disse som gjorde at han ble gjenfødt som Sakka. Hvilke sju regler var det?

‘Så lenge jeg lever, vil jeg hjelpe og støtte foreldrene mine.

Så lenge jeg lever, vil jeg respektere de eldste i familien.

Så lenge jeg lever, vil jeg føre mild tale.

Så lenge jeg lever, vil jeg ikke bruke krenkende ord.

Så lenge jeg lever, vil jeg bo i huset mitt med et sinn uten ondskap og grådighet, og jeg vil gi med åpne hender til alle som trenger det, glede meg over et liv i nøysomhet, lytte til bønner og glede meg over å kunne dele med andre.

Så lenge jeg lever, vil jeg snakke sant.

Så lenge jeg lever, vil jeg ikke bli sint. Og skulle det likevel skje at jeg blir sint for noe, skal jeg raskt overvinne det.’

Dette var de sju reglene Sakka påtok seg å følge mens han fortsatt var et menneske, og som en følge av dette ble han Sakka, gudenes konge.

En mann som hjelper og støtter sine foreldre,
som har respekt for de eldste i familien,
som taler milde og vennlige ord
og som avstår fra krenkende tale,

som avstår fra gjerrighet,
som taler sant og ikke blir sint,
han vil de trettitre guder
omtale som en god mann.”

1.11.2.3 (1.11.13) Mahāli

Mahālisutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren bodde i huset med de spisse gavlene i Storskogen ved Vesāli, kom licchavien Mahāli bort og hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Da Mahāli hadde satt seg, sa han:

“Har du sett Sakka, gudenes konge, Mester?”

“Ja, jeg har sett ham, Mahāli,” svarte Mesteren

“Men kanskje du bare så noen som lignet på Sakka, Mester. For det er jo ikke lett å få øye på Sakka, gudenes konge.”

“Jeg kjenner Sakka, Mahāli og jeg kjenner de reglene Sakka har gitt seg selv, og som gjorde at han ble Sakka, gudenes konge.

En gang for lenge siden var Sakka, gudenes konge, et menneske, Mahāli. Han var en ung brahman ved navn Magha, så derfor blir han kalt Maghava, det vil si av Magha-slekten.

Den gangen da Sakka var et menneske, ga han gaver i flere byer. Derfor blir han kalt Purindado, det vil si Byherre-giver.

Den gangen da Sakka var et menneske, ga han gaver i fleng (sakkacca). Derfor blir han kalt Sakka.

Den gangen da Sakka var et menneske, ga han boliger (vasa). Derfor blir han kalt Vāsava.

Sakka, gudenes konge, kan tenke på tusen ting samtidig. Derfor blir han kalt Sahassakkha (med tusen øyne).

Sakka, gudenes konge, er gift med asurapiken Sujā, og derfor kalles han Sujampati (Sujās ektemann),

Sakka, gudenes konge, hersker over de trettitregudene, og derfor kalles han gudenes konge.

Den gangen da Sakka, gudenes konge, fortsatt var et menneske, påtok han seg sju regler for oppførsel, og det var disse som gjorde at han ble gjenfødt som Sakka. Hvilke sju regler var det?

‘Så lenge jeg lever, vil jeg hjelpe og støtte foreldrene mine.

Så lenge jeg lever, vil jeg respektere de eldste i familien.

Så lenge jeg lever, vil jeg føre mild tale.

Så lenge jeg lever, vil jeg ikke bruke krenkende ord.

Så lenge jeg lever, vil jeg bo i huset mitt med et sinn uten ondskap og grådighet, og jeg vil gi med åpne hender til alle som trenger det, glede meg over et liv i nøysomhet, lytte til bønner og glede meg over å kunne dele med andre.

Så lenge jeg lever, vil jeg snakke sant.

Så lenge jeg lever, vil jeg ikke bli sint. Og skulle det likevel skje at jeg blir sint for noe, skal jeg raskt overvinne det.’

Dette var de sju reglene Sakka påtok seg å følge mens han fortsatt var et menneske, og som en følge av dette ble han Sakka, gudenes konge.

En mann som hjelper og støtter sine foreldre,
som har respekt for de eldste i familien,
som taler milde og vennlige ord
og som avstår fra krenkende tale,

som avstår fra gjerrighet,
som taler sant og ikke blir sint,
han vil de trettitre guder
omtale som en god mann.”

1.11.2.4 (1.11.14) Den fattige

Daliddasutta

En gang oppholdt Mesteren seg ved E Kornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha. Han henvendte seg til munkene og sa:

“Munker!”

“Ja, Mester,” svarte munkene.

Mesteren sa:

“Det var en gang en fattig mann her i Rājagaha som levde i den dypeste nød og elendighet, munker. Han fikk tillit til den læren og den treningsdisiplinen som ble proklamert av han som har kommet fram til sannheten, slik at han lærte de overleverte tekstene, fant seg til rette med et liv i nøysomhet og utviklet visdom. Da han døde, kom han til en lykkelig tilværelse i himmelen i selskap med de trettitre gudene. Han overgikk de andre gudene i stråleglans og ry. De trettitre gudene ble sure og sinte, og sa:

‘Hva er nå dette for noe? Da denne gudesønnen var menneske, var han en fattig mann som levde i dypeste nød og elendighet. Men nå, etter at han er død, overgår han de andre gudene i stråleglans og ry!’

Men Sakka, gudenes konge, sa:

‘Ikke vær sure på denne gudesønnen, mine herrer. Da han levde som menneske, fikk han tillit til den læren og den treningsdisiplinen som ble proklamert av han som har kommet fram til sannheten, slik at han lærte de overleverte tekstene, fant seg til rette med et liv i nøysomhet og utviklet visdom. Da han døde, kom han til en lykkelig tilværelse i himmelen i selskap med de trettitre gudene. Og her overgår han de andre gudene i stråleglans og ry.’

Og Sakka la til disse versene for å blidgjøre de andre gudene:

‘De edle er glad i og roser den
som har en urokkelig og velgrunnet tillit
til ham som har kommet fram til sannheten,
og som dessuten har en vakker moral.

De sier med rette at den mannen ikke er fattig
som har tiltro til munkenes fellesskap

og som også ser hva som er rett.

Hans liv er ikke bortkastet.

Derfor bør den som er klok,

ha tillit, moral, tiltro og innsikt.

Disse egenskapene

er kjernen i de oppvåknedes lære.””

1.11.2.5 (1.11.15) Noe å glede seg over

Rāmaṇeyyakasutta

En gang da Mesteren var i Jetalunden i Sāvatthī, kom Sakka, gudenes konge bort til ham.

Han hilste høflig på Mesteren og ble stående ved siden av ham. Så sa han:

“Hva slags steder skaper glede, Mester?”

Mesteren svarte:

“De mange vakre parkene og hagene
med dammer der vannliljer vokser i fagre rekker,
er til glede for menneskene.

Men de er ikke verd en brøkdel

av de stedene der det bor arahanter,
det være seg på fjellet eller i dalen.,
i landsbyen eller i skogen.

Slike steder skaper virkelig glede.”

1.11.2.6 (1.11.16) Den som ofrer

Yajamānasutta

En gang da Mesteren var i Rājagaha, oppholdt han seg på Gribbetoppen. Da kom Sakka, gudenes konge, bort og hilste høflig på Mesteren. Sakka ble stående og uttalte dette verset:

“Mange mennesker utfører ofringer
fordi de ønsker seg gode resultater.
Hvem bør disse menneskene gi sine ofringer
for at de skal høste rikelig med frukter?”

Mesteren svarte:

“Det finnes fire kategorier mennesker
som praktiserer, og fire som har nådd fram til målet.
Dette er fellesskapet av mine elever.
De er rettsindige, de har visdom og moral.

De menneskene som utfører ofringer
fordi de ønsker seg gode resultater,
bør gi sine ofringer til fellesskapet.
Slike ofringer gir rikelig med frukter.”

1.11.2.7 (1.11.17) Hyllest til den oppvåkne

Buddhavandanāsutta

En gang da Mesteren var i Jetalunden i Sāvatthī, satt han for seg selv og mediterte. Da kom Sakka, gudenes konge, og Brahma Sahampati bort til Mesteren og stilte seg opp utenfor dørstolpene. Så uttalte Sakka dette verset mens Mesteren hørte på:

“Stå opp du helt, du seierrike! Gå ut i verden,
du gjeldfrie, du som har lagt fra deg byrden!
Sinnet ditt har nådd den fullkomne frihet,
som fullmånen befridd fra skyggene!”

Men Brahma Sahampati sa:

“Det er ikke slik vi skal hylle ham som har nådd fram til sannheten, Sakka. Slik skal han hylles:

Stå opp du helt, du seierrike! Gå ut i verden,
du gjeldfrie, du karavanefører!
Gi undervisning i læren, Mester!
Noen kommer til å forstå den!”

1.11.2.8 (1.11.18) Sakka hyller vanlige mennesker

Gahaṭṭhavandanāsutta

En gang da Mesteren var i Jetalunden i Sāvatthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“Det var en gang at Sakka, gudenes konge, vendte seg mot sin vognstyrer Mātali og sa:

‘Spenn de tusen fullblodshestene for vogna, Mātali, så drar vi ut og ser på den varkre parken.’

‘Ja vel, Herre,’ svarte Mātali. Han gjorde vogna klar og meldte fra til Sakka om det. Og dermed steg Sakka ned fra Vejayanta-palasset og hilste de forskjellige himmelretningene med løftede hender og håndflatene mot hverandre. Da sa Mātali til ham:

‘De som har trefoldige kunnskaper hyller deg,
og det samme gjør adelige her på jorden.
Likeså de fire store kongene
og de tretti berømte gudene.
Men hvilken stor ånd
er det du hyller, Sakka?’

Sakka svarte:

‘De som har trefoldige kunnskaper hyller meg,
og det samme gjør adelige her på jorden.
Likeså de fire store kongene
og de tretti berømte gudene.

Selv hyller jeg den som har god moral,
som har lang erfaring i å konsentrere sinnet,
som med rette har gått ut fra hjemmet
og som har det opphøyde liv som sitt mål.

Jeg hyller dem som har god moral,
vanlige mennesker som gjør gode gjerninger
og som lytter til dem som har visdom,
og som støtter sine ektefeller.’

Mātali sa:

‘Da hyller du de beste i hele verden,
når du hyller disse, Sakka.
Jeg hyller også de samme
som du sier du hyller.’

Slik talte Maghavā,
gudenes konge, Sujās ektemann.
Så bøyde han seg for alle verdenshjørner
før han igjen steg opp i vogna.

1.11.2.9 (1.11.19) Sakka hyller læreren

Satthāravandanāsutta

En gang da Mesteren var i Jetalunden i Sāvattthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“Det var en gang at Sakka, gudenes konge, vendte seg mot sin vognstyrer Mātali og sa:

‘Spenn de tusen fullblodshestene for vogna, Mātali, så drar vi ut og ser på den varkre parken.’

‘Ja vel, Herre,’ svarte Mātali. Han gjorde vogna klar og meldte fra til Sakka om det. Og dermed steg Sakka ned fra Vejayanta-palasset og hilste Mesteren med løftede hender og håndflatene mot hverandre. Da sa Mātali til ham:

‘Både guder og mennesker hyller deg, Vāsava.

Men hvilken stor ånd hyller du, Sakka?’

Sakka svarte:

‘Jeg hyller den fullkomment oppvåkne
som har stått fram i verden med alle dens guder,
læremesteren med det fullkomne navn.

De som er arahanter, og som har
utslettet alle negative egenskaper i seg selv,
som er fri fra lidenskaper, hat og uvitenhet,
dem hyller jeg, Mātali.

De som har fordrevet lidenskaper og hat
som har overvunnet sin uvitenhet,
som er fullt utlærte og som fryder seg
over trene iherdig på å svekke alt som er negativt,
dem hyller jeg, Mātali.’

Mātali sa:

‘Da hyller du de beste her i verden, Sakka!
Jeg hyller også disse som du hyller, Vāsava!’

Slik talte Maghavā,
gudenes konge, Sujās ektemann.
Så bøyde han seg for Mesteren
før han igjen steg opp i vogna.

1.11.2.10 (1.11.20) Sakka hyller fellesskapet

Saṅghavandanāsutta

En gang da Mesteren var i Jetalunden i Sāvatthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“Det var en gang at Sakka, gudenes konge, vendte seg mot sin vognstyrer Mātali og sa:

‘Spenn de tusen fullblodshestene for vogna, Mātali, så drar vi ut og ser på den varkre parken.’

‘Ja vel, Herre,’ svarte Mātali. Han gjorde vogna klar og meldte fra til Sakka om det. Og dermed steg Sakka ned fra Vejayanta-palasset og hilste fellesskapet av Mesterens elever med løftede hender og håndflatene mot hverandre. Da sa Mātali til ham:

‘De burde jo tvert imot ha hyllet deg,
disse menneskene med råtnende kropper!
De har sunket ned i fysiske kropper
og blir styrt av sult og tørst!

Hvorfor misunner du disse
eneboerne, Vāsava?
Fortell oss hvordan disse seerne lever.
Vi vil gjerne høre hva du har å si!’

Sakka svarte:

‘Jeg misunner disse eneboerne
det at de kan vandre ut av landsbyen
fri til sinns, uten å være plaget
av den minste bekymring, Mātali.

De har ikke samlet lagre av forråd
verken i hus, i krukker eller i kurver.

De tar bare imot det andre har gjort klar for dem,
og på den måten overholder de sine levereregler.

De er vismenn som kommer med kloke råd,
eller de lever i fred uten å si noe.
Guder og asuraer slåss med hverandre,
og mange mennesker også, Mātali.

De vandrer i fred der andre strides.
De beholder roen der andre bevæpner seg.
De lever i nøysomhet der andre grafser til seg.
Disse er det jeg hyller, Mātali.'

Mātali sa:

'Da hyller du de beste her i verden, Sakka!
Jeg hyller også disse som du hyller, Vāsava!'

Slik talte Maghavā,
gudenes konge, Sujās ektemann.
Så bøyde han seg for Mesteren
før han igjen steg opp i vogna.

1.11.3 Tredje kapittel

Tatīyavagga

1.11.3.1 (1.11.21) Hva bør skjæres bort?

Chetvāsutta

En gang da Mesteren var i Jetalunden i Sāvatthī, gikk Sakka, gudenes konge bort til ham, hilste høflig på ham og ble stående ved siden av ham. Så sa han:

“Hva bør skjæres bort for å leve lykkelig?
Hva bør skjæres bort for at man ikke skal sørge?
Hvilken en ting godtar du
at man slakter, Gotama?”

Mesteren svarte:

“Om du skjærer bort ditt sinne, kan du leve lykkelig.
Har du skåret bort ditt sinne, har du ingen sorger.
De edle roser at man slakter raseriets giftige rot
selv om det på sitt høyeste kan føles søtt, du gud.
Har du skåret bort dette, har du ingen sorger.”

1.11.3.2 (1.11.22) Den stygge yakhyaen med kulemage

Dubbaṇṇiyasutta

En gang da Mesteren var i Jetalunden i Sāvattihī, vendte han seg mot munkene og sa:

“En gang var det en stygg yakha med kulemage som satte seg på tronen til Sakka, gudenes konge, munker. Da de trettitre gudene fikk se dette, ble de sinte og irriterte, og de sa:

‘Har du sett på maken! Her har denne stygge yakhaen med kulemage satt seg på tronen til Sakka, gudenes konge!’

Men jo sintere gudene ble, jo mer irriterte de ble, desto vakrere og mer tiltalende ble yakhyaen å se på. Da gikk de til Sakka og fortalte dette, og spurte ham:

‘Er dette kanskje en yakha som ernærer seg av sinne?’

Sakka gikk bort til denne yakhaen som ernærte seg av sinne, ordnet kappen over den ene skulderen, berørte golvet med høyre kne, løftet hendene med håndflatene mot hverandre og sa navnet sitt tre ganger:

‘Jeg er Sakka, gudenes konge, min herre. Jeg er Sakka, gudenes konge. Jeg er Sakka, gudenes konge.’

Og for hver gang han sa navnet sitt, ble yakhaen styggere og styggere og fikk mer og mer framtreddende kulemage. Til slutt bare forsvant den. Da satte Sakka seg på sin egen trone og blidgjorde de trettitre gudene med disse versene:

‘Jeg lar meg ikke hisse opp så lett,
og jeg blir ikke så lett fanget av lidenskapene.
Det er lenge siden jeg har vært sint,
og langsint er jeg aldri.

Om jeg blir sint, sier jeg ikke grove ord,
og jeg skryter ikke av mine gode egenskaper.
Jeg har god selvkontroll
og tenker på mitt eget beste.’”

1.11.3.3 (1.11.23) Magi

Sambarimāyāsutta

En gang da Mesteren var i Jetalunden i Sāvatthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“En gang var Vepacitti, asuraenes konge syk og hadde store smerter, munker. Sakka, gudenes konge, besøkte ham og spurte hvordan det sto til. Da Vepacitti så at Sakka kom, sa han:

‘Kan du gjøre meg frisk, Sakka?’

‘Da må du si hva sambarimba-magien går ut på, Vepacitti.’

‘Vent til jeg får rådført meg med de andre asuraene,’ sa Vepacitti.

Dermed spurte han de andre asuraene om han kunne fortelle Sakka hva sambarimba-magien gikk ut på. Men de andre asuraene sa at det måtte han ikke gjøre. Da uttalte Vepacitti dette verset:

‘Den som utøver en slik magi, Sakka,
kommer til det dypeste helvete
der asuraen Sambara har vært i hundre år.’

1.11.3.4 (1.11.24) Overtredelse

Accayasutta

En gang da Mesteren var i Jetalunden i Sāvatthī, hadde to munkere en dispuu der den ene av dem gikk over streken. Han ba om unnskyldning og erkjente at han hadde begått en overtredelse, men den andre ville ikke ta imot unnskyldningen. Noen munkere gikk til Mesteren, hilste høflig på ham og fortalte om denne episoden.

“Det finnes to slags tosker, munkere. Den ene er den som ikke vil innse at han har begått en overtredelse, og den andre er den som ikke vil tilgi overtredelsen. Det finnes også to slags vismenn. Den ene er den som erkjenner at han har begått en overtredelse, og den andre er den som er i stand til å tilgi overtredelsen.

Da Sakka en gang for lenge siden ville få de trettitre gudene til å holde fred med hverandre, uttalte han dette verset i Sudhamma-salen:

‘Få herredømme over raseriet deres
og ikke la det komme til brudd med venner.
Ikke kom med grunnløse beskyldninger
og ikke spre ondsinnet sladder.
For dårlige mennesker blir knust av sitt eget raseri
som om de skulle komme under et fjellskred.’”

1.11.3.5 (1.11.25) Vennlighet

Akkodhasutta

Slik har jeg hørt det:

En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapiṇḍikas park Jetalunden i Sāvattthī, vendte han seg mot munkene og sa:

“Munker!”

“Ja, Mester,” svarte munkene

Mesteren sa:

“Da Sakka en gang for lenge siden ville få de trettitre gudene til å holde fred med hverandre, uttalte han dette verset i Sudhamma-salen:

Ikke la raseriet overmanne dere

og ikke bli sint på de sinte.

Vennlighet og ikke-vold er de edles vei.

For dårlige mennesker blir knust av sitt eget raseri
som om de skulle komme under et fjellskred.”